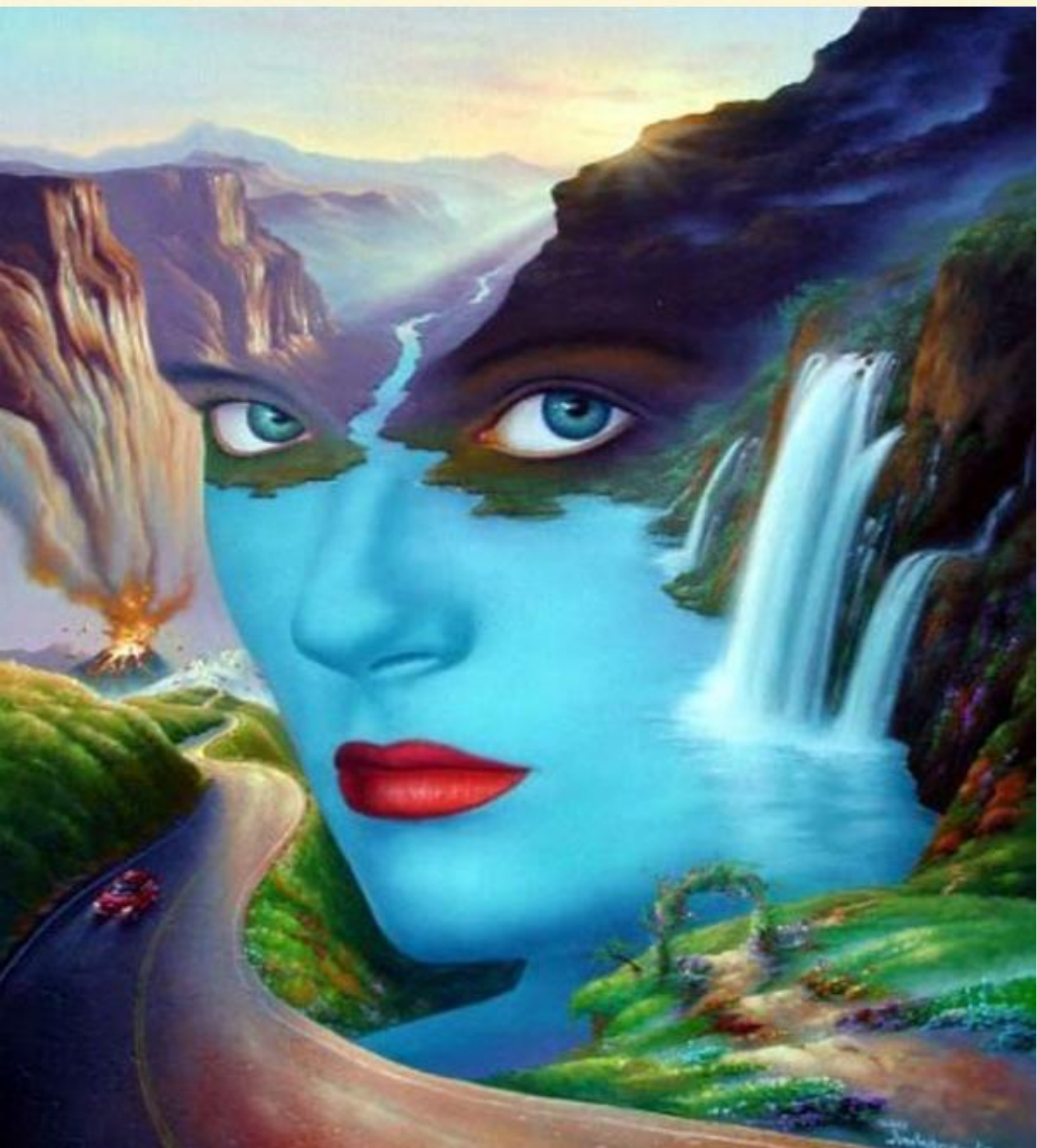

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
octombrie 2013 (Anul V) Nr. 56 (10 / 2013)

BOEM@

Live Literature

octombrie 2013 (Anul V) Nr. 10 (56) - 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

10 / 2013

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Coriolan Păunescu, Saint-Simon Ajarescu, Constantin Oancă, A. G. Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Cosmina Cosma

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori:
Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str. Cloșca, Nr. 1,
Bloc PS11, Sc. 8, Ap. 186, Galați, 800324

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Aurel M. Buricea (p.5), Constantin Oancă (p.13), Ștefan Radu Mușat (p.15), Viorel Dinescu (p.16), Llelu Nicolae Vălăreanu (p.21), Constantin Bejenaru - Beco (p.37), Mihai Horga (p.39)

Proză: Adrian-Nicolae Popescu: Complimente inelare (p.20), Maria Tirenescu: Prepelita albă (p.25), Elena Clătiniți: Inerția prezentului / Întâmplările / Ursitoarele vremii / Visul / Cu suflul în brațe (p.27)

Cronică de carte: Petre Rău: O lume plină de umor: Ion Mănea - Regele ghiocilor (p.8) / Omul - o trestie gânditoare plină de emoție: Speranța Calimi - Copacul trăsniț (p.18), Dumitru Anghel: Solie, de Viorel Dinescu (p.22), A. G. Secară: Încă o "Judecată de apoi"...: Petre Rău - Judecata de apoi (p.26), Ioan Toderiță: Două cărți, un poet: Andrei Gheorghe Neagu (p.34)

Note de lectură: Luca Cipolla: Poezie fără timp (p.14), Melania Cuc: Cred în viitorul literar al Denisei Lepădatu... (p.14) / Pagini arse - O lume care există (și) în realitate (p.32), Olimpiu Vladimirov: Comori uitate și spirit de simțire (p.31)

Eseu: Delia Pop: Despre postmodernitate. Daniel Corbu (p.3), Gabriel Dragnea: Panait Istrati - Între datorie și sursă de existență - publicistica, o dominantă a scrisului istratian - I (p.6), Alexandru Vlad: O teorie a minciunii (p.28)

Meridiane: Melania Cuc: Poetul italian Luca Cipolla și marea sa dragoste pentru poezia danubiană (p.10)

Muzică: Cosmina Cosma: De ce muzica? (p.11)

Umor: Tănase Carașca: Autoportret, Antistress, Retrospectivă, Statistică (p.24), Marius Zaharia: 112 / Furtul din muzeul de artă (p.33)

Istorie: Tudose Tatu: Părintele Comisiei Europene a Dunării, Charles Cunningham (III) (p.38)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.40)

Grafică:

Coperta I: Jim Warren – Mother Nature

Coperta a IV-a: Claude Monet - Camille and Jean Monet at the Garden of Argenteuil

Interior: Elena-Liliana Fluture

www.boema.inforapart.ro

Delia POP

**DESPRE POSTMODERNITATE.
DANIEL CORBU**

Vechi de o jumătate de secol, destinul postmodern se (pe)trece sub ochii noștri, bulversându-ne ființa, clădindu-i și destrămându-i hotare. Îl însoțesc și acum discursuri la fel de contradictorii, crescute din sondările și ingeniozitatea cercetătorilor, produse „la cald” de viziunea și experiența proprii, văduvite însă de convenita detașare în timp a celui ce se apleacă asupra fenomenelor de durată.

Despre actualitatea temei stă mărturie și cartea intitulată **Postmodernism și postmodernitate în România de azi** (Princeps Edit, Iași, 2013), al cărei autor, Daniel Corbu, continuă, de altfel, seria cercetărilor personale în domeniu, găzduite în lucrarea de licență, în teza de doctorat, precum și în volumele **Generația poetică '80 în cincisprezece portrete critice** (Editura Junimea, Iași, 2000), **Postmodernismul pe înțelesul tuturor** (Princeps Edit, Iași, 2003), **Generația poetică '80 și rostirea postmodernă** (Princeps Edit, Iași, 2006).

Experimentând aproape de la început și pe cont propriu postmodernismul și postmodernitatea (avem în vedere evoluția lor pe teren românesc), fostul membru al „Cenaclului de Lună” al Universității bucureștene reexaminează, cu fiecare nouă întreprindere, condiția postmodernă, lărgind aria de investigație, schimbând perspectiva, aprofundând aspecte insuficient lămurite de el însuși ori de confrăți, dar mai ales evidențiind dimensiunea complexă, agresiv-seducătoare a acesteia.

Tomul de față se constituie într-o culegere de articole (unele apărute în diverse periodice), eseuri, medaliaoane, ansamblul lor reprezentând un *feedback* personal (o prelungire - am putea spune - a direcțiilor urmate de asociația și revista pe care le coordonează) la felul în care se face, se *pre-face* și se *des-face* - cu precădere, în spațiul autohton - postmodernitatea. În economia cărții, locul central îl ocupă omul, statutul acestuia, după cum autorul însuși mărturisește în eseuul cu care se deschide volumul: omul „dezdărcinat și trăitor în afara transcendentei”, omul „copleșit, risipit în cotidian, fără timp de meditație și introspecție, rămânând unitatea trăitoare a unei pseudorealități iluzorii” („**Omul recent**”, **satul planetar și arta cotidiană**, p. 6, 7).

Frenezia consumului, „*voluptatea materială*”, confundarea calității și a rațiunii de a fi (*être, l'être*) cu risipa și bunăstarea (*le bien-être*) unui anumit segment al societății occidentale, democratizarea produsului cultural și convertirea lui în *fast-food*, „*mediocritatea multilateral dezvoltată*”, manipularea gustului estetic sunt câteva din „*răotățile*” vremii pe care le surprinde - cu amară luciditate - condeiuul scriitorului moldovean.

Pentru Daniel Corbu, lumea postmodernă este „*una a confortului, a iluziei întreținute artificial, a lipsei de metafizică, în care adevărurile absolute nu-și au locul*” (**Postmodernism și postmodernitate**, p. 10). O asemenea viziune nu e nicidecum singulară, fuga de idealuri și de răspunsuri irevocabile constituindu-se într-o caracteristică definitorie a insului contemporan, sesizată și de alți teoreticieni ai fenomenului postmodern. „*Nu mai e timp de principii superioare, de scopuri ultime, de adevăruri*

Daniel Corbu

definitive”, observă, la rândul-i, Gianni Vattimo, iar Anthony Giddens remarcă în ultimele decenii o accentuată „*oboseală de dezvoltare*”, împletită cu o neprefăcută încrâncenare a individului de a-și construi și de a-și locui clipa de față. *Hic et nunc*.

Risipirea în cotidian, răscumpărarea prezentului ca strategie a supraviețuirii, destrămarea vechilor ierarhii, reevaluarea instantaneului, a emoției, a plăcerii, a banalului devin, prin urmare, modalități *de-a-trăi-cu-sine, de-a-se-trăi-pe-sine, de-a-fi-împreună*.

Devin, totodată, răzvrătire împotriva limitei, a dimensiunii cu iz de cenușă a condiției umane.

Sunt - toate acestea - elemente care și-au pus amprenta implicit asupra creației artistice. Postmodernismul, scrie Daniel Corbu, „*își arogă dreptul de a arunca în aer elitismul artei și de a coborî în cotidian, în experiența umană ordinară*” („**Omul recent**”, **satul planetar și arta cotidiană**, p.8). Scriitorul postmodern este „*ludic, ironic, parodic, deconstructivist, carnavalizat, decanonizat, este în opoziție continuă cu hieratismul modern*” și cultivă „*șocul noutății*” (**Literatura postmodernă**, p.27). Postmodernismul e îngăduitor cu arta epidermică și cu „*literatura hormonală, mustind de vulgaritate și dez-măț lingvistic*” (**Artele față în față cu pornocultismul**, p.29), care - sfidând mai toate hotarele dinainte - își lărgesc neliniștitor sfera de influență.

Pe teren românesc, Eminescu - în spirit curat postmodern - e tot mai demitizat („*numai așa suntem paneuropeni*” - **Eminescu, până la capăt**, p.68), în timp ce inflația de premii literare desacralizează și relativizează ideea de talent (**Instituția Premiului în România**). Singura care nu primejduiește ordinea, tradiția, valorile așezate, legile de căpătâi ale operei („*integritas, consonantia, claritas*”) rămâne - în opinia lui Daniel Corbu - Academia, grație căreia „*viitorimea va putea moșteni [...] istorii nedegradate*” (**Postmodernismul și Academia**, p. 20).

(continuare în pag. 4)

Distrugerea miturilor consacrate și impunerea altora, întemeiate pe „bani, sex & democrație culturală” (**Modelul american și mediocritatea multilateral dezvoltată**, p. 14) periclitează mai toate domeniile. Vedetele de sezon, „legendarii de carton”, analiștii năpădesc mass-media și predică dezinvolt lecții de patriotism, de morală, de economie politică. Orice. Sunt forme fără fond, în fața cărora discursul autorului („*Daniel, Daniel, grămadă de fulgere*”...) devine caustic: „*Ne întrebăm ce ar reprezenta acești oameni dacă ar fi desprinși de averea lor*” (**Formele fără fond sau dinastia oamenilor care nu reprezintă nimic**, p.107) sau apelează la recuzita folclorică... post-modernă: „*Fă-mă, mamă, analist, / Nici prea vesel, nici prea trist, / Să cântesc și să exist!*” (motto la **Cântătorii sau despre apariția, binefacerile și riscurile meseriei de analist politic**).

Din fericire - găsim scris în alt articol (**Brandul numit Dumnezeu**) - nu suntem mai prejos decât alții. O dovedește un top realizat recent de americani, unde „*Isus apare pe locul II la publicitate după fotbalistul Beckham, Shakespeare pe locul III, iar Dumnezeu pe locul IV*” (p. 128). *No comment*.

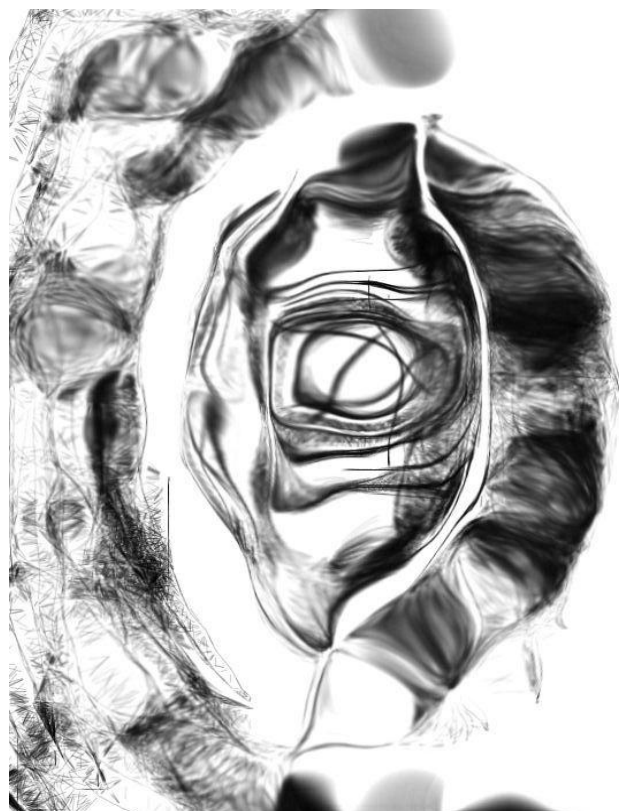
Pe întreg parcursul volumului, autorul pune în cauză „*efectul de om postmodern*” (Mircea Malița), identificat, printre altele, în reducerea disponibilității de a lăsa deoparte cele lumești întru cele ale spiritului. Sunt evocați - drept pildă - iconarii moldoveni care, pentru a exprima sancțitatea figurilor biblice, se pregăteau prin post și rugăciune. Scrie Daniel Corbu: „*ei deveneau filtrul prin care spiritualitatea, sfințenia erau transmise chipurilor, și, de pe pereții lăcașurilor sfinte sau de pe icoanele de lemn, retransmise, nouă*” (**Golgota**, p. 66).

Problematizează, deopotrivă, modul cum suntem în stare să ne ducem mai departe valorile. Se-ntoarnă din nou la Eminescu (subiect despre care găsim trei texte în cuprinsul volumului), situându-l, grație prezenței în rostirea poetică a limbii materne, alături de Shakespeare, Dante, Goethe, nume care „*și-au arondat limba națională pe sute de ani*” (**Detractorii detractorilor lui Eminescu**, p.111). Îi amintește și pe Mihai Ursachi, cel care „*a trăit doar pentru poezie, pentru poezia care sfâșie spornic*” (**Poetul Mihai Ursachi și ceilalți – câteva gânduri potrivite la împlinirea a trei ani de la trecerea poetului în eternitate**, p.78), pe Emil Iordache, „*omul programelor grele de muncă zilnică și silnică, profesorul autoritar și maestrul spiritual al multor tineri*” (**Unde era Emil Iordache era și boema ieșeană**, p. 83), pe Ioanid Romanescu, cel care a iubit limba română „*cu patimă de ibovnic*” („**Trăiască poezia și marii visători**” – **note despre cititori, poeți și uitare**, p. 51); amintește, de asemenea, creatori mai puțin cunoscuți, dar care au știut „*să ardă*” pentru poezie (**Cui îi e frică de George Mărgărit?**). Culegerea mai cuprinde câteva pagini dedicate avangardei și neoavangardei românești, evidențiind preocupările Asociației Culturale „*Feed Back*” și ale revistei de experiment literar cu același nume din Iași.

Condiția omului de cultură, îndeosebi a scriitorului îl preocupă, îl doare cel mai mult. „*Chiar în perioada comunistă – găsim consemnat în ultimul articol al volumului - scriitorul român a continuat să fie un brand, chiar un model național. După 1989, el nici nu se mai vede*” (**Literatura română față în față cu necititorii ei**, p.130). Finalul

păstrează tonul incisiv: „*...așoasă, dramatică, mioritică treabă!*” (**ibidem**, p. 131).

Chiar dacă - pe alocuri - tonul îmbracă haina ironiei („*Trăind o prostescă încântare de sine însuși, omul recent a devenit supusul unei mentalități a confortului*” - **Unde ne sunt visătorii – note despre oboseala românească**, p. 38) ori dezvoltă arome ce trădează amărăciunea, deznădejdea, hazul de necaz (milioanele de români „*fugiți de sărăcia și haosul de-acasă*” acceptă în străinătate munci adesea umilitoare în agricultură, construcții, asistență socială, „*pe o simbrie de nimic, încât ești tentat să spui că le fac din dragoste*” – **Comunitatea europeană și microbii - gânduri răzlețe despre integrarea românilor în statele unite ale Europei**, p. 61, 62; „*Sărăcia-n cur mă-mpunge, / Eu tot fug, dar ea m-ajunge*” – **Demonstrarea comunismului**, p. 124), sunt mult mai relevante dragostea pentru literatură, solidaritatea față de breasla scriitorilor, înțelegerea condiției aparte a omului de cultură (cu blestemul boemiei cu tot) în societatea postmodernă, bunul simț și o anume dezmiardare a limbii mai vechi, scoase din ascundere grație unor expresii precum „*ni-i dat să credem*” (**Postmodernismul și globalizarea forțată**), „*mi-i dat să știu*” (**Golgota**) ș.a. O altă rostire sugestivă identificăm în articolul **Detractorii detractorilor lui Eminescu**: „*pot spune cu mâna pe inimă*”. E o construcție al cărei ecou traversează conținutul ideatic al întregii cărți și care definește în măsură semnificativă ceea ce întreprinde omul Daniel Corbu, în multitudine ipostazelor sale: poetul, teoreticianul, publicistul, inițiatorul de fapte culturale.

desen de Elena-Liliana Fluture

Aurel M. BURICEA

lumea virtuală

toamna te-nvață vremea cum s-o mai porți
lacomi de cer pomii plâng după frunze
n-are putere nimeni să-i acuze
când gerul zăpezii bate-n lemn de porți

prin spirit am trudit spre un spațiu pur
să luăm din natură hrana divină
c-am pierdut totul n-avem nicio vină
ne-am înstrăinat iubirea împrejur

de ce-a fost oare soarta noastră crudă
nisipul din clepsidră ne-a fost viața
nu suntem cu acest infinit rudă

din Sfântul Duh luăm singura parte
lumina care naște dimineața
și trista cale ce trece spre moarte

alt sine

percep și judec lumea din natură
legea firii prin naștere făcută
din setea de viață a fost născută
starea de dincolo n-are măsură

forța gândirii dată moștenire
taina divină ne-a zidit putere
să dăm prin spirit această avere
celor care mai au încă trăire

setei de viață îi suntem fântână
imagini de patimi în sfinte ape
când vine nevăzutul să se-adape

trupurile noastre se fac țărână
rămâne mărturie după moarte
legenda unui vis rămas în carte

trepte spre cer

azi mi-e trupul plin de-amurg și tristețe
toată minunea lumii s-a ofilit
să m-ascund în mine noaptea m-a silit
durerea-i desfrunzită de noblețe

călători străini în vechi catedrale
caută din sfințirea celor ce-au fost
să găsească prin suflet alt adăpost
să poată ierta faptele banale

numai eu nu mai găsesc alinare
plânge inima și pentru nefapte
chiar dacă-n viitor vrea să se adape

cred în cele sfinte cei cu chemare
când cel Unul Nenăscut naște gândul
să urce în cer dacă-i vine rândul

leac pentru uitare

opresc vremea prin nesomn și durere
starea acestui timp nu-l poate schimba
oriunde-aș fi prin lume să uit limba
să ies din acest spirit n-am putere

univers cu esențe în gândire
prezența divină din creierul meu
aduce-n suflet magnet de curcubeu
mi-e trupul pregătit de izbăvire

ies din natură prin fapte creștine
mi-a fost facerea poem de iubire
și-am scris versuri cu miere de albine

când floarea soarelui cântă-n sonete
toată lumea de-apoi plânge-n zidire
moartea luminii să nu se repete

ultima toamnă

raza ultimei toamne în gând o port
mere coapte cântă la fereastra mea
chiar dacă afară lin cad fulgi de nea
și-acest sfârșit de lume nu-l mai suport

calea tristă din suflet sub zăpadă
compune soarta celui ce-am fost să fiu
scufundat în cuget până-n zori târziu
taina câmpiei venea să mă vadă

galbene lanuri de grâu vibrau în prag
și floarea soarelui înflorea cu dor
acest spațiu de legendă mi-a fost drag

de-am topit algebra din flori de pelin
vine clipa ca prin moarte să cobor
viața de dincolo să știu s-o alin

iubirea de-a fi

pierderi de memorie are vremea
trec din natură ca rața prin apă
chiar moartea morții din mine se-adapă
patima de dincolo se stinge-n stea

propriei grădini mereu îi sunt hrană
niciodată gândirea nu-i cenușă
spiritul divin mi-a fost ușă
s-aud cum cântă lumina la strună

între două lumi se zbate acest vis
iubirea de-a fi s-o las celor ce vin
când sufletu-mi e înger în paradis

iar trupul meu se va-ntoarce-n țărână
cu amintiri din minunea vieții plin
și-n cuvinte va fi taina stăpână

Gabriel DRAGNEA

Panait Istrati - Între datorie morală și sursă de existență - publicistica, o dominantă a scrisului istratian -

- I -

Dincolo de aceste două coordonate fundamentale care au contribuit la construirea edificiului literar de care beneficiem astăzi, consider importantă sublinierea aspectului de autoinstruire și completare în plan spiritual și intelectual ale omului Istrati.

O imagine polisemantică ni se dezvăluie în scrisoarea lui Istrati către Romain Rolland, din 20 august 1919, și anume momentul întâlnirii cu viitorul său prieten Mihail Mihailovici Kazanski. Întâlnirea din brutăria "prăpădită, murdară și slinoasă" avea să-i ofere mai târziu o prietenie plină de peripeții, dar și o viață conturată în spiritul vagabondajului. Mihail avea să fie călăuza unui spirit care urma să se trezească din amorțeală.

"Pe gulerul hainei sale, doi păduchi se plimbau agale, iar în mâini ținea o carte franceză". Ce bizar! Ce ciudată imagine, incredibil de asemănătoare cu aceea care urma să se contureze. Panait Istrati, "hamalul socialist din portul Brăilei", născut și crescut într-o societate mizeră, într-un spațiu închis avea să devină dezrădăcinatul vagabond al lumii, purtător al treselor intelectualetății francezești.

Pe tot parcursul vieții sale, Panait Istrati a trăit sub zodia revoltei interioare, din dorința de a se descoperi pe deplin într-un orizont fără perspective. Om al instinctului, consideră soarta parte integrată în inima fiecăruia. "Așa e soarta mea. Și soarta e în inima noastră. Suntem mari sau mici sau mediocrii, prin inima noastră, căreia ne supunem orbește. Ea ne duce și la bine și la rău. Unde mă va duce a mea? Cine poate știi? (...) Aș vrea să fiu de folos omenirii acesteia care suferă, din vina ei, datorită egoismului ei. Dar gândul meu se îneacă în propria mea mizerie. Dar nu moare omul de foame... Aș fi total nefericit dacă, chiar dacă aș mânca numai pui fripți, aș fi nevoit să trăiesc călcându-mi pe suflete..."

Fără a călca pe drumul compromisurilor flagrante, Panait Istrati s-a înscris pe tabelul concurenților ce pun pariu cu viața.

Neacceptând destinul comun celor de aceeași condiție socială cu a lui, nu-și refuză nimic din ceea ce-i pofteste inima. Pentru el, fuga, sau mai bine zis nestatornicia este rezultatul nemulțumirii pe care i-o oferă spațiul și clipa. Nonconformist, Panait Istrati nu este omul pendulărilor, al indeciziilor, ci omul care trăiește momentul indiferent de conjunctură: "sunt zece zile de când m-am întors la Paris și cu toate că oamenii stimabili nu

Panait Istrati

contenesc să mă felicite, (în urma apariției Chirei Chiralina, n.a.) eu nu încetez ca în fiecare zi, de câte zece ori, să urc pe o schelă de opt metri pentru a spoi zidurile Liceului St. Louis, din B-dul Saint-Michel 44, totul pentru 32 de franci și 50 centime, și asta fără ca tovarășii mei de lucru să se îndoiască de dubla mea piele³".

De ce datorie morală?

Deși ar putea să sune retorică întrebarea, sunt două aspecte ale acestei datorii morale, ca fețele aceleiași monede. Primul aspect este legat de nedreptatea săvârșită voluntar de politic asupra societății sugrumate, alături de care și pentru care Panait Istrati luptă dorindu-se a fi ceasul deștepător al masei amorțite. Al doilea aspect este datorie morală față de "glasul de la Villeneuve"⁴, care l-a impresionat pe Istrati "cu accentul său deosebit: atunci când ai ceva de spus și darul de a exprima, renunțarea este o crimă, iar lenea o rușine⁵".

Tematica publicisticii lui Panait Istrati (scurt fragment)

"Așa mi-a fost mie dat, să mă întorc cu fața către toate punctele cardinale. Dar nu din interes. Ci numai ca conștiința mea să nu-mi spună vreodată că aș fi refuzat, de-a lungul vieții mele, să-mi plec urechea spre orice glas de deznădejde ar fi venit și din orice direcție l-ar fi adus vântul. E inutil să adaog că la mine conștiința e inima. Adică ceva cald. Poate prea cald⁶".

Fie că acest strigăt de deznădejde se regăsește în articole de esență politică sau economico-socială, în evocări, figura centrală rămâne omul. Omul, destinat, colecționar fără voie al tuturor nedreptăților care se răsfrâng asupra lui.

Iar el, Istrati, cu conștiința febrilă, asemeni inimii lui s-a dedicat scrisului sperând cu o naivitate dezarmantă în "ceva mai bun, mai omenesc".

Căci "nu e oare mai demn, mai sănătos sufletește, să lupți pentru un drept, decât să pleci capul în fața tâlharului atotputernic ieșit din urna electorală, dându-i astfel să înțeleagă că dreptul tău la viață ar fi discutabil?"⁷.

Spiritualitate și cultură

"Una din condițiile de căpetenie pentru ca arta să aibă putere moralizatoare și educatoare..."

(continuare în pag. 7)

este moralitatea artistului însuși, înălțimea morală, intelectuală, ideală la care a ajuns el”, spunea C.D. Gherea.

Nu putem să afirmăm noi care este gradul intelectual al scriitorului, cum nu putem, de altfel, să știm măsura moralității lui. Dar, știm că a dat opere care, “în negura vremii” se vor vedea alături de creațiile definitorii ale marilor scriitori români.

Tind să cred că nu doar câțiva, printre care mă număr, cred în existența peste veacuri a operei istratiene. Cu cât deschid mai multe porți ale cărților scrise de el, cu cât pătrund mai mult în tainele creației lui, cu atât descopăr - spre surprinderea mea - parfumul limbii române pe straie franțuzești.

Dacă nu s-a apucat mai devreme de scris, motivul este, probabil, chiar cel afirmat în “reflecțiile” sale “din orele de singurătate”: teama de mediocritate. Dar iată că vine perioada anului 1932, an care va ocupa un loc semnificativ în monografiile despre viața și opera istratiană, prin conferința “**Artele și umanitatea de azi**”, cu care Panait Istrati organizase un turneu la Viena și apoi în orașele din Germania.

Propunându-și o “confruntare sub semnul romantismului, a artei și a secolului său”⁸, prin “**Artele și umanitatea de azi**” se contura ideea conform căreia “viața spirituală, cu nenumăratele ei fețe este aceea care ne domină existența. De la idolatria cea mai stupidă, până la credințele cele mai înalte, totul este spirit între oameni; această viață spirituală e aceea care plutește izolată, pe deasupra timpului, în ciuda năruirii atâtor civilizații”.

Revista franceză *La Liberte* avea să aprecieze discursul acestei conferințe, publicând la 9 august 1932 un comentariu cu titlul “Cuvinte amare și juste”, în care afirma că tema abordată este “o palmă dată epocii noastre, care ne înviorează obrazul”. O altă publicație, *L'echo d'Oran* (7 august 1932) reține din mesajul lui Panait Istrati că “arta nu trebuie să slujească, în principal, decât luptei pentru eradicarea suferințelor din lume. Ea nu-i un scop, ci un mijloc”⁹.

“N-aș putea explica de ce totdeauna am conceput frumusețile ca niște divinități menite să facă pe om mai bun, să civilizeze lumea. De asemenea, niciodată n-a sălășluit în cugetul meu ideea de artă pentru artă sau artă pentru nimic”, spunea la un moment dat Istrati. Mergând pe ideea că arta este cea care clădește moral prin metode cultural-educative, Panait Istrati, cu aparatul său critic, nu poate să nu facă referire la capitularea “artelor și artiștilor, deveniți instrumentele în mâinile dictatorilor din epocă, în schimbul unei cât mai confortabile stări materiale”¹⁰.

În cuprinsul acestui manifest de credință Panait Istrati scoate în evidență “arta pentru nimic” schițând sumar, dar concis și adevărat imaginea creatorilor ei împărțiți în două mari categorii, “artistul turnului de fildeș” și “artistul revoluționar”: “Ceea ce îi deosebește e sufletul, adică inima lor. Artistul revoluționar nu poate înălța imnuri frumuseții în mijlocul unei omeniri slute. El este deopotrivă de sensibil față de nedreptate sau frumos, cetățean al lumii, frate al celor asupriți și, în aceeași măsură, artist. Artistul revoluționar are, pe deasupra, simțul responsabilității, la care-l obligă morala talentului și a inteligenței”.

Pentru a sublinia și mai intens rolul creatorului desăvârșit și dezinteresat de “laudele” care l-ar putea “mâhni peste măsură”, Panait Istrati, în eseul-manifest **Ceva mai bun, mai omenesc** are o concepție statornică și viguroasă conform căreia “când religiile se năruie și când toate doctrinele sociale se dovedesc neputincioase, singur artistul, preot al frumosului etern, mai poate reclama dreptul la direcția morală a umanității”. Și, cum o direcție morală adevărată se poate trasa doar cu ajutorul artei adevărate, lui Panait Istrati nu-i rămânea decât speranța în izbânda artei “care cuprinde mai multă dragoste, mai multă puritate și sinceritate”, ea fiind “singura care nu ne înșeală niciodată”.

Bibliografie:

1. Mihai Ungheanu, *Panait Istrati și Kominternul*, Ed. Porto-Franco, Galați, 1994, p.12;
2. Alexandru Oprea, *Panait Istrati (dosar al vieții și al operei)*, Ed. Minerva, București, 1976, p.32;
3. Alexandru Oprea, *op. cit.*, p.168;
4. Panait Istrati, *Cruciada mea sau a noastră*, Ed. Delta Press, Cluj, 1992, p.19;
5. *Idem*;
6. Panait Istrati, *Cruciada mea sau a noastră, articolul “Scrisoare deschisă către dreapta”*, Ed. Delta Press, Cluj, 1992;
7. Panait Istrati, *Amintiri, evocări, confesiuni*, Ed. Minerva, București, 1985, p.311;
8. Alexandru Oprea, *op. cit.*, p.282;
9. Panait Istrati, *Amintiri, evocări, confesiuni*, Ed. Minerva, București, 1985, p.489;
10. Idem, p.489;

din volumul în lucru “**Publicistica lui Panait Istrati - Un jurnalist nedreptățit**”

desen de Elena-Liliana Fluture

Petre RĂU

O lume plină de umor[Ion Manea - **Regele ghiocelor**, Ed. Axis Libri, Galați, 2013]

Dintotdeauna umorul pentru mine a fost o delectare. Desigur, umorul adevărat, de care noi, românii, nu ducem deloc lipsă.

De-a lungul timpului am tot avut ocazia să citesc, dar și să scriu despre cărțile de umor ale unor autori de prin București, Constanța, Ploiești, Suceava sau din alte zone ale țării, neștiind însă că în Galați, la numai câțiva pași de mine, există umoriști care mi-ar fi îndestulat suficient de bine pofta unor astfel de lecturi. Unul dintre aceștia, poate cel mai reprezentativ, este Ion Manea, cel care semnează, printre atâtea altele, și cea mai recentă carte a sa, intitulată „Regele ghiocelor” și apărută la Galați în anul 2013, la editura „Axis Libri”.

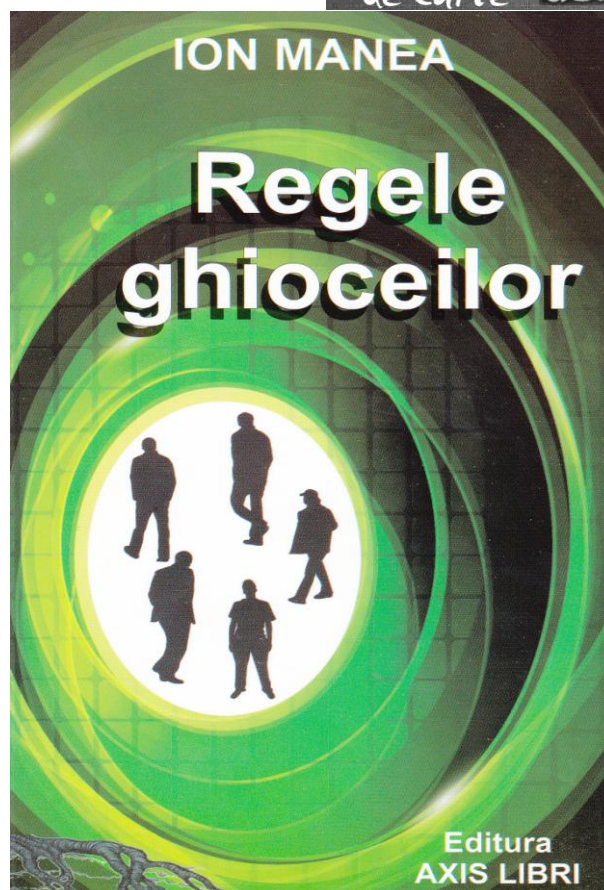
Cunosc parțial din scrierile anterioare ale acestui autor, cel mai mult din publicistică, îl știu bine ca ziarist. Cartea menționată, însă, a fost un real deliciu pentru mine.

În volumul menționat, în fapt o bogată colecție de 47 de schițe umoristice, avem de-a face cu doar un singur personaj principal, un singur nume: imperturbabilul Ion Ionescu, care apare în numeroase ipostaze și într-o gamă largă de posturi: țaran crescător de animale și păsări sau cultivator de plante (*“Port în mine gena agrară a poporului român!”* - p.30), dar și orășean cultivator de ghioceci, tractorist, comerciant, proprietar de spălătorie ecologică, profesor, inventator (*“cea mai mică pâine din lume, frământată dintr-o miime de bob de grâu, coaptă într-un cuptor făcut dintr-un sfert de atom de cărbamidă refractară și vizibilă numai cu un microscop special, adus de comisia de validare tocmai din Elveția”* - p.117), candidat în alegeri, primar, parlamentar, ministru secretar de stat, croitor, făcător de minuni, ignorant notoriu, dar și avansat în utilizarea computerului, locatar la bloc sau la casă, sărac sau bogat, copil, tânăr adolescent, matur, bătrân.

Împărțită în trei capitole, cu texte care toate ar fi meritat să poarte un titlu în loc de o simplă numerotare, aparent fără vreo grupare anume, cartea reprezintă o colecție valoroasă de compoziții umoristice, una mai hazoasă decât alta. Așa încât pot presupune că va fi o adevărată delectare pentru orice cititor iubitor de umor - aceea categorie estetică ce ne aduce adesea în prim plan, în cel mai atractiv mod, incompatibilități și absurdități extrase din unele situații de cele mai multe ori banale.

Cartea reprezintă totodată și o veritabilă frescă a epocii pe care o trăim de două decenii încoace, cu anii de sărăcie și privațiuni de tot felul în rândul unor categorii sociale lipsite de orice dram de protecție, cu deosebire din pătura intelectualității: profesori, actori, pensionarii etc.

Vom găsi în ea, de pildă, povestea unui revelion petrecut în sărăcia și asperitățile anilor din cunoscuta “epocă de aur”: *“Petrecearea din epoca de aur era printre cele mai ieftine, deoarece era foarte aproape, fapt pentru care am ajuns și destul de repede, n-a trebuit să survolăm decât alegerile din 2009 cu Mihaela,*

dragostea mea, pe cele din 2004, cu Bănescu plângând lângă Stolojan, uite, îl văd prin hubloul mașinii timpului și pe Emil Constantinescu cu cheia la gât, mai încet, mă animalule! strig la pilot, că trecea prea repede peste anii lui Iliescu, pac și mineriadele dedesubtul nostru, mai încolo îl văd pe unul, Mazilu, cocoțat pe un tanc, apare sub noi și pulovărul lui Petre Roman, iată și Târgoviștea cu împușcături, acum bătăie elicopterul deasupra C.C.-ului, trecem și peste Laszlo Tokes cu bagajele făcute și, hop, iată-ne în epoca de aur!” (p.15-16).

Mai întâlnim și o frumoasă poveste a Crucii aruncate de Bobotează, la Galați, în apele Dunării, transformată subtil într-o dorință cvasiunitară a gălățenilor de a se construi un pod peste marele fluviu (doar politicienii care promet asta mereu în campaniile lor nu-și mai amintesc după alegeri de această doleanță a localnicilor). Ca și povestea ouălor cumpărate din piață și care, ținute o zi la căldura bucătăriei, se vor transforma în pui de găină ce vor crește repede până ce devin capabili să “returneze” stăpânului ouă, dar de aur. Apoi o simpatcă poveste a unui motan vegetarian, sau cea a trecerii la moneda euro, când oamenii se trezesc, în plină campanie de adaptare, în autobuzul de pe traseul “33 barat” cu teancuri de monede euro prin buzunare. Povestea halucinantă a celui ce vrea să se dovedească a fi un cetățean model și își imaginează că face fapte incredibile care pot da peste cap emisiuni televizate gen “Știrile de la ora 5”, sau drama celui care dorește să scape de sforăit dar, procurându-și niște pastile “digitale”,

(continuare în pag. 9)

de fapt achiziționate de pe internet, își transformă sfârșitul în cântece duioase admirate de toată lumea, ingenioasa poveste a recensământului copacilor și eliminării popilor canadieni care emanau mult puf în luna mai, sau istoria celei mai lungi poezii din lume, scrisă de Ion Ionescu anume pentru a intra în Cartea Recordurilor - pe care a intitulat-o "cu titlul simplu dar de o expresivitate uimitoare, Poem" - răpus până la urmă de un trăsnet tocmai pe când își prezenta kilometrica sa creație faimoasei "Comisii Centrale de Validare a Celor Mai Lungi Obiecte și Creații din Lume", comisie care l-a și declarat, pe loc, desigur, post-mortem, "cel mai trăsnet poet din lume" (p.56).

Aș mai aminti aici de halucinanta inițiativă a secretarului de stat Ion Ionescu pe probleme de reforme la Ministerul Învățământului care propune, nici mai mult, nici mai puțin, înființarea unei „clase prenatale”, numită de el și "clasa minus 1", așa numitul "învățământ placental" - metodă de educație a copiilor încă din "burta mamei": "- Gândiți-vă la eficiență, domnule ministru, copiii vor ieși gata educați, iar cheltuielile vor fi minime!" (p.80).

Mă opresc aici cu enumerarea, asigurându-l însă pe cititor că va întâlni în volumul lui Ion Manea multe alte istorisiri despre cele mai năstrușnice situații și împrejurări, oameni și fapte, ridiculizându-le, parafrazând subconștientul public, dezvoltând la modul foarte inspirat din autenticul de lângă noi, punând pe tapet situații comice iscate din ignoranța personajelor, din confuzii de tot felul, din coincidențe aproape imposibile, ironizând comportamentul uman în devianță ș.a. Sunt totodată scoși în față cațavenci și clevetitori moderni ai vieții cotidiene, sunt ridiculizate cu aplomb lăcomiile umane și vom fi surprinși de câtă morală ne este insuflată nouă, oamenilor, chiar dacă aceasta are sau nu suficientă forță de a produce mutații în defectele noastre.

Am fost de acord întotdeauna că scriitorul umorist trebuie să aibă o acută putere de observație, una creatoare, trebuie să vadă realitatea din jur și să discearnă imediat înțelesurile ei, să o parabolizeze dar și să o transpună la modul frust, la cote la care cititorul să surprindă exact sensurile alegorice. Astfel, el va înălța satira de la banala sa expresie la rang de compoziție artistică.

Lecturând cartea lui Ion Manea, mi-a fost dat să constat că am parcurs una dintre cărțile cu cel mai expresiv umor din ultima vreme. Am fost captat de stil, de o osatură compozițională remarcabilă, dar și de inventivitatea tematică.

Prin stilul său sobru și necruțător, prin tonalitatea de moralist care dă o notă sublimă autenticității și naturaleții descrierilor de oameni, împrejurări și fapte, ca și dialogurilor, Ion Manea ni se prezintă și ca un fin inventator de sintagme și expresii inedite, absolute savuroase: "ploaia anuală de conifere", "frumusețe bulversantă", "decedă subit, în ciuda sosirii la timp a ambulanței", "puțin cam brunet, dar patriot până în măduva oaselor", "îi zvâcneau în cap consistența rece a consoanelor și șuierul nemilos al vocalelor", "învățământ placental", "Lăbuș, câinele său pe cât de negru, pe atât de iubit", "fost culegător de clementine", "Se culcă apoi liniștit, auzind din grajd mugetul de miezul nopții al singurei sale vaci" ș.a.

Mesajele multora dintre personaje nu fac altceva decât să exprime, fără a depăși mult firescul, multitudinea de ipostaze umane, prin punerea în evidență a unor circumstanțe autentice, uneori prin dialoguri stranii, prin punerea pe tapet a unor tablouri viu colorate în care personajele răspund unui univers de căutări și așteptări, de întrebări și răspunsuri, până la urmă de fluentă conversațională.

Lumea ficțiunii lui Ion Manea este un fel de iad în care nu prea își poate găsi loc sfânta binecuvântare. Indiferent de limita de sus sau de jos a avuției, traiul preferat pentru personajele sale este îmbuibat de poftă, mofturi, spaieme, ridicol și un cras dispreț față de morală.

Cuvântul de ordine rămâne totuși ironia bufă, care nu lasă loc la alte interpretări decât cele dislocate din răsul de viață, răsul în și de sine, cu ușurătate, răsul față de orice ni se întâmplă, chiar și față de propriile noastre acțiuni. Drama umană, mai mult dedusă decât subliniată, nu are vreun nume, motiv pentru care este estompată, făcându-și simțirea exact la granița reflecției ce urmează după lectură, cu siguranță.

Poate că această colecție unică de schițe umoristice ar fi trebuit să poarte alt nume, unul celebru, sau poate unul comercial, care să atragă o masă largă de cititori. Pentru că, sunt convins, poporul nostru nu numai că generează și creează un umor de calitate, dar îl și cultivă și, mai ales, îl savurează, prin lectură, din emisiunile de gen de pe la radiouri sau televiziuni, de pe internet sau în oricare alt mod posibil.

Am mai spus-o, și o repet - nu numai eu am această părere - nu poți fi un creator de umor veritabil dacă nu ești un bun explorator al vieții și întâmplărilor cotidiene. După mine, majoritatea schițelor prezente în carte ar merita să fie pusă în scenă.

Cartea lui Ion Manea este o veritabilă colecție de povestiri excentrice și agreabile pline de umor. Fiecare istorisire este încadrată într-o ramă specială ce delimitează perfect portretul ipostazic al eroului Ion Ionescu, un episod unic dintr-o realitate de cele mai multe ori verosimilă. Unele sunt simple, accesibile, dezinvolve și încărcate de naturalețe, sincere și pline de rafinament, altele sunt surprinzătoare și relaxante, oferind cititorului o călătorie deopotrivă halucinantă și amuzantă prin lumea umorului de bună calitate.

Melania CUC

Poetul italian Luca Cipolla și marea sa dragoste pentru poezia danubiană

Deși nu este lingvist de profesie, doar un împătimit al Poemului, Luca Cipolla trăiește cu o parte a spiritului său rar în și prin Limba Română.

Cetățean, prin naștere și trăire, al cetății Industriale din Milano, Italia, Luca Cipolla este prezent într-o pleiadă de reviste literare, electronice și clasice, care apar în România și/sau în diaspora românească.

Poet și traducător de poezie din română în italiană și viceversa, Luca Cipolla și-a câștigat pe merit notorietatea în galaxia poezilor din țara noastră, fiind un colaborator permanent al revistei "Boema" din Galați, dar și publicând cu ritmicitate spectaculoasă în alte reviste românești. Este redactor al revistei "Sfera Eonică" din Craiova și colaborator de bază la revistele "Boema", "Climate Literare" și la revista online "Starpress".

Numele lui apare și în alte reviste serioase din România, dintre care amintim: Oglinda Literară, Nord Literar, Luceafărul, Ecouri Literare, România Literară, Apostrof, Vatra Veche, Climate literare ș.a.

Cu abilități de comunicare moderne, el a reușit să atragă atenția asupra necesității dialogului cultural, a "trecerii" operei scriitorilor din România dincolo de frontierele Europei, în speță, în Italia.

Un exemplu excelent în acest sens este simbioza literară dintre Luca Cipolla pe post de traducător și micuța poetă de numai 11 ani Denisa Lepădatu, fenomen care a determinat ca poemele poetei din Galați să primească Medalia de Argint la Premiul Internațional "Giovani e Poesia" de la Triuggio - Italia, ediția a XXII-a. Un alt premiu pentru poezia românească, care se datorează și traducerii de calitate prestată de Luca Cipolla, este cel de semnalară pentru poezie în limbă la XVII Edizione del Premio Internazionale "ARTE E CULTURA 2013" din Castel San Giorgio (SA) – Italia.

Luca Cipolla a obținut, cu poeme personale scrise în limba română, Premiul III pentru poezie la Concurusul Internațional de Poezie și Proză "Limba noastră cea română - Starpress 2013", organizat de revista româno-canado-americană "Starpress" cu ocazia Zilei Limbii Române, pe 31 august.

Foarte activ și în sfera editorială, Luca Cipolla a semnat traducerea în limba italiană din cartea de poezie "Judecata de apoi", autor Petre Rău, carte care a apărut în ediție bilingvă la editura InfoRapArt, Galați, 2011. dar și a volumului "Mirajul mamei - cele mai frumoase

poezii despre mamă", apărut la aceeași editură în anul 2012.

De asemenea, a tradus și una din cărțile de poezie ale cunoscutului poet Mihail Gălățanu, carte care se află în curs de apariție.

Datorită efortului său intelectual și artistic, a fost onorat cu premii și distincții, cum ar fi: Premiul I pentru poezie la Concursul de Creație Literară "Visul" - Ediția a VII-a; Premiul special al revistei "Boema" pentru cel mai bun colaborator din străinătate, acordat în cadrul Festivalului Național de Literatură "Prietenia cuvintelor", Galați, 2012.

Construind o adevărată punte de legătură între poezii celor două țări, Luca Cipolla este încă la începutul drumului său în literatura clasică europeană. Cu un simț perfect al relației umane, el exemplifică cu prisosință intelectualul născut și nu făcut al tinerei generații europene, reușește să-și consolideze drumul de poet și traducător în paralel cu onorabila profesie prin care își câștigă pâinea zilnică.

Dacă despre calitatea sa de traducător cu virtuți indubitabile vorbesc premiile enumerate deja mai sus, despre poetul Luca Cipolla vorbesc versurile pe care le caligrafiază cursiv, într-un limbaj desferecat de rugina conveniențelor. Deși tânăr încă, nu se lasă atras de sintagmele mai mult sau mai puțin licențioase care, în opinia majorității scriitorilor juni de pe Mapamond, fac sarea și piperul Poeziei actuale. Luca Cipolla își convinge cititorul prin talentul său, scrie versuri cu impact emoțional dublat de filosofia interesantă a unui individ care vede lumea literară dinspre Vest spre Est. O comuniune de idei interesante își găsește locul perfect în poemele sale, lucrări bine definite și care reflectă lumea complexă în care trăim azi.

Iată doar o singură mostră de poem italianesc contemporan, semnat de Luca Cipolla și tradus, tot de el, în limba română:

ARACHNE ȘI EU ÎN AȘTEPTARE

Păianjenul țese pânza lui
și singura fiică nu mai ești;
tace sufletul meu în pernă
și arde tămâie
până la o lentă agonie,
fii prezent, dar în concediu,
strălucitor și salubru aerul nu vibrează
mă emoționezi
de numai piatră Sinai.

Acum nerușinată hrănești razele
unei pânze
pe care o filezi din zori și până-n seară
și în sarcină ai
pretenția să te numești viață.

Felicitări, Luca Cipolla! Și, precum vestitul Ovidiu, fie să-ți cânti în vers frumos iubirile (și) la Pontul Euxin!

Cosmina COSMA

DE CE MUZICĂ?

Cred că fiecare dintre noi ne-am întregat la un moment dat de ce facem un anumit lucru. La fel s-a întâmplat și în cazul meu, atunci când m-am hotărât să-l aleg pe Verdi, iar mai apoi, să merg din aproape în aproape, țintind înspre *La Traviata*, ca în cele din urmă să rămân fascinată în special de primul act. Dar, înainte de aceste întrebări recente, nu pot să nu amintesc întrebarea pe care mi-am pus-o deseori, înainte de a ști ce o fi *La Traviata* sau cine este domnul cu nume atât de sonor - „De ce ascultăm muzică?”. La această întrebare, am putea răspunde cu ușurință și sunt sigură că ar exista la fel de multe răspunsuri precum persoanele interogate, însă pe mine ascultarea analitică a lucrării de față m-a făcut să generez un răspuns dacă nu general, măcar acceptat de o mare majoritate.

Dincolo de faptul că muzica poate reprezenta un mijloc de desfătare, cunoașterea superioară a acesteia ne reflectă faptul că sensurile muzicale pot fi extrase din muzica însăși, psihologia, literatura, sociologia sau celelalte elemente de natură exterioară contribuind doar în ceea ce privește complexitatea temei propuse. Astfel, primul pas pe care l-am avea de făcut ar fi transformarea fluxului sonor exterior, într-unul lăuntric. Nu vreau nicidecum să insinuez faptul că muzica ar trebui înțeleasă cu sufletul (tot un factor exterior muzicii). Desigur că reacțiile de natură emoțională au un rol important în acest proces și dacă stăm să ne gândim bine, de aici pleacă și această nevoie de a asculta muzica, însă eu cred că procesarea muzicală trebuie percepută, înainte de toate, într-un mod rațional. Prin aceasta, arta de a asculta (înghițirea) se transformă în arta de a asimila (digerarea), creierul fiind elementul care contribuie la procesul de „masticare” muzicală. Doar cu această condiție, muzica poate trece de la statutul de divertisment (în care o persoană ajunge până la a porni postul local de radio doar pentru a avea companie până la destinație) înspre cel de nevoie (situație în care ascultăm CD-ul pe care se află melodia preferată), iar mai apoi la cel de investigație (atunci când comparăm, de pildă, cântăreții, melodiile acestora sau chiar strofele și refrenul aceleiași piese).

Toate aceste operații se petrec la nivel mental, iar cei ce ajung a spune că Beethoven scrie indiscutabil, nu depășesc primul statut, preferând ascultarea superficială, în locul uneia care să implice vreun efort de percepție. Totuși, ceea ce m-a determinat să aleg opera *La Traviata* nu a fost dificultatea înțelegerii (Verdi alege subiectul arhicunoscut din *Dama cu camelii*, din care păstrează doar linia de bază a operei,

simplificând astfel întreg scenariul; pe de altă parte, e suficient să aruncăm doar o privire asupra portativelor cu care începe fiecare dintre cele trei acte, pentru a realiza că avem de a face cu o operă scrisă în cheia sol, ce restrânge note care nu se află la mare depărtare una față de cealaltă, formând astfel o linie melodică cursivă, gândită parcă special pentru a contura vocea sopranei Violetta):

- Actul I

Violini

- Actul II

Violini

- Actul III

Violini

8 Soli divisi - Uniti

estremamente piano e assai legato *pp dolente*

estremamente piano e assai legato *Tutti pizz.* *pp*

Ceea ce m-a atras a fost modul în care marele compozitor înlănțuie logic aceeași idee, oferind fiecărei apariții o înfățișare diferită față de precedentă, cum se întâmplă de pildă în incipitul primei părți, reluat în ultimul act, doar că într-o altă gamă.

Putem afirma același lucru și la nivel tematic, unde Actul I vine cu o multitudine de subtilități ce conțin nucleul pentru ceea ce are să se desfășoare în celelalte două acte. Așa apare prima imagine cu care se deschide piesa¹, înfățișând-o pe eroină într-o lumină difuză, în același pat în care are să-și găsească sfârșitul. Intenția de a construi o piesă simetrică nu se oprește însă aici. Pe lângă faptul că cei doi protagoniști se prezintă direct în manieră antitetică (prin toastul pentru iubire, respectiv pentru plăcere), ei par a reflecta proiecții temporale diferite, adunate sub perspectiva aceluiași țel. Astfel, dacă aria tenorului reflectă un sentiment ce mustește de foarte mult timp în sufletul acestuia, aria sopranei vizează o dragoste înăbușită de perspectiva viitorului, valsul acompaniind acest dialog plin de emoție dintre îndrăgostitul Alfredo și nepăsătoarea Violetta. Totodată, acest joc dintre trecut și viitor poate fi găsit și în componența aceluiași personaj, așa cum se întâmplă cu Violetta, care, în monologul aflat la finele primului act, creionează cu sunete funebre de violoncel și contrabas, ideea unei vieți dezvoltate precoce și totuși, pe cale de a se irosi. Singurul element ce oferă o perspectivă pozitivă pare a fi iluzia prezentului, reprezentată prin plăcerile trupești, în care protagonista urmează a se complăce, alături de celelalte dame, care nu fac decât să contribuie la conturarea unui portret al femeii de moravuri ușoare, făcând din Violetta nu o eroină romantică, ci o femeie respinsă de societate. De altfel, dincolo de modul de construcție al personajelor sau tematica ce-și propune demascarea ipocriziei burgheze, Giuseppe

(continuare în pag. 12)

Verdi își manifestă transparența încă din titlul operei, pe care urmează a o contopi cu subiectul (traviata = femeie decăzută).

Probabil această temă, atât de actuală pe atunci, dar și transpusă realist într-o formă destul de cutezătoare, a cărei decor ornamental este manifestat atât la nivel vizual (prin imaginea saloanelor barochizante), cât și la nivel auditiv (în care gongurile orchestrale opun rezistență dominantei vocalice) e cea care îi va garanta realul succes. Cert e că, prelucrând romanul lui Alexandre Dumas, fiul, pe câmpul înflorit al epocii romantice, Giuseppe Verdi e pe cale să devină un geniu al melodramei italiene de secol XIX, abordând o compoziție ce face legătura dintre o opțiune dramatică (de factură burgheză) și un gen de spectacol (cu caracter de ritual). Însă acesta reușește să treacă dincolo de barierele unei ideologii, persistând chiar și în contemporaneitatea care reflectă aceeași tematică, doar că prin alte decoruri, cum se întâmplă, de pildă, în cadrul Festivalului de la Salzburg din 2006, unde cadrul vizual acordă întâietate semnificațiilor ce pătrund dincolo de superficialitatea privirii. Unul din puținele obiecte de decor este canapeaua, ale cărei culori variază, în funcție de starea protagonistei, de la roșul ce simbolizează pasiunea, la bogăția cromatică, în perfect acord cu cea sufletească, ajungând în cele din urmă albă, la fel ca paloarea morții ce se zugrăvește pe chipul Violettei. De altfel, ceasul, prezent pe tot parcursul desfășurării operei, nu arată scurgerea timpului, obsesia îndreptându-se înspre ceva mult mai profund, a cărei materialitate își va găsi substratul doar în teama de neant. În rest, ochiul spectatorului se întâlnește cu vidul, același vid cu care mă întâlnesc și eu de fiecare dată când încerc a-mi proiecta un final fericit, dar care ar strica romanul lui Dumas, precum și ingeniozitatea lui Verdi (care încearcă să propună o soluție de mijloc, prin „îndulcirea” finalului clasic, păstrând totodată aceeași notă dramatică).

¹ *La Traviata*, 1982, în regia lui Franco Zeffirelli

BIBLIOGRAFIE:

- 1) Alexandre Dumas, fiul, *Dama cu camellii*, traducere de Antoaneta Ralian, Ed. Miron, București, 1992
- 2) Daniel J. Levitin, *Creierul nostru digital*, traducere din engleză de Dana-Ligia Ilin Ed. Humanitas, București, 2010
- 3) George Bălan, *Cum să ascultăm muzica*, Ed. Humanitas, București, 1998
- 4) Gustavo Marchesi, *Giuseppe Verdi*, traducere din limba italiană de Florina Nicolae și Ștefan Nicolae, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R. P. R., București, 1987
- 5) Jacques Bourgeois, *Giuseppe Verdi*, traducere de Viorica Mavrodin, Ed. Eminescu, București, 1982
- 6) Liubov Solovtova, *Giuseppe Verdi - viața și opera*, traducere din limba rusă de R. Donici, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R., București, 1961
- 7) Nicolae Negrea, *Cartea spectatorului de operă*, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R., București, 1958

FILMOGRAFIE:

La Traviata (Franco Zeffirelli, 1982)

DISCOGRAFIE:

Carlo Rizzi, *La Traviata*, disponibil pe <http://www.youtube.com/watch?v=M57PfvGRR78>

Constantin OANCĂ

Femeia ideală este aceea care face din bărbat
un poet
iar bărbatul ideal este acela care face din
femeie un înger.
Floarea crește din pământ
dar culorile și parfumul îi vin din cer.
Nu cunosc față mai frumoasă ca fața
pământului
și țintă mai sigură ca inima omului.

Felul de a combina durerile este esențial în
scris
restul fiind numai așteptare.
Cum poți spune că ai prezență
când nu ți se simte lipsa?
Cercurile albe din care este făcut lacul
sunt esențiale la Eminescu.
Poezia există în aer
doar că trebuie întins mâna.
Prezență ai când mă privești cu toate lucrurile
când fruntea ți se odihnește pe gânduri
ca un pescăruș pe o plajă pustie.

Împușcații veacului se zvârcolesc pe marginea
drumului
în vreme ce nemuritorii fac lumea cealaltă.
De ce se omoară oamenii dacă tot mor
singuri?
De ce se preferă lumea asta și nu ochiul lui
Dumnezeu?
Din potopul acestor neînțelegeri
scapă numai cine înțelege.

Lazăre vino afară!
strigă Dumnezeu la mine –
afară din moarte
afară din lume.

Din cauza acestor dealuri
nu pot ajunge la dezbrăcarea lunii
și nici poetul nu mă lasă să ies
nu deschide
îmi spune
că afară este sfârșitul lumii.
De fapt acolo se mărește singurătatea.

În Grădina Eden s-a făcut frig.
Adame unde ești?
În loc de răspuns lui Adam i s-au împăienjenit
ochii
apele Tigrului s-au tulburat
iar târătoarele i-au otrăvit izvorul.
Un singur răspuns la o întrebare:
singurătatea este locul
în care bate inima.
Toamnă
mi se apleacă scrisul ca iarba
câtă uitare pentru iarba de astă vară!
Iarnă
focul se întreține cu ochii.
Câtă apă amară s-a scurs
din rana Tigrului!
Adame unde ești?!
E vântul care a ajuns la inima mea.

Cel ce stă se îndepărtează de cel care merge.
La aceste cuvinte zâmbetul tău se hărniceste.
Pământul este un cutremur
iarna o culoare ruptă ca o creangă
iar timpul
un țarm cu o corabie care nu mai sosește.
la aceste cuvinte zâmbetul tău mă doare.
Câtă uitare
ca să mă pot trezi din somnul tău
și câtă așteptare
ca dealul acesta să se topească iar
la ivirea zorilor!
Așteptarea mea dă sens plecării tale.

Toamnă
cocorii zboară peste ochii închiși ai lui
Dumnezeu
iar dincolo de ei apune soarele.
Singurătatea vine din nord.
Ca să o pot suporta mai ușor am făcut-o să
semene cu tine.
Acum inima mi se rupe în două viori.

Luca CIPOLLA

Poezie fără timp

Versurile Denisei Lepădatu se desfac ușor, precum firele unui mărtișor, într-o poetică matură, fără să se îndepărteze deloc de temele legate de copilărie.

S-ar putea spune că Denisa, copilă minune a orașului dunărean Galați, este mult mai în vârstă decât anii pe care îi are. O fetiță sensibilă, dar și hotărâtă, conștientă de capacitatea sa creativă. Am întâlnit-o pentru prima dată la Triuggio - Italia, la Concursul Internațional de Poezie "Giovani e Poesia (Tinerii și Poezia)" unde a câștigat un binemeritat premiu la secțiunea pentru tineri până în 12 ani: prezența ei a cucerit publicul, cu glasul ei duios, în fața unui microfon la care a vorbit despre cele două cărți dragi ale sale, scrise până acum.

În noul său volum, "Primăvara fără sigiliu", tânăra poetă ne dăruiește o psihologie a sentimentelor: "*nevrând / să fugă / din brațele mele / ochii tăi / se furisau / printre degetele / ca o cortină*" (**îmbrățișarea privirii**), viața este pentru ea ca un zbor de înger și o invitație pentru oamenii mari, ca să aprindă: "*o lumină / în cea mai întunecată / scorbură*" (**oprește-te omule**) și să îngenuncheze în fața cerului să-și întâmpine fericirea; cu câtă ușurință trece prin subiecte atât de profunde! Chiar dacă inspirația ei nu uită să reamintească imaginea dragă a mamei, sau a tatălui, Denisa ne vorbește și despre destin, despre constelații, despre visele ei de copilă, despre timp, primăvară, cu niște dedicații izvorâte dintr-o inimă mare: "*Te-am întrebat / de ce oamenii / mor / ai rupt un fir de iarbă / arătându-mi / cât de subțiri / sunt viețile*" (**te-am întrebat**), inteligența ei se manifestă în analogii surprinzătoare, o copilă de numai unsprezece ani invitându-ne cu atâta nonșalanță la astfel de meditații.

"*Cheamă-mă / când întunericul / se așază / pe liniștea / sufletului / îți aduc / întregul univers / să-ți acopere / teama / ghemuită / lângă / răsuflarea / lunii furisate / în buzunarul / drept / al dorințelor / mele*" (**cheamă-mă**). Aici ar fi valabile cuvintele lui Dan Alexandru Condeescu despre Nichita Stănescu, prin care se susține că poetul perfecționează un organ al minții sub formă de viziune abstractă, cu care să contemple simultan obiectele și ideile, spațiul și timpul, lucrurile și dimensiunile lor invizibile, dar la fel de reale ("Ordinea cuvintelor"- versuri, vol. I, II, Ed. Cartea Românească, 1985).

Și celui mai mare poet național, M. Eminescu, care spune "Eu? Mai este inima-mi / din copilărie?" (Copii eram noi amândoi), o copilă ca Denisa îi răspunde evocativ: "*lipindu-mi buzele / de fereastra trecutului / simt toată iubirea / strecurându-se în prezentul / pe care stau neclintită / așteptând clipele / ce-mi vor da puterea / să opresc o singură dată o / singură rotație a pământului / să mă nasc iar acolo unde tu / marele poet / ai sculptat din chip de lut / nemurirea*" (**ai sculptat nemurirea**).

Privesc acum poza Denisei, dinspre un cer azuriu din Italia, spre lanurile frumoase care îmi amintesc de România și mă consider norocos că am auzit, prin vocea unei copile, o poezie fără timp, că am cunoscut-o pe poeta Denisa Lepădatu.

Melania CUC

Cred în viitorul literar al Denisei Lepădatu, așa cum cred că mâine va răsări din nou soarele

Îndeobște am o rețineră când vorbesc despre poezia scrisă de un copil, și sunt și mai zgârcită în prognoze privind perseverența și continuitatea copilului-scriitor odată propulsat în sfera literară, complexă, a adulților. Din experiență știu că multe dintre geniile poetice în uniformă școlară au debutat exuberante și promițătoare, apoi, din diferite motive, și-au schimbat traiectoria, Poezia rămânându-le doar un hobby sau o amintire.

Cu aceste prejudecăți am parcurs și volumul de poeme semnat de Denisa Lepădatu, dar..., după o lectură care m-a fascinat de la un capăt la altul, mi-am zis că, această poetă, de numai 11 ani, merită cu prisosință girul meu, al unei poete care a scris primul vers mai înainte de a fi învățat "tabla înmulțirii". Dacă, la rândul-mi, m-am poticnit de concepții învechite și de oameni care nu dădeau o ceapă degerată pe un copil care scria toată ziua versuri, Denisa este o norocoasă. Are nu doar talentul nativ de partea sa, ci și un mentor care, la rândul său, trăiește prin și pentru Cuvântul Îndumnezeit prin Scriitură.

Nu sunt critic literar de meserie, ci doar un scriitor cu vechime și de aceea, apariția unei steluțe de dimensiunea spirituală a Denisei Lepădatu pe cerul nostru liric, îmi oferă porția de oxigen de care aveam nevoie pentru a conștientiza că Poetul veritabil este fără de vârstă. Încărcată de culoare proaspătă, cu filosofice accente care depășesc gândirea generală a contingentului autoarei, efervescentă și fără tremurare în atingerea ideilor, poezia Denisei este rotundă și semnificativă pentru mesajul pe care îl transmite nu doar iubitorilor de poezie din zilele noastre, ci și viitorului.

Acestea sunt motivele pentru care cred în ceea ce spune tânăra poetă, cred în viitorul său literar așa cum cred că mâine va răsări din nou soarele.

Cu o nonșalanță de vedetă afirmată și confirmată, Denisa Lepădatu își construiește opera literară cu bucuria exploratorului. Fiecare silabă, fiecare cuvânt, propozițiile și sintagmele ei devin detalii ale unei lumi în care mirarea și bucuria vieții se intersectează. Felicitări, Denisa Lepădatu!

Ștefan Radu MUȘAT

În lumina nopților fără ferestre

Am lăsat de ieri ura așteptării în noaptea lungă
a singurătății
se întorc culorile pe câmp
și vântul leagănă verde timid în crengile golașe
zăpezile se sting în colțuri mai dosite
pe buze simt mirosul cald de suflet
din vibrația ta
și sunt împlinit că ești dornică de lumina nopților
fără ferestre
în freamătul de șoapte lipicioase
pe tâmpla mea fierbinte
încât nu m-ai arăta vreodată nimănui
și m-ai ține departe
izolat de lume
să fiu seninul frunții tale
în fața oricărei iluzii dureroase.

Te caut prin suflet și mă regăsesc în adâncuri
preschimbând într-un nemuritor de rând care
să te iubească
chiar și printr-o simplă atingere de mână
și ne croim un vis din clipe săvârșite
în coasta acestei lumi
pentru că ne-am dăruit unul celuilalt
miros de primăvară în palme
în numele lui Dumnezeu și-al florilor de pe Pământ.

M-am regăsit în umbra pământeană cu suflet de copil
când mi-am lipit obrazul de colțul gurii tale
și-atunci ne-am ridicat din adâncuri împreună
pe un petic de infinit
în lumina primei nopți fără ferestre ...

Evadare într-un vis cu așternut de stele ...*

*Motto: Iubirea care nu cunoaște margini e singurul adevăr pur;
în rest, totul e iluzie pe drumul vieții, însemnat cu glorie de țărăniță ...*

Mi-e dor să te iubesc pe așternut de stele
până la desprinderea de mine,
să mă regăsesc în ochii tăi ca un copil
în mirajul luminii.

Mi-e dor de brațele rotunde, căzute în agonie peste
chipul meu,
mi-e dor de libertatea necuvântată a câmpului
și de zborul nefiresc al florilor mărunte
spre culoare...

Mi-e dor să te iubesc pe așternut de stele
până-mi va seca suspinele din vlagă,
să pot renaște
în sunetul tăcerii.

Mi-e dor și frică mi-e ca nu cumva să-mi
treacă sufletul
prin nesfârșirea cerului, necunoscând iubirea,
pentru că după moarte voi rătăci în întunericul
fără timp
și viață nu va mai fi nicidecum ...

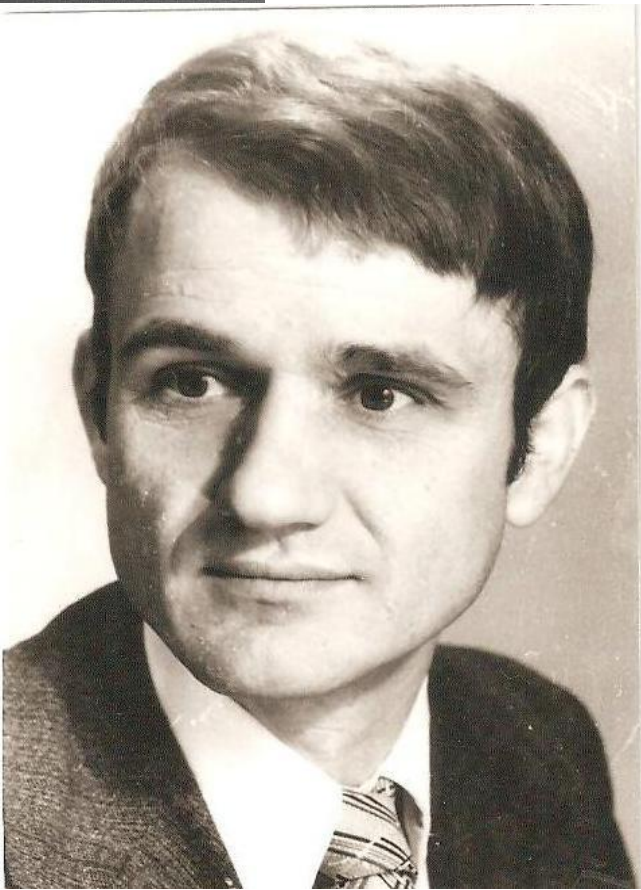
Mi-e dor să evadez într-un vis neterminat cu
tine,
mi-e atât de dor, încât am amorțit
și nu mai găsesc cuvintele pierdute
în singurătate ...

La mormântul mamei

În pântecul pământului picură clipele dosite
prin petice de frunze;
se preling pripite
ploile de ieri, ploile de azi și cele de mâine
peste respirația lumii,
îndărătnicia toamnei arborează pânze
și cerul scârțâie în plâns de cocori;
un câine
fugărește stolul rătăcit de ciori
spre nucul bântuit de umbra Lunii,
silueta nopții tristă și murdară
alunecă în tăcere printre monumente solitare,
iar undeva mai pâlpaie
o lumânare-două
în mirosul înecăcios de ceară.
În pântecul flămând al pământului cade
respirația lumii,
lacrimile nu mai sunt lacrimi;
am rămas în lumina palidă a Lunii,
înșirând amintirile de-o viață, acum la
despărțire;
adun din anii ce-au trecut
îmbrățișarea ta, în care uneori nu mai puteam
să respir,
încercând să-ți stăvilesc torențele de patimi,
mereu temătoare că vom îmbătrâni departe
unul de celălalt,
călători în labirintul vieții;
îmi întăresc ființa înăbușită de durere
și-aprind la căpătâiul rece altă lumânare,
să-ți văd zâmbetul din piatră, mamă,
și te voi căuta în fiecare răsărit pentru
alinare...

** textul de față este ficțiune,
orice asemănare este pur întâmplătoare...*

Viorel DINESCU

SOLIE

La slonul de piatră,
La stânca fulgerată,
Din trei lature crăpată,
Și de ploi adânci arată,
Cine mi se adunară
Dinspre noapte, dinspre seară,
Din păduri fără hotară
De pe la sfârșit de țară?...

Păi, popor că se-adunară
Toți în mână cu topoară
Și cu inima amară!
De din peșteri neștiute
Și din mlaștine stătute,
Din adâncile coclauri
Străjuite de balauri,
Neamul vechi, neam de țărână
Cu ghioage și furci în mână
Măre că se adunară
La un ochi de vatră
La ora de piatră
Să-nvețe să moară
Pentru-un cap de țară
Că-i doboară anii
Anii și dușmanii.

Da-n mijloc de ceată
Cine mi s-arată?...
Maica preacurată
Cu toți pruncii roată.
Plânge și suspină
Maica de lumină,
Floare de grădină,
Că-n sânul pădurii
Or să intre furii
Casa să ne-o piardă
Cu izbiri de bardă
Haitele-n furtună
Foc or să le pună
Să lase-n ruină
Mândra ei grădină
Dar din cap de vatră
Vine Ion de piatră
Cu chica-nodată
Și securea lată
Adevăr să spună
Vorba să-i rămână

- Maica noastră floare
De ce tremuri oare
Noaptea pe răcoare
Ziua stând în soare?
Cine te apasă
Sub tăiș de coasă
Cine glia-ți spurcă
Cu loviri de furcă
Cine pâinea-ți frânge
Chipul tău de plânge
Cu lacrimi de sânge?

- De când sunt pe lume
Haitele păgâne
Toate mă-mpresoară
Pâinea că mi-o luară
Fiii mi-i legară
Alții că-mi plecară
Dincolo de țară
De se-nstrăinară.
Și-azi ca și-altădată
Vin dușmanii gloată
Mă-nconjoară lupii
Îmi furară stupii,
Aurul din munte,
Vitele cornute,
Aurul din lanuri
Icoana din geamuri
Liftele spurcate
Se chitiră toate
Făr' de-obraz sau frică
Limba de ne-o strică
Fără de rușine
Cu vorbe străine
Și-n aști ani prea grei
Feciorașii mei
Au ajuns mișei
Slugă pe la ei.

(continuare în pag. 17)

Și-atunci cei bărbați
 Cu obraji tăiați
 La chip negurați
 Și la trup nălțați
 Jurară-mpreună
 La focul de stână
 Sub blestem de lună
 Să ceară-adunare
 La Zeul cel Mare
 Părinte din soare
 Zeului nălucă
 Jertfa să-i aducă

- Maica mea senină
 Icoană-n lumină
 Plângi și iar suspină
 C-au ales bătrânii
 Strânși la focul stâniei
 Pe copiii tăi
 Feciorași – flăcăi
 Să plece departe
 Cu solie-n moarte
 Și chiar mai departe
 Pe la poarta sfântă
 Cu solie cruntă
 Peste praguri nalte
 Cu stele-nstelate
 Să ceară-ndurare
 La Zeul cel Mare
 Și la cumpăna din stele
 Se-nălțară trei flăcăi
 Ca lăstarii subțirei
 Toți cu caii după ei
 Albi ca niște porumbei.
 Și din ceruri, de prin stele
 Cad trei suliți subțirele
 Parcă-ar fi niște nuiete
 Purtând veșnicia-n ele
 Și norocul orb spre stele.

- D'alei viață-primăvară
 Cum de-mi lași fiii să piară
 Și în sulițe să moară
 Cum lași fala câmpului
 În groapa pământului?...
 Dar la focul viu al pietrei
 Se ridică Ion al Petrei
 Inimă zbatută
 Cu o jale mută
 Suflet ce se zbate
 Cu fiori de moarte
 Și spre maica vine
 Jalea să-i aline

- Maică preacurată
 Nu fi întristată
 Că acei flăcăi
 Bravi ca niște zmei
 Sunt copiii mei

Și nepoți de-ai tăi.
 Ei nu pot să moară
 Că spre ceruri zboară
 Să ducă în lună
 Ruga noastră bună
 Nu cu moartea-n față,
 I-am trimis spre viață,
 Sunt solii viteze
 Neamul să-l salveze
 Viața nu-și pot pierde
 Frunza dacă-i verde
 Cum ne ocrotește
 Codrul se-nverzește
 Și-a ferit străbunii
 De fiarele lumii.

Și-mi trecu seară de seară
 Zorii că se luminară
 Flăcăiașii că-mi plecară
 Cu obrazuri ca de prunci
 Cu privirile adânci
 Ne-nfricați ca niște stânci
 Cu priviri ca de erete
 Și cu trupuri ca de fete
 Cu obraji ca de lapte
 Și cu ochii grei de noapte
 Cu privirile senine
 Și cu flăcărui în vine

Și e bine să se știe
 Că pentru a noastră glie
 Vom trimite iar solie!
 O solie-n veșnicie
 Solie după solie...

Solie după solie!...

desen de Elena-Liliana Fluture

Petre RĂU

Omul - o trestie gânditoare plină de emoție(Speranța Calimi - **Copacul trăsniț**, Ed. Vicovia, Bacău, 2009)

Apărută la Bacău în anul 2009, la editura Vicovia, cartea de proză a Speranței Calimi, „Copacul trăsniț”, reprezentând în ordine cronologică cel de-al doilea roman al autoarei - este o scriere în care se cultivă un psihologism pasionant de sorginte idilic, punând în lumina reflectoarelor câteva personaje care viețuiesc într-o lume insolită, plină de naivitate, purtătoare de nuanțe sentimentale, o lume aflată în plină încordare și incertitudine, nelipsită însă de un farmec aproape desăvârșit.

Romanul în sine ține să amestece gânduri, sentimente și aspirații umane, posibil dintr-o gamă proprie de intuiție a autoarei, puțin dincolo de masca unei lumi bine cunoscute, în dorința de defulare controlată și sub umbrela unui univers propriu al reflecțiilor. Cât a reușit autoarea să exprime exact și consecvent toate acestea este o altă poveste. În mod cert, avem de-a face cu o scriere înveșmântată într-un stil simplu și agreabil, cu o frazare limpede la nivel textual, dând senzația că poartă o singură topică, de regulă una lungă, aproape permanent comportând adaosuri de întărire. Mai mereu, fiecărei fraze i se acordă rang de paragraf, până și dialogurile suportă astfel de consecințe. Toate acestea permit cu prisosință să fie puse în evidență expresivitatea artistică, puritatea limbajului, chiar și derutanta semantică a povestirii.

Volumul este împărțit în patru părți purtând titluri, ca și capitolele componente, dintre cele mai inspirate. Povestea în sine este una existențială, desprinsă mai degrabă din ungherele ascunse ale vieții, o poveste vădit pasionantă, cu iz atingând granițe de telenovelă. Iată-o, depănată pe scurt mai jos.

Pe o zi călduroasă, eroul narator, aflat într-o delegație undeva într-un oraș moldovenesc, intră într-un bar să se răcorească cu o bere rece și întâlnește o persoană pe care o intuiește a fi o cunoștință veche de-a sa, pe care n-o mai văzuse de „zeci de ani”. Reîntâlnirea este însă una atipică, nu pare a se încheia cu o recunoaștere deplină între cei doi: „Și așa cum stătea și plângea, semăna cu un copac ce fusese doborât, un copac din inima căruia mai picură picături de sevă ce din zi în zi scad, un copac trăsniț care nu mai are putere să se regenereze” (p.8). Mai mult, comportamentul ciudat al prietenului redescoperit, Colea, îl va pune pe protagonistul nostru într-o anumită stare de expectativă. Până la urmă, nedeslușindu-se suficient, cei doi reușesc să stabilească o întâlnire pentru a doua zi. Dar Colea n-avea să mai apară la această întâlnire.

La câteva capitole povestirea se mută pe planuri distincte, urmărindu-i separat pe cei doi eroi. Se intră apoi direct în viața intimă a lui Colea. După momentul despărțirii din bar, el ajunge acasă. Făcându-i-se rău, prin grija unui nepot care-l mai vizita din când în când, va ajunge la spital, unde va rămâne internat câteva săptămâni, fără însă a i se pune vreun diagnostic anume.

Eroul nostru narator revine apoi și el, într-un alt capitol, și reîntregește, prin amintirile lui, povestea lui

Colea. Îl aflăm mai întâi împreună cu soția sa iubitoare, Marina, depănând gânduri și amintiri despre Colea și despre frumoasa lui soție Amalia, la nunta cărora participaseră împreună pe vremuri. Așa încât, dintr-odată, se hotărăște să-și ia câteva zile de concediu și să meargă în orașul acela nord moldovean, s-o caute pe soția lui Colea, sperând că va putea desluși taina acestuia.

O găsește nu cu mari dificultăți și-i ascultă povestea. De aici încep să se închege faptele, cititorul reușind astfel să lămurească, treptat, misterul lui Colea și soției acestuia. În fapt, după ce în tinerețile lor cei doi s-au cunoscut și s-au plăcut, s-au căsătorit din mare dragoste. Necazul cel mare a venit însă atunci când s-a dovedit că Amalia nu era în stare să nască un copil, deși amândoi își doreau cu ardoare asta. Și iată că, după mai multe încercări nereușite, Amalia se întoarce acasă după un tratament, să aducă minunata veste soțului ei, cum că a rămas în sfârșit însărcinată. Însă, spre cumplita ei dezamăgire, îl găsește pe acesta în pat cu o altă femeie. Îl va părăsi definitiv, va dispărea fără urme, va naște un copil, numit Octav și va trăi o mulțime de ani într-o singurătate amară. De cealaltă parte, femeia din adulterul lui Colea îi aduce acestuia la ușă, peste ani, un copil, rod al dragostei lor de un ceas, pe care îl abandonează definitiv în grija lui. Fiica sa, Anellise, despre care nici rudele nu prea știau mare lucru, va deveni copilul pe care el o va crește singur.

Ca lucrurile să se complice și mai mult, Octav și Anellise se vor cunoaște, la început printr-o corespondență întâmplătoare, fără să știe că sunt frați într-un același tată. În fine, deși în mai multe rânduri dispăre din contextul evenimentelor descrise, naratorul nostru intervine și, împreună cu soția sa Marina vor descinde la domiciliu celor doi și vor contribui decisiv la reîntâlnirea eroilor din familia destrămată.

(continuare în pag. 19)

Repus pe picioare, Colea, cel „rămas ca un copac singuratic, fără brațe și fără frunze” (p.139), va părăsi spitalul și se va întoarce, sub iertare, la fosta sa soție. “- Te-am iertat de mult, în clipele de singurăitate iertarea a fost medicamentul meu” (p.140) îi va mărturisi aceasta.

O perioadă cei doi încearcă să conviețuiască din nou împreună: “Acum toți ne-am regăsit, dar fiecare din noi poartă urma rănilor avute” (p.147), numai că Amalia se va stinge destul de repede, viața fiindu-i răpusă de o boală nemiloasă. La scurt timp se stinge și Colea, dar și fiul acestuia, Octav, care apucase cândva să-i reproșeze delicat tatălui său: “- Eu am fost un copil fără tată, dar și tu ai fost un tată fără băiat, ai fost pedepsit destul și-ai pățimit destul...” (p.141). Niciun happy-end, viața rămâne nemiloasă, dispărând la fel de simplu precum a început, aproape la fel ca și niște copaci trăsniți de fulgere neașteptate.

Nu aș fi insistat cu cele câteva detalii din povestea cărții dacă nu aș fi vrut să demonstrez că subiectul, specific unei telenovele, este unul plăcut, cu sușuri și coborâșuri pe povârnișurile vieții, cu întâmplări rupte din realitatea diurnă, cu drame sufletești care adesea ne surprind ascultându-le, deși de multe ori le trăim și personal. Desigur, întâlnim în roman multe fețe ude de lacrimi, lacrimi de tristețe, mai rar de bucurie.

În drama familiei lui Colea spațiul devine adesea claustrofobic, iar timpul își expune valorile în manieră proustiene. Autoarea se străduiește să creeze eroi raționali, dominați de dorința apropiierii sufletești, însufleții doar de sensul unic și imanent al iubirii. Există cu siguranță emoția dragostei, ea este de fapt substanța cărții, dar una lipsită de tandrețe, de profunzimea atingerii, de șanse ideatice, fără aureole împlinite de beatitudine. De pildă, bucuria este una sumară, melancolică, surprinsă mai rar, în special la întâlnirea eroilor cu propriile lor simțuri. Se conturează clar o viziune a sacralității pe linia de demarcație a vieții și a morții. În pofida unei oarecare armonii a contrariilor, ideile și imaginile de aici - purtându-ne cu știință între real și magic - sunt liniile directe tangente la un același cerc al fatalității.

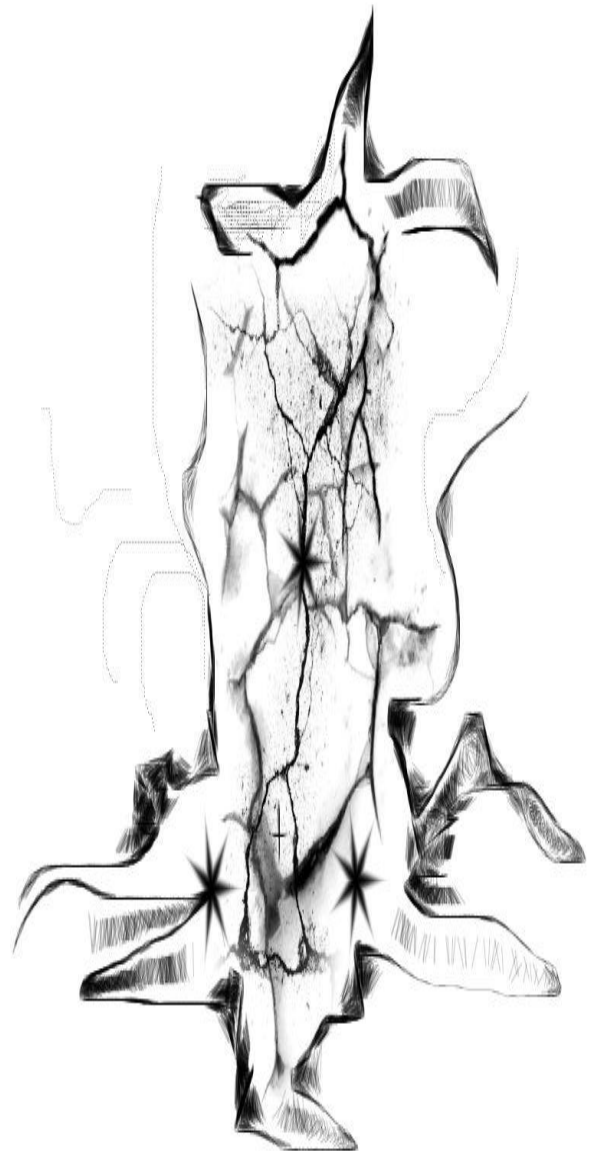
Poate că tema romanului ar fi trebuit să se transpună într-o dramă a neputinței și a deșertăciunii, într-un spațiu în care până și cele mai mici bucurii ale vieții sunt de prisos, fără vreun alt motiv decât cel al încercării de supraviețuire. Povestea nu lasă loc de cumpătare și înțelegere profundă a lucrurilor. Suferința umană, cel mai mult prezentă în carte, are un nume comun, drama se extinde la toate personajele implicate, peren, cu apăsare, lăsând urme adânci chiar dacă nu străbate o întregă și subtilă cursă a vieții.

Romanul împrumută pe alocuri stilul unor însemnări de jurnal, mai ales prin consemnările naratorului, cel care apare și dispăre nu rareori din miezul întâmplărilor. Poate și datorită acestui efect pervers, el reușește să ne îndrepte simpatia spre cei câțiva eroi remarcabili din familia lui Colea (Amalia, Octav, Anelise). Prezența Amaliei, de pildă, este adesea înfășurată în emoții plâsmuite sub lupa înfățișărilor magice și îmbietoare la contemplație: “Amalia sări la geam și atunci îi fu dat să vadă ceva supranatural: copacul de la geamul ei era culcat la pământ, un copac mare rămuros pe care nimic nu l-ar fi doborât” (p.179).

Cu certitudine autoarea, care abordează cu claritate un tip de scriitură emoțională, beneficiază de un fel de har în arta povestirii. Prin discursul său este evaluată conviețuirea umană sub câteva importante aspecte, încercându-se descifrarea unor mici drame sufletești, răstălmăcindu-ne uneori aparențele unor ascunzișuri ale conviețuirii.

Judecând după titlu și făcând corelația cu subiectul captivant al cărții, am putea gândi că oamenii, printr-o luptă cu viața, sunt până la urmă doborâți precum un copac sub puterea unui trăsnet.

Dar o carte vorbește și singură. Paginile ei oglindesc, surprinzător de exact, satisfacția finală. Eu m-am ridicat în picioare doar ca să mărturisesc despre harul de povestitoare al Speranței Calimi. Restul, indubitabil, îl puteți aprecia cel mai bine chiar dumneavoastră, citindu-i romanul.

desen de Elena-Liliana Fluture

Adrian-Nicolae POPESCU

Complimente inelare

Rămân în așteptarea ploii...ca un soldat cu mantie roasă ce ascultă liniștea în tranșee, umezit până la limita răbdării, deloc interesat de recunoștința eternă ce i se va oferi. Sunt trei luni de așteptare ce mă provoacă la nesăbuiță...Afund mâna în geanta ieftină, cumpărată pe fugă din bazar într-o zi oarecare. Cu siguranță nu era luni...sosisem de la serviciu înainte de apusul soarelui. Răvășind documentele personale și facturile printr-o mișcare scurtă dextrogiră, le identific pe cele achitabile. Pedepsit fiind, deoarece luasem cu ani în urmă în derădere haosul poșetei partenerei de drum, urc agale treptele instituției ce mi-a oferit credit. Da, îmi amintesc! Era ziua de salariu...în fiecare douăzeci ale lunii și cu siguranță nu era luni!

Aceeași înăbușeală din vacarmul urban se perpetuează dincolo de pereții din sticlă și aluminiu. O copie fidelă și reactualizată a unei perioade apuse și uneori învelită în nostalgie mă dezonoarează. Mă atașez ca și vertebră terminală și cu resmărire aștept curgerea, din fericire ireversibilă, a timpului. Pășesc într-un sfârșit peste linia galbenă ce asigură limita de confidențialitate și îndrăznesc să abordez asistenta de la ghișeu. O sticlă de apă carbogazoasă își arată plină de emfază efervescența pură, fiind elementul dominant al exponatelor de pe biroul de lucru. Dislocată parcă dintr-o reclamă ce rula din ce în ce mai persistent la televizor, urmașa Evei își ridică privirea epuizată dintre documentele ștampilate și instantaneu mă lovi cu un zâmbet panoramic...

- Bună ziua! Numele meu este Elena...Cu ce vă pot fi de folos?

Da, întocmai! Elena. Cu lașitate îmi ascund lipsa atenției în spatele unei nopți istovitoare.

Raportările și situațiile lunare mi-au atenuat simțurile. Cu ani în urmă chemam spiritele la mine, în nopți inconștiente la fel ca și cel ce le invocă.

Se pare că astăzi, cele pământeste, instinctive sau dezis de mine. Cum de nu am remarcat eu ecusonul cu sigla multicoloră din reverul drept al sacoului? Și era scris cu majuscule...

- Domnișoară Elena, fiți...

- Doamnă!

Da, întocmai! Doamna Elena... Din nou m-am convins de infidelitatea spiritului meu de observație. Să trecă pe lângă retină raza soarelui refractată prin geam și reflectată de verigheta netedă și impecabilă a proaspetei doamne?

Era momentul să intervin cu un compliment nevinovat, pentru a mă disculpa în fața propriei conștiințe

și pentru a corecta regretabila eroare. Mi-am adus aminte cum, în cadrul unei discuții elevate din anii studenției, ademenit fiind de mireasma teilor din Dealul Copoului unul dintre oratorii bahici afirma că femeia, pentru a fi o permanentă inflorescență trebuie să fie complimentată. În unanimitate am ridicat această idee la rang de axiomă. Nu credeam că voi fi nevoit peste ani să fac uz de adevăr de cunoștințele asimilate în anii de balans științifico-boemic.

- Doamnă Elena, fiți...amabilă...

- Spuneți, vă rog...

...și dintr-o dată zâmbetul panoramic deveni tridimensional.

Da, în sfârșit! Fără erori, fără eșec... Aveam speranțe că pot redeveni ceea ce fusesem distanță de o singură noapte în urmă. Lunga așteptare avea să-mi fie recompensată printr-o atitudine fără cusur și printr-un afișaj perlat plin de mulțumire.

- Aș dori să achit câteva facturi lunare. Dacă m-ați putea ajuta, cumva...

- Sigur că da, pentru plata facturilor și pentru eficientizarea plăților banca noastră a pus la dispoziția clienților un roboțel. Puteți face plăți cu cardul și cu numerar. Ce trebuie să știți este că roboțelul nu dă rest! În caz că nu aveți bani ficși, colega mea de la ghișeu alăturat vă poate schimba astfel încât să dispuneți de bani potriviți. Este ușor de utilizat, respectați pașii care sunt afișați pe monitorul roboțelului. Vă mai pot fi de folos și cu alte informații sau servicii?

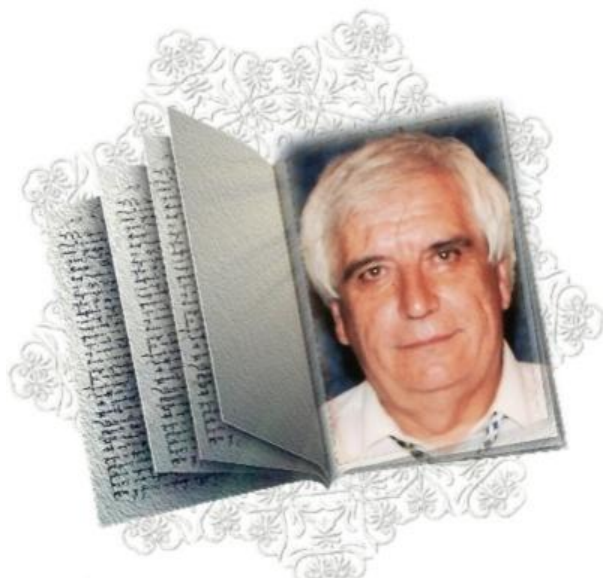
Preț de câteva clipe am sîstat colaborarea cu propriul intelect, astfel elaborându-se în subconștient senzația de identificare cu un virus informatic ce blochează comunicarea între două entități cibernetice: asistent și roboțel.

Da, încep să conștientizez: ro-bo-țel! Toată așteptarea, toată dezolarea, aclimatizarea mea ca individ într-o epocă a erupțiilor solare, deshidratarea instantanee la momentul identificării sticlei cu apă rece de pe birou se rezumau la modul în care reușesc sau nu să interacționez și să relaționez cu un complex informațional pe care în copilărie îl confecționam din cutii de chibrituri și aracet!

Neavând bineînțeles bancnotele potrivite, am mulțumit politicos doamnei Elena și m-am adresat colegei de la ghișeu alăturat.

O altă doamnă, un alt nume, același ecuson multicolor pe reverul drept al sacoului, aceleași majuscule, o altă verighetă, aceleași facturi neachitate, același roboțel...fără geantă ieftină cumpărată pe fugă din bazar, într-o zi oarecare, cu siguranță că într-o zi de salariu, cu siguranță că nu într-o zi de luni.

Lielu Nicolae VĂLĂREANU

urcă

mă golesc de suferința plăcerii
dobândim amândoi câte o rană
supurează și o pansăm împreună
cu fâșii lungi de iubire
nu-i drum de întoarcere
doar o potecă printre stânci abrupte
urcă
precum un șarpe de apă albinos
rămâne șerpuită o dâră
o urmă de melc
obligat să treacă dincolo
un zid în abis

destin

noaptea în care locuiesc
pereții peșterii strigă
din cenușiu și negru
fac tunel prin rocă
am ochii întorși
vizionari prin spațiu
lumina rămâne aceeași
în miezul ei impulsiv
se schimbă fețele timpului
o evoluție neterminată
pe scheletul galaxiei
din trupul de apă
sărac de ură și durere
pământul îmi absoarbe
suflul din fântâna inimii
voi fi secăt și livid
deasupra va crește o movilă
și nici o speranță dedesubt

Odihnesc în cuvinte

Noaptea ce mă odihnește
n-a mai venit;
ea plânge și ploaia o cheamă
când mustul înțeapă spre vin.
Impulsul chiar eu-l mi-l umple;
cum tulbură, de nici sufletul

nu simte emoții.
În psihic, unde se știe,
ochii nu au putere să vadă
sensibilul atât de aproape.
Și nevrotic mă vânează
îngerii somnului cald;
când te câștig,
pustiul din mine se vindecă
și mă odihnesc în cuvinte.

Lupii mării

El îmbrăca o singură umbră
fața visului înflorind,
așeza pământului prag
deschizător de ape.
Peste prag trec lupii mării
pradă furtunilor,
setea iubirii de necunoscut
o aduc la țarm.
Vechi spre nou,
gândul
fluturând prin cutele memoriei,
din care vor istorisi
fața visului ispititor,
unde ecoul stă de pază
în umbra cețoaselor valuri.

amiaza punct de întâlnire

pierderea ocaziei
a închis poarta ruginită
drumul
primenit de pași
hotărâtori
un alt mod de cucerire
prins de fața gândului
răzbate din interior la suprafață
prin fiecare por de încredere
peste care se înalță aerul cald
prin coloane de ceață
pentru toți cei care speră să se întâmple
încă o dată
de aceea te caut iubito,
clipele acelea nu mai revin
dar există o lungime în care încăpem
porniți unul spre altul
spre amiaza speranței

Inima, fereastră deschisă

Nimeni n-ar trebui să cadă pe gânduri
mai mult decât femeia,
inima ei
e o fereastră deschisă
în calea furtunilor marii iubiri.
Pentru că nu are cine
să o închidă la vreme,
se găsește un singur bărbat
să pună geamurile sparte,
rămâne înăuntru
până se face liniște
și vine iarna.

Dumitru ANGHEL

SOLIE de Viorel DINESCU

Noua carte de literatură lirică semnată de scriitorul Viorel DINESCU, „SOLIE”, Editura „Fundatia Scrisului Românesc”, Craiova, 2013, 56 de pagini, este construită pe secvențe ilustrativ-poetice din eposul popular, grefată pe structura prozodică, muzicalitatea, ritmul, rima și tot pitorescul artistic al baladei-etalon din folclorul românesc. Domnul Viorel Dinescu, poet modern de secol XXI, a preluat motivul dramatic al „pretextului morții baciului moldovean” din balada culeasă de Alecu Russo de la un cioban din Soveja, preluată și stilizată de Vasile Alecsandri, „acel rege-al poeziei, veșnic tânăr și ferice”, păstrându-i semnificația și transferând-o metaforic ca o *Solie* a Istoriei zbuciumate a poporului român, pe care a reîmprospătat-o într-o lirică arzătoare și profundă cu nota de individualitate a modernului.

Volumul de versuri „Solie”, a XVII-a carte din palmaresul editorial al scriitorului de la mal de Dunăre, marchează o stabilitate stilistică și, mai ales, o apetență absolut originală pentru gama portativilor sale literare, pe un *diapazon* mereu nuanțat, întotdeauna îmbogățit și diversificat tematic, încă de la debutul editorial cu placheta de lirică „*Ora ideală*”, la Editura Cartea Românească, București, 1983.

Au urmat, într-o perspectivă multiplă și convingătoare, în tonalități vivace sau prestocantabile de condeier talentat și original, alte și alte cărți: „*O altă nuanță a revoluției*”, versuri, Editura „Albatros”, 1983; „*Ecuajii albastre*”, versuri, titlu-metaforă pentru profesorul de matematică, Editura Eminescu, București, 1984; „*Etape*”, versuri, Editura Porto-Franco, Galați, 1990; „*Armistiții literare*”, eseuri, Editura Porto-Franco, Galați, 1992; „*Ontologia cristalului*”, versuri, Editura Porto-Franco, Galați, 1994; „*Eros-Anteros*”, versuri, Editura Porto-Franco, Galați, 1996; „*Grădini suspendate*”, versuri, Editura Edit-Press, Galați, 1998; „*Călăuze arhaice*”, versuri, Editura Edit-Press, Galați, 1999; „*Fronde*”, proză, Editura Arionda, Galați, 2000; „*Zeii de pământ*”, versuri, Editura Arionda, Galați, 2001; „*Confluente*”, eseuri, Editura Arionda, Galați, 2002; „*Asimptota*”, versuri, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2004; „*Arhipelag stelar*”, versuri, Editura Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 2006; „*Zidul cu privighetori*”, versuri, Editura Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 2009; „*101 poeme*”, Editura Biodova, București, 2010; „*Dialoguri socratice*”, interviuri, Editura Axis Libri, Galați, 2010; „*Om virtual*”, versuri, Editura Fundația Scrisul Românesc, Craiova, 2010.

Domnul Viorel Dinescu este membru al Uniunii Scriitorilor din România, Republica Moldova și Ucraina.

„SOLIE” este titlul-metaforă al unui poem unic, alcătuit din structuri prozodice inegale ca număr de versuri, întrerupte de 23 de ilustrații, fragmente din *basorelieful*, sugestii de *Columnă* din perioada de glorie a Imperiului Roman, cu imagini multiplicat de strămoși din Dacia eroică, din care parcă ar lipsi

doar celebra și misterioasă *pecete* de identitate, „Decebalus per Scorillo”.

„Solie”, o mitologie lirică *săpată* în piatra sculpturilor antice și în verbul divin al „*Mioriței*”, „*perla*” a creației populare, pe care poetul Viorel Dinescu a... *transhumat-o* de pe colinele molcome ale Vrancei până în unda vijelioasă a Dunării de Jos, în ritmul de granit al limbii române, cu parfum de arhaic stilizat și în armonia sonoră a *monorimei* populare: „*Și e bine să se știe / Că pentru a noastră glie / Vom trimite iar solie! / Solie după Solie... / Solie după solie!...*” (pag. 53).

„Solie”, o metaforă-simbol, *trimisă* cu intenția declarată a unei continuități culturale, brodată orgolios *pe canavaua* generoasă a câtorva *mituri* fundamentale din folclorul românesc: „*Jertfa pentru creație*”, din legenda „*Mănăstirea Argeșului*”; „*jertfa ritualică*” pentru zeul dacic Zamolxe (cu mult înainte de jertfa fecioarelor aztece, ofrandă Zeului Soare); ca și al jertfei baciului moldovean; *mitul creștin al Maicii Domnului* și, doar intuit, *mitul zburătorului*, cunoscut mai ales din varianta cultă a poemului semnat de Ion Heliade Rădulescu. Există și o programatică simbioză ideatică între ilustrațiile de pe o pagină și textul liric de pe cealaltă; sunt cuvinte săpate în duritatea semantică a limbii române, convertită stilistic în argumente istorice ori mesaje de fapte prezente, actuale, într-o alchimie inspirată de real și fabulație, cu o perspectivă multiplă și ipotetică în egală măsură.

(continuare în pag. 23)

Poet de secol XXI, poet modern cu veleități de promotor și model de prozodie de ultimă generație, din celelalte cărți ale sale, Viorel Dinescu se întoarce la *dolcele stil* arhaic al baladelor sau al doinelor de dor, de jale, de haiducie și de răzbunare dintr-o altruistă și respectuoasă atitudine pentru valorile tradiționale culturale, fără să-și pună în cumpănă stilul, maniera, gena poetică, a sa în exclusivitate.

Viorel Dinescu este îndeajuns de orgolios, ca să-și protejeze EU-l liric și să nu plătească tributul modelelor standard, din perspectiva personalității sale în clocot! „Solie” este un volum de versuri de sorginte „mioritică”, cu valențele unui pretext editorial, insolit și de-un altruism artistic frizând eleganța de... „sânge albastru” a unui poet modern.

„Solia” se deschide ca o... „*uvertură*” la lecția de Istorie cu chipul ilustrului strămoș săpat în munte: „*La salonul de piatră, / La stânca fulgerată*” (pag. 8-9); și cu *scena* din Columnă, pe care sunt dăltuite în granit scene de luptă: „*Păi, popor că se-adună / Toți în mână cu topoară*” (pag. 10-11); adevărate lecții de eroism și de dragoste de glie strămoșească: „*Cu ghioage și furci în mână / Măre că se adună / ... / Să-nvețe să moară / Pentru-un cap de țară*” (pag. 12-13). Ca un laitmotiv, mistic și în egală măsură tradițional, Maica Domnului și „*măicuța bătrână / cu brâul de lână*”, din balada „Miorița”, sunt convertite istoric în predestinare și soartă la voia necesității și întâmplării: „*Plânge și suspină / Maică de lumină, / Floare de grădină*” (pag. 14-15).

Dincolo de toate legendele, epopeele și miturile, care vorbesc despre nedreptățile unei *Istorii*, necontrolată și brutală, poporul român a tot fost, când învins, când sacrificat, întotdeauna nedreptățit, de la Decebal încoace: „*De când sunt pe lume / Haite păgâne / Toate mă-mpresoară / Pâinea mi-o luară / Fiii că-mi legară*” (pag. 22-23) și până la exodul dureros și cu consecințe pe termen lung al românilor de azi într-o Europă fără granițe dar la fel de urâtă și de rea: „*Alții că-mi plecară / Dincolo de țară / De se-nstrăinară*” (Ibidem).

Există în „Solia” domnului Viorel Dinescu o adevărată obsesie a neșansei istorice a neamului său, mereu îngenuncheat, mereu cotropit, mereu furat: „- *Și-azi ca și-altădată / Vin dușmanii gloată / Mă-nconjoară lupii / Îmi furară stupii / Aurul din munte, / Vitele cornute, / Aurul din lanuri / Icoana din geamuri*” (pag. 25). Mai găsim, în cartea-poem „Solie” un surprinzător și inspirat amalgam de mituri istorice, religioase sau laice cu același motiv dublu, ilustrație-idee poetică, cu care scriitorul Viorel Dinescu își asigură o meritată *aură* de poet patriot, în ciuda demonetizării nemeritate a acestei calități umane, hotărât să demonstreze contemporanilor, sictiriți de atâta lăncezeală patriotică și avânt modernist, că echilibrul și stabilitatea în toate vin tot din dragostea de țară, pentru ca să nu mai fie nevoit cineva „*Să ceară-ndurare / La Zeul cel Mare*” (pag. 35).

Poemul-serial „Solie” păstrează o decentă paralelă și o respectuoasă similitudine cu eposul

epico-liric al baladei „Miorița”, chiar dacă poetul Viorel Dinescu deturneză dramatismul, limitat la mitul folcloric al „pretextului morții baciului moldovean” spre coordonate istorice fundamentale, și ele din istoria poporului român de ieri și de azi: „*Dar la focul viu al pietrei / Se ridică Ion al Petrei*” (pag. 43) și „*Că acei flăcăi / Bravi ca niște zmei / Sunt copiii mei / Și nepoți de-ai tăi*” (pag. 45).

Ilustrația (pag. 46) cu desenul coregrafic al *Călușarilor*, un veritabil *brand* artistic al folclorului românesc, este potențată liric cu incantații ritualice ca-n balada „Miorița”, într-o cucernică solemnitate liturgică venită dinspre legenda „Mănăstirea Argeșului”: „*Sunt solii viteze / Neamul să-l salveze*” (pag. 47). O tevatură lirică și ceremonială, care încheie volumul de versuri „Solie”, ca un testament sentimental, al baciului moldovean sau al Meșterului Manole, pe acordurile grave din „Clavecinel bine temperat” de J.S. Bach: „*Și e bine să se știe / Că pentru a noastră glie / Vom trimite iar solie! / Solie după solie... / ... / Solie după solie!*” (pag. 53).

„Solie” este o altă carte de succes a unui poet care a dovedit talent și competențe scriitoricești, cu o lirică de o acută apartenență la noul val de poezie românească, profund elaborată, care parcă nu s-ar acorda cu versificația din creația populară, dar Viorel Dinescu propune și convinge, prin nonagresiune artistică, cu partituri prozodice *retro*, parcă în ciuda excesului de lirică licențioasă și voit indecentă din poezia de azi. Versificația, aparent naivă a metricii populare, îi înlesnește poetului Viorel Dinescu o... *terapie* de patriotism, cam căzut în desuetudine în ultima vreme, și-i dă posibilitatea să parcurgă în câteva versuri de factură populară pagini de *cronică* mai veche și mai nouă, cu nonșalanța elegantă a unui *menestrel* romantic de altădată. Este *mantia* cuminte și de sărbătoare a sufletului unui poet original și talentat.

Domnul Viorel Dinescu, *Omul*, adept al Zeului Ianus, este imprevizibil, cu gesturi studiate de impact în *Agora*; n-are niciun fel de inhibiții și face afirmații tranșante; nu-și cere scuze când... „sare calul!”, dar este șarmant, cu morgă elegantă, și pare liniștit în orice ipostază. Primește aplauze și le acceptă în liniște, pentru că știe că le merită... Din aceste motive și din multe alte câteva, care-i asigură o meritată și interesantă *carismă*, scriitorul Viorel Dinescu este *un nume* cu o autoritate bine temperată în lumea literară românească de azi.

Tănase CARAȘCA

AUTOPORTRET

Nu-s rupt din soare de frumos
 Da-n frunte am părul „stufos”.
 Dacă priviți atent la toate,
 Sprâncenele-s pe jumătate.
 Partea aceea ce-i mai goală,
 O port așa...de fandoseală,
 Iar ochelarii, nu că-s chior,
 Îi port așa...pentru decor
 Știu că am nasul borcănat,
 Da-i bine proporționat.
 Percep câte ceva nițel,
 Și-mi sprijin ochelari-n el.
 Gura... zicea odată multe
 Dar cine să o mai asculte?
 Mai jos de ea, câte ceva
 Normal, că ar mai exista:
 Măinile care-s încă-n stare
 Să ducă gurii demâncare,
 Picioarele, cărând mereu
 Trupu-mi din ce în ce mai greu
 Având cândva mijloc banal
 Și-acuma supraponderal.
 Da-n poză, de la brâu în jos,
 De cineva e curios,
 Vă spun eu, cel ce mă admir,
 Ceva îmi este cu sictir!
 Secretul e bine păzit
 Că-i obosit și adormit.

ANTISTRES (pentru soți)

De îți dorești să-ai liniște-n cămin
 Ca să trăiești în pace și răbdare,
 Te străduiește să ai cel puțin
 În casa ta, două televizoare.

RETROSPECTIVĂ

Când mi-amintesc de tinerețe, mă trece câte un fior
 Și mă gândesc cum s-au scurs anii ca apa cursă din
 izvor
 Limpede, rece și zglobie sclipind în roua dimineții
 Ca viața noastră la-nceputuri zâmbind în raza tinereții.

Dar pe măsură ce-l înghite avalul dinspre revărsare
 Devine poluat și tulbur cu cât s-apropie de mare
 Și apa lui este în stare de multe, nu ca la-nceput
 Dar nu mai e atât de pură și nu e bună de băut.
 Așa și eu, în tinerețe, eram și bun, eram și pur
 Și mă priveau cu toți din față, nu-mi cătau hibe

primprejur
 Mergeam și drept, priveam în față, mă ispiteau și
 fuste lungi,
 Că scurtăturile de poale erau privite cam în... dungi.
 Trecut-au anii. Printre ramuri au mai lăsat câte un
 fruct

Dar multe, multe s-au prelins, ca apa pe un apeduct
 Văd poalele sumetecate și decolteuri mari la sâni
 Dar știu că toate sunt vândute și toate au mai mulți
 stăpâni.

Iar eu sărac și fără zestre, lăsat așa de cel de sus
 Îmi duc epava înainte, pe sensul unic spre apus.
 Mă mai opresc pe câte-o bancă, privesc și sufletu-mi
 tresaltă

Pe lângă câte gări trecut-am și n-am făcut măcar o
 haltă!

Acum întorc privirea după, o fusta scurtă și zâmbesc
 Îmi dau o palmă peste frunte, că ochii nu pot să-mi
 pocnesc.

Simt agurida-ntre măsele și gândul mi se pare sacru,
 N-ajung la strugurele dulce și-atunci mai bine zic
 că-i acru.

STATISTICĂ

- Așa suntem noi românașii,
 Murim puțin câte puțin
 Și singuri, ne suntem nănașii
 Ne sufocăm propriul destin.

În lumea asta rău făcută
 Nu prezentăm vreun interes,
 Statistic, 70%
 Dintre români, trăiesc în stres.

- Ei, tot mai sunt 30%
 Care au viața mai ușoară
 Făcând o medie, ne-ajută...
 - Nu! Aștia sunt plecați din țară.

Maria TIRENESCU

Prepelița albă

Lulia locuia la oraș, dar avea casă în cartierul din nord. Puținul teren din jurul casei îl folosea pentru a cultiva câteva legume și câteva flori. Parcă ar mai fi făcut ceva. Nu prea știa ce, dar simțea că are energie nefolositoare.

Soluția a venit de la radio. Un investitor povestea cum crește el prepelițe japoneze și ce profit scoate cu mijloace limitate.

În câteva minute, Lulia porni calculatorul, intră pe Google și dădu o căutare: prepelița japoneză. Deschise un document nou și așteptă.

În mai puțin de o oră, găsi tot ce avea nevoie. Teoretic. Dar nu era o problemă! Soțul ei avea un prieten tâmplar, vecinii erau amabili și i-ar fi putut ajuta să încropească o mică fermă. Ba, mai mult, poate ar fi vrut și ei să crească asemenea păsări, ținând seamă de calitățile ouălor, în special al ouălor, de prepeliță japoneză.

După masa de amiază, cei doi soți s-au instalat comod în grădină, cu câte o ceașcă de cafea în față și lista cu numerele de telefon obținute de pe internet. Sunau și notau. Unii răspundeau că nu au pui, alții că vând numai ouă... În sfârșit, un cetățean din Florești le-a spus că are o serie de pui de o lună. Dacă doresc, îi pot lua. Abia atunci când păsările au șase săptămâni sunt mature. Oricum, chiar dacă se nimeresc mai mulți masculi decât sunt necesari, pot să-i taie. Carnea lor e foarte gustoasă.

- Să ne apucăm de lucru! Mai întâi să facem cuștile. Ne ajută Ghiță. Fata lui e cam anemică și nu i-ar strica o cură de ouă de prepeliță.

- Îl chem la noi să discutăm. Îi propun afacerea! El să facă două cuști și eu să aduc prepelițe pentru amândoi.

- E foarte bine! Să vedem și de amestecul cu care îi vom hrăni pe pui și, mai apoi, pe prepelițe! Va trebui să vezi dacă au îngrășăminte sau suplimente alimentare la magazinul de furaje.

- Chiar mâine trec pe acolo.

- Mă bucur că voi avea o ocupație interesantă! De când m-am pensionat, toată dimineața mă învârt numai prin grădină și nu vorbesc decât cu pisica. Fără ea, mi-ar fi tare urât! Sunt curioasă cum mă voi descurca, dar cred că totul va fi bine.

Într-o dimineață, în timp ce Lulia puneă adăpătorul în cușca prepelițelor, o prepeliță albă trecu pe lângă mâna femeii și sări pe pământ. Lulia închise repede cușca și plecă să recupereze pasărea. Aceasta ieși pe trotuar și, fiindcă avea spațiu, se ridică în zbor. Zbură câțiva metri, nu prea sus, și se opri lângă o tufă de trandafir.

Pisica a zărit-o. Lulia se teme că nu cumva pisica să sară pe prepeliță.

- Kitty, ajută-mă! Să nu o prinzi! Leși în fața ei!

Știa cât de bine vânează Kitty. De aceea avea emoții. Pisica era deșteaptă. Se obișnuise cu cea care a crescut-o de mică, înțelegea, după tonul vocii, ce trebuie să facă.

Kitty a ajutat-o pe Lulia să dirijeze pasărea spre colțul grădinii. Totuși, pasărea nu se lăsa prinsă. De câteva ori, Lulia se apropiase periculos de mult de ea, dar prepelița albă voia să fie liberă. Culoarea prepeliței era în avantajul luliei, dar prepelița avea alt avantaj. Pentru a

scăpa, ea se înalță printre Lulia și Kitty, surprinzându-le pe amândouă.

Ce să facă femeia și pisica ei? Îi ieșiră în față prepeliței și o dirijară din nou în colțul grădinii. De data asta, prepelița fu prinsă.

Mergând cu prepelița spre cușcă, Lulia vorbea cu pisica:

- Trebuie să îți mulțumesc, Kitty! Fără tine, aș fi alergat mult după prepeliță. M-ai ajutat. Ești o pisică deșteaptă și cuminte.

Pisica se gudură pe lângă Lulia, iar aceasta o premie cu o farfurioară de lapte.

Într-o dimineață, au sosit musafiri din Brașov: fiica luliei cu soțul ei și fetița lor, Măriuța. După salutul și pupăturile de rigoare, fetița alergă să vadă prepelițele japoneze. Aflase despre ele când își sărbătorise împlinirea vârstei de cinci ani.

- Bunico, așa-i că îmi dai mie prepelița albă?

- Ți-aș da-o, dar tu nu ai unde să o ții la bloc, nu ai mâncare pentru ea...

- Ne dai tu o pungă cu mâncare.

- Asta nu rezolvă problema. Prepelița nu poate să stea singură. Nici o găină nu face ouă când e singură. Păsările au o familie.

- Am înțeles. Găinile au cocoș, fac ouă, pui. Și prepelițele au familii?

- Da, și prepelițele au familii. Un cocoș are trei neveste. Cocoșul e cel pe care l-ai auzit acum cântând.

- Cântă frumos. Și tare.

- Vezi, și asta e o problemă. Vara, cocoșul cântă și noaptea. Vecinii voștri din bloc nu ar putea să doarmă. Ai putea să le păstrezi curățenia, dar ce faci cu gălăgia?

- Știi ceva, bunico? Am găsit soluția! Prepelița albă rămâne la tine, dar e a mea. Ouăle ei le pui bine și mi le trimiți mie. E bine?

- Ești o fetiță descurcăreață. Așa facem! Îți trimit ouă de prepeliță, nu numai de la prepelița albă, atunci când vine cineva din Brașov pe la noi. La primăvară, o să punem în incubator și ouă de la prepelița ta. Vom avea mai mulți pui albi.

- Da, e bine, bunico! M-am gândit să îi dăm un nume prepeliței mele.

- Sigur. Cum vrei să îi spunem?

- Mariți.

- E un nume foarte frumos.

- Și o sărbătorim și pe ea de ziua mea.

- Acum, să mergem în casă! Vreau să te servesc cu ouă de prepeliță.

- Foarte bine! Sunt curioasă cum arată și ce gust au! Să fii cuminte, Mariți! Acum, ești a mea!

Măriuța îi făcu prepeliței un semn, o prinse de mână pe Lulia și intrară în bucătărie. Ceilalți au rămas să studieze cușca, prepelițele și să dezbată problemele pe care bunicii le-au avut cu ele.

A. G. SECARĂ

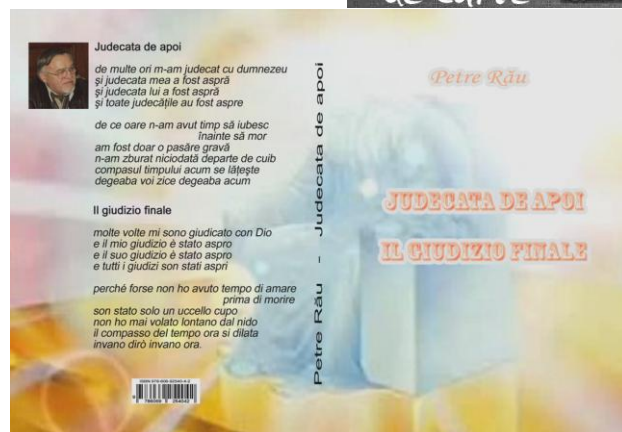
Încă o „Judecată de Apoi” ...

Scriitorul **Petre Rău** a realizat destul de recent și o antologie bilingvă („**Judecata de Apoi**” – „**Il Giudizio Finale**”) din poemele sale (cu ajutorul lui Luca Cipolla, traducător în italiană), lirismul, bun frate cu auto-referențialitatea, captând iubitorul ori curiosul de confesiuni, mărturisiri, de la primul poem: „*mă uit în oglindă / ca într-un puf de piersică necoaptă / am cincizeci de ani și o mie și una de săptămâni / o vârstă de care mă mir...*”. Înspre finalul acestui prim poem ales, două versuri care se referă la o anume receptare, critică sau nu: „*...scriu fără pauză aceste cuvinte / pe care unii le numesc versuri / pe care alții nu le numesc / pe care eu le apăr / cu o străfulgerare blândă / în viermuirea fluturilor de noapte*” (p.4).

Cititorul este liber să aleagă! Plătind tribut matematicilor, poate și informaticii, nu putea să nu se refere și la o „*ultimă noapte cu Bernoulli!*” Și aici oricine se poate întreba cu care dintre cei opt Bernoulli! Dar să nu mă îndepărtez de subiect, cum ar spune criticul Viorel Ștefănescu! Cum conving eu pe cineva să citească sau să nu citească volumul cu pricina!

În poezie e ca la vernisaj! *Kakoi partret, kakoi peisaj*, dacă vă mai aduceți aminte de cântecul Laimiei Vaikule și a lui Valerii Leontiev... Te uiți la tablouri / poeme și treci mai departe: rămâi cu imaginea mamei „*mereu cu ochii în pământ / trecând prin mine*”, rămâi cu gândul la omul care-l poate inspira pe poetul îndrăgostit: „*mi se părea că nimic nu poate să zboare / dacă nu pornește din palma ta*”, rămâne reflectarea în ape a liniilor adânci de crini și cu nebunul tăcând indecent...

Poemul care dă titlul cărții este într-un fel un autoportret („*de multe ori m-am judecat cu Dumnezeu / și judecata mea a fost aspră / și judecata lui a fost aspră / și toate judecățile au fost aspre // de ce oare n-am avut timp să iubesc / înainte să mor / am fost doar o pasăre gravă / n-am zburat niciodată departe de cuib / compasul timpului acum se lățește / degeaba voi zice degeaba acum*”, p.14), prin alte texte putând să ni-l imaginăm pe Petre

Rău ca pe un Arhimede gata să-și apere cercurile, meditănd la paradoxuri temporale: „*sufletul meu zdruncină ecuații mirate / rămase aiurea / prin manuscrise celebre // geometria ochilor / acoperă centimetru cu centimetru / masa de aer pustiu din sufletul meu // (...) totul se petrece precum / sunt aici cum am fost și atunci / printre stânci colțuroase ca și cum nu eram / nici atunci / nici acum*”. Într-un fel, este și o lecție despre cum „*să nu fii scorbura unui copac uitat / uitat în nemurire*”. Un poem precum „Singurul apei” ar putea fi dedicat sfârșitului întru ape al lui Martin Eden.

Gravitatea discursului („*rostul glumii / nu l-am simțit*”, p.74) mai este echilibrată de ludic, un ludic moderat, uneori de bunic cu un nepoțel nou născut, de bunic sfătos care privește în urmă: „*ce singur am fost chiar dac-am fost iubit / ce singur mai sunt chiar dacă sunt iubit*” (p.36).

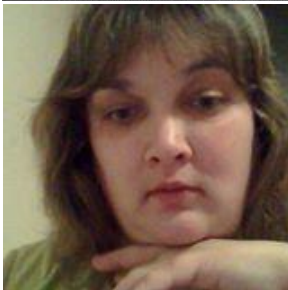
Uneori, unele potriveli de cuvinte nu te ating („*curând vom fi pătruși de inefabil*”), mergi mai departe, până la judecata... de apoi! Și poate poți simți și tu moartea „*cu limba-i șuierătoare*” și simțind-o și se va părea că tot ce ai lăsat în urmă îți va apărea în față!

Răscolind „*furtuni barbare*”, își mai aduce aminte și de Nichita, parafrazăndu-l (dacă nu mă înșel): „*tristețea mea vede mulțimea de câini / mulțimea de oameni cum latră*”, versuri, din nefericire, de tristă actualitate.

Mai face și declarații, cum că ar avea curaj să (mai) iubească, mai poartă pușcării nevăzute în el, dar mai ales, într-unul dintre cele mai reușite poeme, poartă o femeie pe umeri (p.60): „*un cuvânt rătăcea deasupra patului/ ultimul felinar mai sufla peste bunicul meu/ câteva oase erau purtătoare de cântec/ ploaia fals ca o moară hodorogită/ ca o roată desenată pe geam/ amurgul îmi trecea îndărătnic/ pe deasupra pleoapelor/ purtam o femeie pe umeri/ cu inima de portocală/ larg desfăcută pe prispă/ ca o pasăre cucerită de cuib*” ...

Finalul cărții întărește însă faptul că gândul morții a sunat adunarea poemelor, printre iubiri divergente, invocarea Frumuseții și perspectiva acelei judecăți care poate nu este chiar numai de apoi: „*învață-mă doamne / să mor cumva frumos*”. Ultimul poem, „Trecea un mort”, îți poate da fiori precum multe dintre prozele ori poemele lui Poe...

Elena CLĂTINIȚI

INERTIA PREZENTULUI

Tu chiar te multumești să șchiopătezi așa, în viață, rezemându-te de bătrânețe ca de o salvare? Mă întrebă cercetașii, dacă simt nevoie de aventuri, să ung cu polen persoanele frumoase, care zac în orizont!

Nu am fost zămisliță să fiu iubită, ci doar să iubesc stelele și să primesc pacea pe care am cerut-o albastrului, doar atât; tăcerea mea albastră și sihastră și un loc unde să-mi răsădesc crucea! Drumul meu e un drum ciudat: felinare aprinse ale nopții cad în lac și pescărușii le ridică. Clipa ce trece, amintirile morții, martorii vieții; căutăm iubirea prin tufișuri și adunăm îngerii doborâți; niciodată nu mă tratez de optimism și caut, caut!

Stelele căzătoare sunt stelele care pierd, nu-mi permit să pierd acest spectacol infernal al naturii carnale! Tu, om frumos, ești atât de frumos cât timp rămâi anonim; uite, îți dau inima mea crudă! E timpul de foame și sete, vom uita de moarte și moartea de noi, nunțile noastre repetabile vor fi puse în ramă fosforescentă!

ÎNTÂMPLĂRILE

Nu cred că există iad, prea mult am plătit aici, m-au ars prea mult lecțiile vieții, nenorocul, visele neîmplinite... Cu cât mă apropiam de cer, veneau ploii și mă depărtau, păcătuia conștiință, răspundeam răului cu rău, mâniașă știam că sufletul nu poate fi luat așa ușor, și atunci fiul creatorului de ce s-a mai răstignit pentru noi, am ajuns să cred că fericirea o găsesc printre resturile menajere aruncată de cineva la întâmplare! Am crezut mereu în iubire, dar am fost în așa fel proiectată încât să iubesc, nu să fiu iubită, trist e ca și cum ai privi din vitrină pomul vieții! Îmi uram sărăcia copilăriei, rândurile imense pentru o felie de pâine și un pahar de lapte, dar nu apreciam prietena care mă iubea și era lângă mine, mai târziu, adolescent, îmi blestemam iar sărăcia în loc să mă bucur de toată sănătatea lumii de care beneficiam. Îmi este dor de cântecele copilăriei, care mă făceau să plâng, îmi saltă inima, sunt 20 de ani de când nu am plâns ascultând un cântec, oare sunt chiar atât de săracă? Manele, poze indecente, goliciuni carnale, eu sunt o generație dispărută, ca dinozaurii, unde ești copilărie, cu pădurea ta cu tot? Am intrat într-un vid, un gol de aer și nimeni nu înțelege de ce tac, de ce îmi închid propriile aripi în interior, când nu știi ce să faci las lucrurile să se rezolve de la sine, nu mai trăiesc agitată să mă propulsez cu viteza luminii în sus, în mijlocul vieții aștept inorgul, la capătul grădinii mă așteaptă răspunsurile, voi, care propovăduiți apocalipsa, căderi de meteoriți nu ați înțeles încă, dar trăiesc fiecare minut pregătită, nimic nu mă poate lua prin surprindere decât iubirea, să fiu iubită atât de puternic pe cât iubesc natura, oamenii care nu au uitat să râdă!

URSITOARELE VREMII

Veniseră sub formă de ploaie ursitoarele, dansau pe inima mea, un lac plin de nuferi invocau să fiu un paradis în care doar cine merită intră, eu țineam mereu poarta deschisă, dar blestemul ursitoarelor mă apăra, nu deschidea poarta hoților de timp, nu eram frumoasă, dar cerbii spuneau că sunt deosebită când mă priveau în ochi, nu eram bogată, dar aveam zile sănătoase, barza se înecase pe drum, pe calul alb al copilăriei mele îl împușcase străinătatea, nu am pierdut niciodată din vedere punctul de plecare, îmi simțeam inima în corp așa cum copacul își simte merele coapte, săltam pe spinarea inorgului și mă ducea pe drumul destinat după ce ursitoarele, femeile soare, proorociseră pentru mine și îmi trimiteau lumină atunci când aveam nevoie și când mă înecam cu întuneric, mă ajutau să respir, finalul întotdeauna rămâne mister.

VISUL

Trăiesc pe suprafața apei, am libertatea de a pluti, dar pe linia de orizont țin mereu realitatea, singurul lucru, singura certitudine a vieții mele este puterea de a trăi, mă adaug fulgerului ca o bijuterie de preț, citesc manuscritele profeților născându-mi propria familie de nuferi! Cineva acolo sus mă studiază serios, are ochelari, mi-a retras armata de îngeri păzitori, are încredere în mine, știi drumul, recunosc șerpii, în numele iubirii îmi sacrific aripile, le tai, îmi cresc aripi și mai mari, nu vreau să-mi amân transformările pentru că infinitul este inevitabil! Apa-oglină este la fel de corectă cu lebedele și cu rațele, îți arată toate visele, toate locurile unde ai trăit, câți ani au trecut, degeaba lătesc întâmplările, le întinde cineva, sunt predestinată iubirii de după moarte, și manuscritele îmi amintesc mereu, cuvintele scrise cu sufletul nu au bătrânețe, nu mor niciodată! Numiți-mi corpul cimitir de lacrimi dar el reînvie când vede primul fir de iarbă, numiți-mă după aparențe, dar sunt atât de puternică să trăiesc, încat nu m-am lăsat amăgită de sinucideri, am sfidat toate probele de foc, sunt așa cum doar eu mă văd, pentru că doar eu trăiesc viața mea, eu, nu copiii, nu prietenii, părinții, doar eu trăiesc viața mea.

CU SUFLETUL ÎN BRAȚE

Te abandonai în brațele mele, te primeam, pe tine și toate umbrele păcatului tău! Mai țineam în brațele mele propriul meu suflet, pe malul mării, originea vieții, mă prefăceam că pot lua decizii, chiar și pentru pescăruși, cel mai greu era să mă confesez candelii aprinse de paști, am fost la nenumărați psihiatri, dar erau mai bolnavi decât mine, îi întrebam unde este marginea firii, unde este limita care scoate culoarea neagră din curcubeu? Eram supărată pe tot infinitul ăsta fără pretenții de relativitate. Chiar și pe preotul coloniei de străini! Nu știa să mă asculte, când ascultă o spovedanie în afara sau înăuntrul bisericii să asculte.

Alexandru VLAD

O TEORIE A MINCIUNII

Actorul trebuie să fie conștient de faptul că a *folosi* înseamnă de fapt a *comunica*, ceea ce ne indică obligația de a se ține cont de *semnificarea* pe care o capătă mesajul transmis. În acest fel, înainte de a putea folosi, actorul e nevoit să *înțeleagă*. "(...) Semiotica este în principiu disciplina care studiază tot ceea ce poate fi folosit pentru a minți. Dacă ceva nu poate fi folosit pentru a minți, atunci nu poate fi folosit nici pentru a spune adevărul: de fapt, nu poate fi folosit pentru a spune nimic" ne spune Umberto Eco. Putem extrage de aici următoarea observație: studiul semiologiei pentru actor devine o unealtă indispensabilă care ajută la rostirea adevărului.

1. Intersecția

Este foarte greu de oferit un răspuns clar, cu adevărat lămuritor, atunci când cineva întreabă "dar voi, acolo pe scenă, cât de mult vă prefaceți și în ce măsură ceea ce faceți este adevărat?". Într-o formă sau alta, cu un limbaj mai mult sau mai puțin academic, întrebarea mai sus stipulată apare frecvent, sub forma unei curiozități, mai cu seamă în rândul persoanelor care activează în domeniul tehnice, reale, etc. Într-o asemenea situație, probabil că cel mai greu de înțeles ar fi faptul că *pe scenă*, tot ce se întâmplă este în egală măsură atât o *prefăcătorie* cât și un lucru *adevărat*. Suntem păcăliți ca spectatori pentru că pe scenă nu urcă un rege autentic și totuși el plânge real sau acționează fizic veridic la vederea fiicei înjunghiate. În același mod, la final de piesă, actrița care a interpretat fiica ucisă a regelui, se ridică în picioare și primește aplauzele spectatorilor cât se poate de real. Și atunci, probabil că ceea ce este cu adevărat dificil e să înțelegem ce presupune conceptul de *convenție teatrală* și împreună cu acest lucru pe de o parte să asimilăm, pe de altă să deslușim "regulile" pe care le implică. În alte vorbe, actorul minte cu adevăr, se supune unui cod specific și acționează ca atare. Putem deci spune că un actor caută să descopere tot ceea ce poate *folosi* pentru a minți cu adevăr și prin urmare să spună adevărul mințind.

Actorul însă trebuie să fie conștient de faptul că a *folosi* înseamnă de fapt a *comunica*, ceea ce ne indică obligația de a se ține cont de *semnificarea* pe care o capătă mesajul transmis. În acest fel, înainte de a putea folosi, actorul e nevoit să *înțeleagă* și aici intervine o coordonată importantă care ne ajută în acest sens : studiul semiologiei, pe care Umberto Eco o descrie precum o *teorie a minciunii*.

"Semiotica are de-a face cu orice lucru care poate fi considerat drept semn. Este semn orice lucru care poate

fi considerat drept un substitut semnificativ pentru altceva. (...) În acest sens, semiotica este în principiu disciplina care studiază tot ceea ce poate fi folosit pentru a minți. Dacă ceva nu poate fi folosit pentru a minți, atunci nu poate fi folosit nici pentru a spune adevărul : de fapt, nu poate fi folosit pentru a spune nimic"¹.

Putem extrage de aici următoarea observație: studiul semiologiei pentru actor devine o unealtă indispensabilă care ajută la rostirea adevărului.

Un automobil prezentat în cadrul unui salon auto, poate semnifica viteză, prestigiu, rafinement, etc. Așadar, devine un semn, primește o funcție semnificativă. În același fel, trebuie să "mintă" și un actor. Astfel, ceea ce se petrece pe scenă capătă greutate, profunzime, miez. Esența acestui fenomen stă ascunsă în ideea că faptele și vorbele mai mult ascund decât să arate. Nevoia individuală de a înțelege sensul, de a prelucra și de a împărtăși sensul este mereu activă dar pentru actor devine un alt mod de a respira.

2. Importanță și formare

Semiotica se ocupă cu cercetarea semnelor și acțiunea acestora; este teoria generală a sistemelor de semne și a legilor lor de funcționare. Pentru mai multă exactitate am putea spune că este o știință prin care omul recunoaște și asociază sensuri corespunzătoare imaginilor lumii fiind astfel capabil să înțeleagă universul înconjurător. În acest sens, o contribuție importantă a avut-o Platon care a vorbit atât despre cunoaștere și a dezvoltat ideea de simbol ("Mitul peșterii") cât și despre concept prin ceea ce a numit "lumea Ideilor" sau "lumea Formelor Pure".

Distincția clară și bine definită între *existența sensibilă* și *existența inteligibilă* formează baza teoriei platonice și marchează lupta dintre simțuri și rațiune. Planul existenței sensibile este acela al realității aparente, imediate, unde cunoașterea este posibilă doar prin simțuri – lumea din Peșteră. Câmpul existenței inteligibile devine abordabil doar cunoașterii de tip rațional – lumea din afara Peșterii (lumea Ideilor).

Platon dezvoltă simbolic elementele care formează universul Peșterii. În acest sens, *lanțurile* nu sunt doar simțurile care ne limitează; simultan ele semnifică și prejudecățile omului. Funcție-semn - cum se va numi mai târziu acest lucru - capătă pe rând toate elementele utilizate: ignoranță (întunericul peșterii), perfecțiune (soarele) etc. Mai mult, știința semiologiei ar fi imposibilă dacă nu am putea conceptualiza viața, înțelesurile și sensurile ei. Ideile, în accepțiunea platonice, se definesc prin existența lor imuabilă, eternă, substanțială; lumea sensibilă fiind doar o copie, o replică a lumii Ideilor. Altfel spus, dacă unui tâmplar i se cere să facă o masă, tâmplarului îi va apărea în minte imaginea unei mese. Va conceptualiza ceea ce el a cunoscut prin simțuri. Când masa va fi terminată, obiectul, împreună cu toate celelalte *n*-mese existente în lume nu vor reprezenta nimic altceva decât copii ale mesei perfecte care se găsește în lumea Ideilor. Astfel, masa va semnifica ideea, conceptul de masă.

(continuare în pag. 29)

Putem spune că aici, prin Platon, s-au pus primele baze în ceea ce avea să se numească mai târziu semiologie. Această știință a semnelor vieții sociale a avut însă doi fondatori pe care Umberto Eco îi amintește și îi comentează în paginile tratatului de semiotică: Charles Peirce și Ferdinand de Saussure – numindu-i ”pionierii semioticii contemporane”.

Definiția oferită de Saussure semnului ca entitate, a stabilit o relație între semnificant și semnificat, astfel *semnul exprimă idei*, este o imbinare a unui concept.

”Limba este un sistem de semne exprimând idei și, prin aceasta, este comparabilă cu scrierea, alfabetul surdomuților, riturile simbolice, formele de politețe, semnalele militare, etc. Ea este pur și simplu cel mai important dintre astfel de sisteme. Se poate concepe, deci, o știință care să studieze viața semnelor în cadrul vieții sociale; ea ar putea forma o parte a psihologiei sociale și, în consecință, a psihologiei generale; noi o vom denumi *semiologie* (de la grecescul ”semn”). Ea ar putea să ne spună în ce constau semnele, ce legi le guvernează. Deoarece ea nu există încă, nu putem spune ce anume va fi; totuși ea are dreptul la existență și locul ei este determinat de la bun început”².

Putem deci spune că semnul a fost considerat și înțeles precum un alt mod de a comunica, un artificiu ingenios folosit pentru a transmite informația între două ființe umane care și-au propus să-și exprime sau să-și comunice ceva. Saussure face o distincție clară între limbaj, limbă și vorbire – adică între posibilitatea de a folosi o limbă, semnele care se folosesc efectiv într-o limbă (oricare ar fi acea limbă) și formularea de care se folosește un vorbitor într-o anumită limbă. Iată cum se naște această teorie a semnului lingvistic sub forma unei asocieri : imaginea mintală, vizuală și auditivă a unui cuvânt (semnificant) și concept (semnificat).

O aprofundare care a adus cu sine și o dezvoltare marcantă a orizonturilor semiologiei o găsim la Peirce care spune : ”Eu sunt, din câte știu, un pionier, sau mai degrabă un explorator, în activitatea de clarificare și inițiere a ceea ce eu numesc semiotică, adică doctrina naturii și varietăților fundamentale ale oricărei semioze posibile. (...) Prin semioză înțeleg o acțiune, o influență care să constituie, sau să implice, o cooperare între trei subiecte – ca, de exemplu, un semn, obiectul său și interpretantul său – o asemenea influență tri-relațională nefiind în nici un caz reductibilă la o acțiune între perechi”³.

Pierce vorbește despre un sistem (semn – obiect – interpretant) în care comunicarea este posibilă prin semn; un sistem în care subiecții semiozei nu trebuie să fie neapărat oameni. Semnul devine motiv de reflecție și ocupă trei ipostaze diferite : semnul în relație cu el însuși (aspecte ale semnului), semnul în relație cu subiectul (aspecte ale obiectului) și semnul în relație cu efectul său asupra cuiva (adică aspecte ale interpretantului).

Mai mult, în accepțiunea lui Pierce nu putem numi drept semn, ceva anume – așa cum spunem despre obiectul x că este o ușă spre exemplu. Semnul este ceva care stă în locul a altceva și este înțeles de cineva, adică are o semnificație pentru cineva. Altfel spus, la un moment dat, semn poate fi sau poate deveni orice lucru care ne ajută să comunicăm (lingvistic sau non-lingvistic).

3. Expansiune

Semiotica are un teren precis de cercetare precum limbajul sau practicile sociale de semnificare și comunicare - vizând astfel descrierea condițiilor de producere și înțelegere a sensului a ceva. Putem deci spune că această disciplină a reușit să se insereze într-o multitudine de domenii precum jurnalism, publicitate sau marketing, însă a avut un important cuvânt de spus și în domeniul artei actorului și artei spectacolului, reușind să diferențieze și în același timp să explice mai exact noțiunile de simbol și concept.

În acest sens, un aport important îl aduce Umberto Eco. În viziunea lui, semiotica reprezintă corelarea a două sfere: teoria codurilor care tratează semiotica semnificării și teoria producției de semne care privește semiotica comunicării. Semiotica semnificării se poate contura și independent față de semiotica comunicării, în timp ce situația inversă nu poate exista. Un proces de comunicare poate fi definit astfel: ”trecerea unui Semnal (ceea ce nu înseamnă în mod necesar un semn) de la o Sursă, cu ajutorul unui Transmițător, printr-un Canal, la un Destinatari (sau punct de destinație)”⁴.

Umberto Eco, spre deosebire de precursorii săi care au redus semiotica la o teorie a actelor de comunicare, lărgeste aria de interes a semiologiei și explică faptul că simptomele unei persoane bolnave ar trebui înțelese drept semne chiar dacă nu se încearcă o comunicare din partea bolnavului. Tot la fel, o femeie din clipa în care devine soție sau se pregătește să fie aleasă ca soție, femeia nu mai este doar un corp fizic ci este un semn care trimite spre un sistem de obligații sociale. Astfel de fenomene au fost excluse din categoria semnelor de Peirce sau Saussure. ”Propunem deci să considerăm drept semn tot ceea ce, pe baza unei convenții sociale acceptate dinainte, poate fi înțeles ca ceva ce ține locul la altceva”⁵.

Gesturile produse de o persoană, pot dezvălui o serie de informații pentru noi. Să presupunem că nu putem auzi ceea ce un anumit domn vorbește. Cu toate acestea, putem înțelege - datorită modului în care se produce fizicația - gravitatea problemei exprimate sau gradul de fericire. În același fel putem depista dacă acel om este italian sau arab. Putem spune că dacă asistăm la un spectacol de teatru iar limba în care se joacă ne e străină, ar trebui datorită semioticii semnificării să înțelegem ce se petrece pe scenă.

Aici însă apare o altă diferență valoroasă care separă inferența de semiotica semnificării. Ne putem gândi la foc pentru că am văzut fumul sau înțelegem că este vin în casă pentru că am văzut fundul paharului murdar de roșu. Asemenea cazuri de inferență sunt peste tot presărate în viața noastră cotidiană. Spre deosebire de Peirce, Eco subliniază faptul că nu putem privi orice inferență drept un act de semioză la fel cum nu putem considera că un proces semiotic implică obligatoriu inferențe. Ceea ce se poate accepta însă este faptul că ”există inferențe care trebuie să fie recunoscute drept acte de semioză

(continuare în pag. 30)

(...) Primul medic care a descoperit o relație constantă între o serie de pete roșii pe față și pojar, a realizat o inferență; dar de îndată ce această relație a devenit regulă și a fost înregistrată în tratatele de medicină, s-a stabilit o convenție semiotică. Este deci vorba de semn ori de câte ori un grup uman decide să folosească ceva drept vehicul pentru altceva⁶.

4. Simbioză

O clasificare importantă și în același timp o distincție specială care trebuie luată în calcul este aceea dintre semiotica generală, care reprezintă știința universală a semnelor având la bază limbajul uman și semioticele regionale care se definesc prin adaptarea teoriei semnului anumitor domenii. Spre exemplu, semiotica imaginii reunește fotografia, afișul, mesajul publicitar, etc; semiotica trupului unește studiul mimicii, pantomimei, etc. Inutil să mai menționez sub forma unei observații că în ambele domenii este cuprins și universul teatral.

Indiferent de domeniul în care activăm, orice formă de manifestare care ne face să părem sau să fim altfel decât în mod normal, poate fi înțeleasă drept o minciună (indiferent dacă ea este voită sau nu). Putem spre exemplu să abordăm un anumit comportament pentru a ne preface că suntem bolnavi, ceea ce înseamnă că ne folosim de funcții-semn (tușim pentru că asta se traduce prin răceală, durere, disconfort). Apare astfel posibilitatea de a semnifica și implicit de a comunica ceva fără a exista o cauză și/sau o stare reală de disconfort fizic. Teoria codurilor după U.Eco trebuie să studieze tot ceea ce poate fi folosit pentru a minți.

În viața de zi cu zi, acțiunile noastre sunt mai mult fizice decât verbale sau altfel spus, comunicăm mai mult gesticulând, nu vorbind. Într-un mod similar, același lucru se întâmplă și cu un actor pe scenă.

Gesturile acaparează viața noastră profesională și familială; ne ajută să comentăm, să explicăm sau să acuzăm o faptă, o persoană, etc; pot fi înnăscute sau dobândite, voluntare sau involuntare, etc. Gestul este o carte de vizită a individului și implicit a mediului (comunitate, domeniu de activitate, etc) din care face parte; exprimă identitatea acelei persoane. Toate aceste elemente fac parte din semiotica gestului, unde un rol important îl ocupă kinezica (gr. kinesis = mișcare) – știința comunicării prin gest și expresie facială.

Kinezica studiază în primul rând din punct de vedere al gestualității atât comunicarea individuală cât și comunicarea între două sau mai multe persoane; de asemenea cercetează și relația dintre limbaj verbal și gestual. Aici ne intersectăm cu studiul teatral al unor personalități deschizătoare de drumuri precum Meyerhold sau Grotowski.

5. Notă personală

La început este fie indiferența fie lipsa de cunoaștere. Uneori apare chiar scepticismul. Pare dificil de acceptat și de înțeles faptul că există o disciplină care își definește propriul material drept "orice lucru", dar în momentul în care se ridică ceața și regulile clar trasate încep să apară, totul capătă un cu totul alt sens.

În lumina noilor evenimente, a doua etapă e însoțită de un sentiment revelator și în cele din urmă își face loc meditația. Ce ar însemna dispariția semnului?

Să ne închipuim că ne trezim într-un oraș pictat în întregime în aceeași culoare unde nu există semne de circulație, reclame pe blocuri, diverse afișe pe ușile magazinelor, etc. Probabil că ne-ar cuprinde cel puțin teama, nesiguranța, de parcă ne-am trezit într-un oraș părăsit.

Dar să nu ne oprim aici. Dacă nici oamenii nu mai cunosc semne uzuale care țin loc de salut sau totul e bine (ok). Dacă formezi un cerc prin alăturarea degetului mare cu cel arătător și-i strigi unui prieten "va fi bine" iar acesta repetând gestul va întreba "ce înseamnă asta?". Ar fi un șoc. Poate că în scurt timp ne-am îndoi de verticalitatea și limpezimea minții noastre; ar începe un declin psihologic. Minte noastră pur și simplu nu cred că ar putea asimila o asemenea schimbare, atât de brusc.

Asta este o extremă. O situație la polul opus probabil că ar fi cea în care am merge într-o țară străină – să spunem Japonia – și am fi asaltați de o multitudine de reclame într-o limbă pe care nu o înțelegem; ar trebui să ne acomodăm din mers cu religia, obiceiurile și datinele lor, etc. Ciocnirea cu un asemenea val de semne noi ar putea stârni confuzie, disconfort, poate chiar imposibilitatea de a locui într-un asemenea loc.

Modificările de acest gen cred că pot avea un efect devastator asupra unimitor persoane.

Existența semnelor oferă confort fizic și psihic, chiar dacă poate nu realizăm acest lucru. Toată lumea știe că toamna, frunzele cad ofilite la pământ - este una dintre convențiile vieții. Și dacă brusc frunzele s-ar ridica la cer? Acceptarea acestui fenomen nu cred că ar veni imediat.

Semnele ne dau un sens clar în viață.

Mă gândesc la sentimentul pe care l-aș putea trăi dacă într-o zi m-aș trezi într-o lume fără semne (pentru că e o diferență imensă între a teoretiza despre ceva ce deja există și a încerca să exprimi ceva ce nu mai e). Teatrul ar fi aproape imposibil.

Groaznic.

¹ Fragment din Umberto Eco - „Tratat de semiotică generală”, / din subcapitolul “O teorie a minciunii”

² Fragment din Saussure, extras din lucrarea semnată de Umberto Eco - „Tratat de semiotică generală”

³ Fragment din Peirce, extras din lucrarea semnată de Umberto Eco - „Tratat de semiotică generală”

⁴ Frază preluată din lucrarea lui Umberto Eco - „Tratat de semiotică generală”

⁵ Frază preluată din lucrarea lui Umberto Eco - „Tratat de semiotică generală”

⁶ Fragment preluat din lucrarea lui Umberto Eco - „Tratat de semiotică generală”

Referințe bibliografice:

1. Eco, Umberto, *Tratat de semiotică generală*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982
2. de Saussure, Ferdinand, *Curs de lingvistică generală*, Ed. Humanitas, București 2001
3. Platon, Republica, Ed. Antet, București, 2005
4. Platon, *Opere*, Ed. Științifică și Enciclopedică, Buc., 1986
5. Aristotel, *Poetica*, Ed. Științifică, București, 1957
6. Chevalier, Jean și Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, Ed. Artemis, București, 1994

Olimpiu VLADIMIROV

COMORI UITATE DE SPIRIT ȘI SIMȚIRE

Un studiu monografic impresionant, atât ca efort de documentare, dar și reușită tipografică, este realizat de prof. Mihai Marinache asupra unei publicații teologice tulcene intitulată „Viața adevărată” (1934-1941).

Cu un total de 234 pagini, format 26x17,5 cm, dintre care 38 pagini de iconografie, inclusiv fotografii în text, volumul realizat la editura „Karograf” (Tulcea, 2012) beneficiază de binecuvântarea arhierescă a Episcopului Tulcii, Visarion, din care reținem: „pentru Episcopia Tulcii apariția unui studiu monografic dedicat celei mai longevive publicații de profil a vremii, din județul Tulcea, reprezintă un act de onoare, de certă și adevărată valoare științifică. O carte dedicată publicației „Viața adevărată” împodobește în haine de cea mai mare cinste preoțimea vremii din spațiul nostru, iar astăzi, în mod deosebit, pe neobositul cercetător al arhivelor parohiale și mare iubitor de cultură religioasă, prof. Mihai Marinache”.

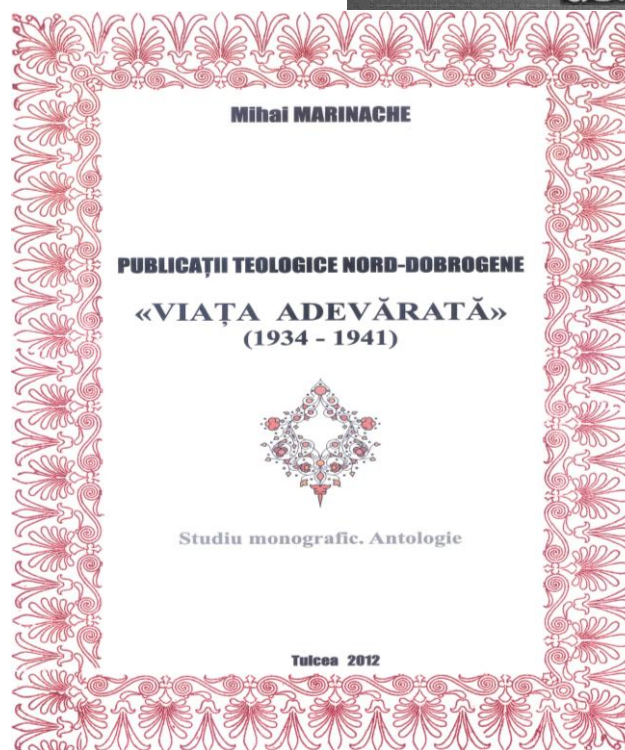
De altfel, autorul s-a făcut remarcat prin acribia unui perfecționist scotocitor de valori în domeniul cercetării istoriei literare și a presei nord-dobrogene, în special. Stau mărturie volumele „Panait Cerna. Mențiuni critice”, „Monografia revistei „Steaua Dobrogei”, editarea revistei „Steaua Dobrogei” (serie nouă, 1999-prezent) și a Buletinelor culturale „Panait Cerna”, „Tafrali”, „Iulia Hașdeu”, „Brătescu”, „Valentin Șerbu”. Într-o serie de „restituiri editoriale” „a șters colbul uitării” de pe numele poezilor tulceni Ștefan Mihalcea și Ion Staicu. Să mai amintim zecile de colaborări la revista Seminarului Teologic tulcean, la publicațiile Episcopiei și nu numai...

Prof. Mihai Marinache a pornit la drum știind că nimeni (până în acest moment) nu a publicat un studiu de referință despre „Viața adevărată”, deși cele 100 de numere apărute în intervalul 1934-1941 (însușind mai mult de 1000 de pagini și contribuțiile a zeci de redactori interni și externi), reclamau, cu prisosință, acest efort din partea cercetătorilor de azi.

Un merit deosebit al autorului, îl reprezintă cercetările personale în bibliotecile mai multor biserici și identificarea nr. 1, 4, 5 / 1940 și nr. 3-4 / 1941, probabil ultimul din viața publicației. Colecția existentă la Biblioteca Academiei Române nu cuprinde, din nefericire, numerele menționate mai sus...

Demersul critic a urmărit „restabilirea adevărului despre o publicație uitată pe nedrept, poziționarea corectă a acesteia în evantaiul presei nord-dobrogene interbelice, redimensionarea rolului presei de profil și al făuritorilor ei, deveniți anonimi în cei 50 de ani sub comunism, dar și datorită unei memorii indiferente, ostile sau complice”.

Precedată, la nivelul județului, de publicațiile „Pâinea vieții” (1930), editată de Cercul preoțesc din Niculițel și „Lumina poporului” (1932), redactată la Sarighiol de Deal de pr. Gheorghe Cârnu și înv. D. Strâmbeanu, acestea dispar destul de repede din cauza problemelor financiare, însă pregătesc apariția celui mai însemnat și longeviv organ de presă teologică tulceană „Viața adevărată” (1934-1941). Editată la Sulina, la 1 iunie 1934, are ca redactor responsabil pe pr. Simion Vârgolici, parohul parohiei Sulina și se subintitulează „Foaie pentru

explicarea doctrinei creștine, spre moralizarea, pacea și înfrățirea oamenilor” devenind din 1939 „Organul cultural al preoților din județul Tulcea și „Revistă creștină pentru intelectuali și popor”.

Publicațiile oficiale ale Episcopiei Dunării de Jos („Căminul”, 1925-1941) și „Vestitorul” (1926-1949) menționează în termeni elogioși personalitatea noului periodic, alături de alte reviste de cultură („Dobrogea literară”, „Învățătorul tulcean”).

Dar, surpriză, numai după 5 luni, într-o scrisoare către onoratul Comitet al Societății „Solidaritatea” a clerului din județul Tulcea, Simion Vârgolici pune la dispoziție, definitiv, foaia „Viața adevărată” care va deveni proprietate a clerului județului Tulcea și va fi administrată de Comitetul Societății menționate, pentru a da publicației o extindere mai mare în difuzare și o viață mai durabilă și trainică în timp.

Cu parcimonie, autorul încearcă să descifreze ce s-a întâmplat, cu adevărat, în ultimele zile ale lunii octombrie 1934 și prima decadă a lunii noiembrie 1934, dar necunoscute sunt uneori, chiar și căile... Domnului!

Astfel, în format de ziar (iunie 1934 – dec. 1936), apoi în format de revistă (ian. 1937 – aprilie 1941), „Viața adevărată” are ca redactori responsabili pe: pr. Ioan Vasilian, paroh al Catedralei „Sf. Nicolae” din Tulcea (nov. 1934 – dec. 1936), pr. Teodor Lordache, de la Parohia Parcheș (ian. – nov. 1937) și pr. Constantin Cronț, de la Parohia Jijila (dec. 1937 – aprilie 1941).

Toți trei, inclusiv fondatorul, S. Vârgolici, sunt fără doar și poate personalități de preoți-cărturari, în lumea teologică nord-dobrogeană și ocupă, în consecință, pagini emoționante în economia volumului. Ne permitem să remarcăm, în acest context, disponibilitatea literară a pr. Teodor Lordache, autor al piesei de teatru în trei acte „Rătăcirea”, schița „De vorbă cu Moș Nicolae” și placheta de versuri

(continuare în pag. 32)

Melania CUC

PAGINI ARSE, o lume care există (și) în realitate

„Metanii române”, toate tipărite în anul 1937, la Tulcea și Galați. De asemenea, sub pseudonimul Teofil Codru, preotul scriitor T. Iordache semnează în diferite publicații religioase și literare. Fiecare număr al revistei cuprindea predici, comentarii pe probleme teologice, raportul dintre preoți și autorități, dintre școală și biserică, problema sectelor, actualitatea bisericească, evocări istorice naționale, poezii de inspirație religioasă, cultură și evenimente culturale, alimentație și sănătate.

Mai multe rubrici se remarcă prin apariții permanente, în timp adăugându-se altele noi, pentru a ilustra ideea de educație și moralizare: „Fapte de creștini”, „Învățăături medicale”, „Diferite știri din țară și din străinătate”, „Școala alături de Biserică”, „Ce face statul pentru Dobrogea?”, „Ce cred profesorii noștri universitari despre preoți, biserică, ortodoxie”, „Sfințiri de biserici”, „Vorbe cu tâlc”, „Trebuie să știți că...”, „Cronica internă. Cronica externă”, „Recenzii. Cărți și reviste apărute” și altele.

De altfel, ne este prezentat întreg surmul publicației, în ordinea alfabetică a autorilor și o antologie de texte de la primul până la ultimul număr, edificatoare prin diversitatea lor tematică.

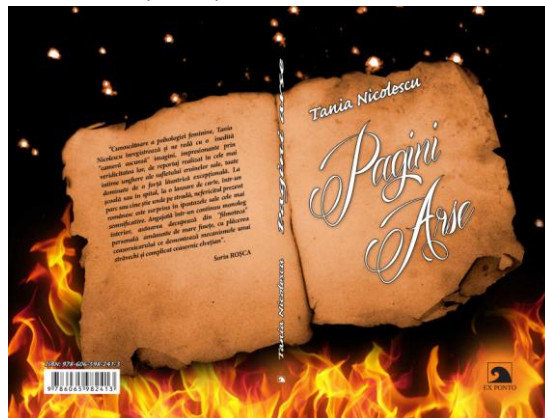
Între redactorii și colaboratorii prezenți frecvent în paginile revistei întâlnim pe: S. Vârgolici, I.C. Beldie, Emil Doicu, Christofor Dan Samsonic (comentarii literare), G. Anastasiu, Titus Modiga (poezii de inspirație religioasă), dr. V. Panaitescu, Ioan Gh. Popa, M. Blănaru, I. Vasilian, Al. Anghel, D. Țară, T. Iordache (poezii de inspirație religioasă sub pseudonimul Teofil Codru), C. Constantin (poezii, autorul volumului „Picături din roua păcii”), Pompiliu Nicolae, Al. S. Dimitriu, C. Cronț, O. Maraloi, F. Gugoasă, Gh. Cârnu, I. Lazăr, Gh. Boghiu (poezii de inspirație religioasă), T. Trandafir, Vasile Militaru (poezii și vorbe cu tâlc), M. Pricopie, P. Gh. Savin, Gh. Racoviță, C. Gr. Chirică (comentarii literare), Laetitia Mitan (studentă la teologie în Cernăuți, născută la Agighiol (1916), căsătorită Leonte, autoare de lucrări memorialistice și îndrumări metodice, publicistă recunoscută, cu o longevitate deosebită, prezentă și astăzi printre noi).

Nu este lipsit de interes să arătăm că, pe fondul extrem de tensionat, generat de evenimentele politice în plan intern (1939-1941), deși „revistă creștină pentru intelectuali și popor”, publicația „Viața adevărată” a suferit de pe urma cenzurii, numerele 9-10 /1939 și nr. 1, 4, 5 / 1940 purtând ștampila „cenzurat”. Majoritatea materialilor din cuprinsul revistei pe luna mai 1940, pledează pentru constituirea unui „front al păcii” care să se opună hotărât „horei morții și a prăpădului (...), când zilele popoarelor devin tot mai tragice”.

Poate că este necesar și important de subliniat și valoarea citatelor selectate din operele unor universitari prestigioși, utilizate ca argumente: Sextil Pușcariu, Romulus Cândea, Teodor Popescu, Simion Mehedinți, I. Popescu-Spineni.

„Viața adevărată” se definește, în urma studiului monografic realizat de prof. Mihai Marinache, o componentă esențială, de înalt nivel spiritual și cultural, a publicisticii interbelice în spațiul dintre Dunăre și Mare.

Decupaje cumiți din lumea reală, aparent, un spațiu banal unde nu intervine nimic miraculos și care ar putea da peste cap așteptările cititorului. Și totuși, în povestirile doamnei Tania Nicolescu fiecare detaliu are o culoare specifică, un anotimp perfect conturat și personaje puternice tocmai prin lupta lor anonimă cu viața obișnuită.

Într-un stil mai potrivit parcă pentru literatura anilor 30 ai secolului trecut, cu o abordare detașată a fenomenului facerii unei pagini de carte, autoarea se autodefinește prin tenacitatea de a crede în zodia sa de scriitoare.

Fie că sunt plasate în fața unei cești de ceai cald, pe patul de spital sau în trenuri de noapte, personajele ei sunt relevante prin proba pe care o dau secunde trecătoare pentru ca ela, personajele, să câștige un stop din nemurirea, care aparent le este specifică numelor sonore. Ca într-un album de familie, personajele se completează chiar dacă nu stau la aceeași masă, acțiunile se sedimentează în întâmplări literare ce au toate șansele să devină paginile unei cărți interesante. Povestirile sunt calate pe cotidianul imediat, uneori cu trimiteri în trecutul socio-politic, dar de cele mai multe ori cu nunațări ce aduc în peisajul epic lumea în care ne învățăm, cu „eroii” de carton al prezentului, cu extensie în locurile unde, aparent, nu se întâmplă nimic. Deși cu un scris ușor desuet, în comparație cu nebunia experimentală a stilurilor literare care se întrec ca într-un carusel azi, autoarea folosește adesea și un limbaj care ilustrează perioada cronologică în care are loc întâmplarea la care face referință în text. O lume peștrită, eșantioane ale populației debusolate din acest început de mileniu, se reflectă în paginile scrise cu grija pentru detaliu și cu aplombul celui căruia nu-i pasă de critică pentru că, el, scriitorul, mărturisește în felul său personal, fără constrângeri, o lume mai mult reală decât imaginară.

„Pagini arse” este un exercițiu de sinceritate scriitoricească, o oglindire a oamenilor și a locurilor printre care și în care autoarea trăiește cu efervescența celui ce a fost confirmat dar mai caută și alte semne care s-o întărească în convingerea personală.

Marius ZAHARIA

112

- Bună ziua, doamnă! Sunt Romulus Matey, cu y, și aș dori să anunț o urgență.

- De unde știți că e o urgență? Sunteți cadru medical?

- Nu! Lucrez într-o meserie poate nu la fel de nobilă - am terminat piscicultura, secția crapi, clasa profesorului Arnăutu.

Iar doamna nu s-a oprit aici. Mi-a notat toate datele din buletin, inclusiv parola cardului; desigur, a trebuit să o conving că nu am nicio legătură cu mișcarea gay și ador sindicatele din sistemul sanitar.

I-am spus, de asemenea, că sunt pe deplin conștient de consecințele unui apel fals, principalul fiind opoziția publică.

De altfel, înainte de a suna, luasem legătura cu avocatul meu, specializat în articolul 4 - Cod Penal, aprobat și tălmăcit prin OG 65 / 2012.

În continuare, conversația am întreținut-o mai mult eu, pentru că operatoarea lucra la un goblen ce reproducea, după cum am dedus din tonul ei, bătălia de la Stalingrad.

Informațiile au curs de la sine:

- Sunt pe strada „Poet și dramaturg George Byron”, unde un bătrân a căzut în fața mea. Ce căuta aici? Habar n-am. Nici eu nu aprob umblatul aiurea prin oraș la 5 seara, mai ales că este și incoerent; doamnă, probabil aveți dreptate: posibil să fi plecat incoerent de acasă, crezând că își revine pe drum.

La întrebarea dacă respectivul are semnamente și dacă da, care sunt, am încercat o scurtă creionare:

- Pare un pensionar din rasa caucaziană, între 60-68 ani, dotat cu o inteligență medie. Nu știu dacă are o constituție athletică pentru că cea mai mare parte a ei e în noroi. Dacă situația materială i-ar putea permite o internare în spital? Văd în portofel un cupon de pensie, dar nu disting valoarea pentru că e mâzgălită cu o zvastică. I-am pus eu două atele, însă se pare că bătrânul are un atac de astm. Din păcate, i-am confundat spray-ul cu deodorantul. Sigur că l-aș duce chiar eu la doctorul Zăvoranu din Timișoara, dar mi-a luat băiatul mașina pentru că întârzie la o orgie.

Cu toate că sunt un timid, am rugat-o să trimită urgent orice aduce a mijloc de transport, mai ales că bătrânul ori se zbătea, ori încerca să mă salute.

- O, dacă ar fi o salvare, chiar ar fi grozav! Nu contează că n-are tubul de oxigen; îl va aduce șoferul înapoi de acasă când va termina de sudat.

Furtul din muzeul de artă

Muzeul de artă naivă fusese jefuit. Hoțul / hoața / hoții / hoățele a / a / au / au folosit intrarea din față, singurul indiciu fiind că ușa era făcută praf. Păreau profesioniști, pentru că nu și-au lăsat la locul faptei buletinele. De caz se ocupa acum comisarul Roman, căruia, datorită profesionalismului său, i s-au repartizat mai mereu cazurile grele (de cele ușoare nu se ocupa nimeni). Ar fi preferat să facă ancheta sub acoperire, dar își dăduseră acele haine la spălat; singurul obiect pe care-l purta și acum din îmbrăcămintea sub acoperire erau ciropii.

- Care e profilul muzeului? îl întrebă Roman pe director.

- Găzduim lucrări ale unor artiști naivi, ce se adresează unui public naiv, răspunse ca din pliant directorul. Avem însă și exponate originale.

- Cum ar fi? continuă comisarul pe un ton plin de afectiune față de valorile tradiționale.

- Păi, măsuța pe care Vlad Țepeș își bea ceaiul și șfeșnicul cu care acesta îi lumina pe boieri. Din fericire sunt la locul lor, adică pe undeva pe aici.

- Puține exponate, observă comisarul, privind în jur.

- E adevărat, răspunse directorul; meșterii populari ne-au mai trimis câteva lucrări, dar nu se încadrau în profilul muzeului, experții noștri considerând că nu sunt suficient de naive.

- Când ați observat furtul?

- Luni dimineața, îngăimă directorul. Mi-am uitat cheile acasă și am observat că, totuși, pot să intru în muzeu.

- Cine a anunțat poliția?

- Femeia care manageriază curățenia, îngrijorată că nu-și găsește mopul. Aș fi făcut-o eu, dar nu îmi terminasem de băut cafeaua.

- Și ce a dispărut? continuă Roman, mângâind capul unei reproduceri a gânditorului de la Hamangia.

- Câteva picturi în ulei cu tot cu ramă, un serviciu de oale de lut pentru șase persoane și lipiciul cu care facem reconstituirile.

- O răzbunare a unui salariat concediat?

- În nici un caz. Avem un sindicat atât de puternic, încât n-am mai dat pe nimeni afară de vreo cinci ani. De fapt colectivul nostru s-a lărgit, încât avem doi oameni la fiecare exponat.

- Poate vreun vizitator?

- Lumea nu prea mai intra la noi. Ne-a zis, într-adevăr, paznicul că a văzut unul luna trecută, dar are probleme cu băutura.

- Din ce mi-ați spus, spargerea s-a produs în week-end, reluă Roman interogatoriu.

- Așa e, domnule comisar șef! Dar, cu tot respectul, vă rog să nu folosiți acest cuvânt într-un lăcaș de artă populară.

Roman încercă să dreagă busuiocul, făcând glume pe seama lui Picasso și Dali.

(continuare în pag. 36)

Ioan TODERIȚĂ

Două cărți, un poet: Andrei Gheorghe Neagu

Motto: *Templu e un zигurat părăsit de zei la nașterea noastră (T. I.)*

Una dintre *posibilitățile de ființă* ale *Dasein*-ului (*Omului*) e situarea lui afectivă în sine pentru o deslușire ontică a ființării, ne spune Martin Heidegger.

Specific, desigur, și *Omului* - sensibil, poetului Andrei Gheorghe Neagu, care, astăzi, îmi umple bucuria de a-i savura „lacrima iubirii” și a călători în „templul poemelor sale”.

Postmodernist iertător al clasicului, indecis să-i fie supus. Alergând între relevarea detaliului ca simbol grotesc și semnificant, ca semnificație impact al percepției și armoniei, ca meditație și reflecție asupra lumii străbătută cu piciorul.

Fuga *din sine* și fuga *din fața lumii*, două căi de situare afectivă, de deslușire ontică a eu-lui său: „*În toate-i minciună, mă tem / că toate în mine-s blestem / Trăim peste lumea ce cheamă / uitarea de sine cu teamă [...] / Trăim un secol de ger / În noi, sentimentele pier...*” (Frig).

Stările afective, situate în porțile sinelui și ale lumii, sunt împovărate de „deslușiri ontice”, care provoacă analizele concrete ale „căderii”. „Căderea”, mai înainte de *fuga din fața sinelui*, în „Lacrima iubirii”, emană regretul *locuirii în sine*, ca „nerostit” ce face posibilă *fuga ființei spre sine*, un alt „sine”, eliberat: „*O, istovitele mele cuvinte / Cum vă uscați ca niste ierburi care mor [...] / Nu v-am crezut / și nu v-am vrut / spre cerul vieții mele înălțate / V-am vrut veșminte / pentru gânduri și v-am stricat (croite-n rânduri) / și v-am ciuntit (la forfecare) / O, istovitele mele cuvinte (barbare)!*” (Alte cuvinte).

Desigur, „căderea”, această *stare psihică*, ne îndepărtează de sine. Există, în mod deosebit în literatură, o cale de întoarcere spre sine, o **fugă retrogradă pe același fir al îndepărtării, fuga spre sine: contopirea cu lumea prin intermediul prenumelui impersonal „se”.**

„*Strângeam în pumnii goi de frunze / cohorte de alcool și de idei / Din alambic, curgea pe buze / o mare (aspră) de scânteii [...] / Eu vă strigam să fiți mai buni / dar strigătul strivit de ceruri / se prăbuși din zborul ciung [...] / Pământul însuși se crăpase...*” (Plecări); „*Se doarme încă după toate / Din amintiri se naște vântul / Din depărtări se naște noapte / Și-n mine moare un cuvânt*” (Moartea cuvântului).

În „cădere”, de asemenea, deturnarea, îndepărtarea de sine, este un prizonierat provizoriu, un germene al dorinței de eliberare a sinelui individual din sinele comun.

„*Din carnea mea / s-au scos cuvinte / ce s-au încins pe jar; / s-au redeschis morminte / Din ochii mei s-au scurs idei [...] / Din mâna mea au răsărit statui [...] / Cu dinții am crestat cuvinte[...] / Din gând, am zămislit urmași / s-alerge pentru tine / iar trupul meu / a mirosit a pâine*” (Din mine).

Poemele, intitulate „*Lacrima iubirii*”, capătă rang nobil, de noblețe izomorfa cu „*Poemele din templu*”. Iubirea, tema predilectă, excelează și abundă cele două înfăptuiri livrești, estetice.

Fuga în romantic, întoarcerea la armonie, se face cu mare izbândă eminesciană, **în / la gura șoaptelor prea pline, când dă în fruct cuvântul să-și cânte taina-n rime.**

Lirism exprimat clar. „Eul” se implică total pentru a reda stări de suflet și tensiuni... sentimentale.

Eul liric care se „autorefectă” în versul liber își contemplă fizionomia și fiziologia în poezia cu prozodie clasică. Nota postmodernistă se menține, însă, la nivelul consemnării concrete a iubirii. **Eul liric este de multe ori un eu fizic, deși cel înfățișat coincide cu cel ce înfățișează.**

„*Când noaptea-ncepea să miroasă a zori, / m-am (eul fizic) trezit cu pantofii în mână (autorefecția) / iar în adâncul lui am ascuns o lacrimă (eul liric) / în suspin și o adiere senină (contemplație I) / mi-am unplut visele / cu flori la poarta ta (eul fizic + eul liric + contemplație II) / apoi am așteptat. Eram lumină (contemplație III) / Eram un copac de argint (contemplație IV) / Ce în pantofi a rățâcit (detaliu grotesc) o lacrimă deplină. (detaliu, liric, catahreza)*” (Lacrima).

De reținut, și acest lucru face parte dintr-o intenție stilistică a autorului, așezarea cuvintelor în text, de reținut figura de stil numită „anaforă”:

„*Eram lumină / Eram un copac de argint*”.

Precum și alunecarea în vers clasic a „lirismului epic postmodernist”, așezarea lui pe edificiu romantic. Ultimele patru versuri constituind o strofă...rimată, cu ritm proteic: „*Eram lumină (5 silabe) / Eram un copac de argint (8 s) / Ce în pantofi a rățâcit (8 silabe) / O lacrimă deplină (7 silabe)*”.

Figură preferată de autor și în poemul: „*Marama*”: „*Marama din privirea / Ce moare în cetate [...] / Maramă, azi, privesc prin gândul din care mă îmbrac...*”

În poemul „*Respirații*”: „*Ne credem infiniți și buni / Ne amăgim chemarea sfântă...*”

În poemul „*Norii*”: „*Ca un zid pe fața lumii / ca un semn de trecător*”.

În „*Vina*”: „*Și ninge cu boabe de foc / Și ninge banal...*”

În „*Lumină cernită*”: „*De-atâta lumină, stelele mor [...] / De-atâta-ntristare visele dor*”

În „*Ochii mei*”: „*Mai știi de câte ori ai murmurat / Cu ochi de muribund în agonie / Cu glas fierbinte de poet / că m-ai iubit*”.

În „*Implinire*”: „*Din fiecare cugetare [...] / Din fiecare geamăt / din fiecare floare de cireș / din care fug [...] / din arborii ce-mbată ochii / [...] din porțile în care bat / din gura-n care mai încap / din milioane de secunde [...] / Devin un fluviu...*”

„*Anafora*” este „recurența mărturisirii”, cântecul „lanțului semantic al imaginilor izomorfe”.

În „*Implinire*” imaginile sunt: *Cugetare* → *geamăt* → *floare de cireș* → *arbori* → *ochi* → *porțile* → *gură* → *secundă* → *fluviu*”.

Axa, „lanțul semantic”, constituie o „matrice semantică”, care, vom vedea, este *invariantul diegesis-ului său poetic*.

(continuare în pag. 35)

Figura numită „anaforă” este de mare succes, din începuturile „versului liber”.

Iată cum Walt Whitman o folosea în „Leaves of Grass” (Frunze de iarbă), în poezia „Certitudini”: „**Nu mă indoiesc că sunt mărginit / și că universurile sunt nemărginite, dar în zadar mă gândesc că sunt nemărginite. Nu mă indoiesc că [...] vederea are o altă vedere, că auzul are un alt auz și vocea are o altă voce**”.

Deci, „repetiție” în două direcții stilistice: un discurs asupra nemărginirii și un discurs al „diviziunii senzoriale”.

Fără grabă ori teamă de risipire, în „nemărginire”, într-un simț suveran. Făcând, prin opera sa, mare diferență între *to talk, to say, to speak, to voice, to sound off, to worm somebody's ear*.

Poetul Walt Whitman, totuși, crede în sacralitatea poeziei, în suveranitatea ei:

„**Pe dinafară și pe dinăuntru sunt dumnezeiesc și sfințesc orice lucru pe care-l ating sau care mă atinge**”.

Această conștiință artistică o are și Andrei Gheorghe Neagu sub „lacrima iubirii lui” ori în „ziguratul poemelor lui”.

Conștient de treptele existențiale ale „iubirilor lui”: fizice, estetice, raționale, **Andrei Gheorghe Neagu diversifică, modelează, etalează romanțele iubirii la vedere**.

Am ales pentru dumneavoastră, posibilia lui cititori, câteva catrene ce mi-au înflorit inima. Desigur, în metrică clasică, în stil romantic: a năzuinței spre absolut, mai puțin - la Andrei Gheorghe Neagu - supusă expresionismului, **ci declamației baudleriene, intonației versului popular, cum îi stă bine unui vrâncean iubitor de mioritic. Sentimentele poetului sunt ancestrale ca și arhetipurile. Simbolistica Ascensiunii, Căderii, a Centrului și a Luminii, a Iubirii, se conjugă, clar și totodată maiestuos, într-o sintaxă a unui limbaj metaforic cu dimensiuni mistice recuperabile de/ în concret. O (ne)îndepărtare de obiectul iubirii și detaliile „anatomice” ale înfăptuirii iubirii. Detalii ce abundă și învrăjesc simbolurile pentru o înfăptuire: tristețea și teama de a nu fi iubit.**

Iată o iubire în ritm popular și eminescian: Ritm: 8/7; 8/7 „**Cad frunze moi în părul tău / și se scufundă-n plete(teza) / iar visul meu, din visul tău, / se-mbată pe-ndelete (antiteza)**”

În ritm 7/8 , 8/7: „**Câte stele se topesc(teza) / în iubirea care moare / Sub sărutul unui soare(antiteza) / Nu se văd, nu se zăresc (sinteza,dubla negatie)**”. Atenție deci la **teză și antiteză, la sinteza hegeliană, prin dublă negație**.

Pe cât de simplu, pe atât de complet, de judicios cumpănite.

Și, din nou, în ritm 8/7, rimă împerechiată. „**Și părul tău plutește-n vânt / și-mi limpezește calea, / când vocea ta ca-ntr-un descant / și-a alinat plecarea**” (Mama).

În toate aceste catrene tresaltă Luceafărul și Cătălina, Hiperion și Demiurgul, într-o conversație „peste lume” și... dincolo de ea.

Dar Andrei Gheorghe Neagu se întoarce la discursul poetic - vers liber. Își alege în „templul singurătății” un idol: „mirajul iubirii inocente”. „**Din când în când sub priviri / îmi aduci mirajul naivității mele / și mă faci să cred / că nu-s singur / în templul singurătății**” (Cu mine).

Apoi se „transformă” în „sfătuitorul” iubitei, într-o

frumoasă renunțare la „omul iubit”, dăruindu-i drept de maternitate, dar și de noi iubiri. „**să poți să îți de mână, copilul cu ochi mari / să poți să ai în brate speranțele de jar / să nu urăști destinul, nici ochii care vin, / să-ți poarte-n trup lumina**”.

Și nu uită de „maniere cotidiene”: „**E ora douăzeci și două / O stare de asediu de-ntuneric / pe străzile pustii / ne-ndeamnă ferm / să ne culcăm copiii!**” (Risipa).

Ori de realitățile (ne)poetice ce sugrumă reveria și... selecția naturală a speciilor: „**Pământul e un OZN / Trandafirul e o păpădie / Rața a început să latre / Un pitic a luat Ceahlăul în brațe / și l-a turtit [...] / O muscă s-a dat cu parfum... / Tu n-ai mințit niciodată...**” (Pseudo-realități).

Cum observam și în „Implinire”, „matricea imaginilor izomorfe” cuprinde întreaga întindere a cărților „**Lacrima iubirii**” și „**Poemele din templu**”. Numai în „**Lacrima iubirii**”, sunt șase poeme intitulate „Flori”: la pg. 30, 150, pg. 132, Flori de tei, pg. 94, Risipa florii, pg. 156, Florăreasa, pg.122. Poeme intitulate „Lacrimi”: la paginile 26, 194, 202, intitulate „Ploaia”, la pg. 142, 148, 110 (Norii), 148.

În cartea „**Poemele din templu**”, „matricea” se zidește în jurul imaginii „templu”, care nu este altceva decât o reverie a posibilității de a trăi „impetuos”, dar și... „misterios”.

Întâlnim aici poemele: Templier, Templul cuvintelor, Prefacerea templului, Revolta templierului, Aleile templului, În templu, Umbrela din templu, Lespezile templului, Copiii templului...

Templierul e: „**un ram bătrân, crăpat, uscat**”;

Păstorul templului: „**la fiecare dangăt / bunul părinte tresare și așteaptă / să-l strige la poartă urmașul**”.

„**Decadențele din templu**” sunt: „**ne murdărise luna temple / cu pete de rugină violente / și ne duru-n lumină-ntregul / iubirii noastre decadente**”.

„**Tainele templului**”: „**de ochii mei se răstignesc tăcerile stelare [...] / Pe gura mea a înflorit amărăciunea unui surâs**”.

„**Spargerea templului**”: „**iar templu se sparge / în cărămizi și regrete / în vise frânte / și în poeme nerostite**”.

„**Intrarea în templu**”: „**Cuvântul meu se strecoară timid / împotriva unui război fratricid**”.

Templul semnifică „Centrul lumii”, dar și locul de fugă a omului în lume. O individualizare a ființei ca *solus ipse*, un „solipsism existențial” din care „**punem careuri întregului făcut bucăți / și adunăm [...] întruna durerea despărțirii noastre**”.

Da! *Templu* este măreția misterioasă a cuvântului poetic, dar și a Cuvintelor profane: „**Ca un brici cu lama tocită / cuvântul a mai retezat / o urmă din degetul mare, care / arată spre lume acuzativ. / Mormane de cuvinte moarte / se-nalță pană sub ferestre ude / așteptând să-nfunde rigolele / în timpul ploilor erotice**”.

(continuare în pag. 36)

Foarte frumoase *momente* și ...*maniere* de a înfrunta o lume bârfitoare de iubiri profane. Și iubirea este profană cât durează în... ochii lumii.

Reținem, și în acest poem, tehnica rimei interioare: „mare - care”, „ude-să-nfunde”, dar și gradul mare de libertate în dezbateră *vremii* (timpului) *bune* (bun) *de făcut copii*: ploaia erotică. Optând forma romantică, m-aș alătura poetului cu sârmana mea *conciziune* a acestei teme: „**Cu un brici cu lama de frunză / tai tăcerea ce mă acuză / Urma degetului arătător / odihnește-n ochii lor / Mormane de cuvinte stau la sfat / și se-nalță, sub fereastra rece / Așteptarea morții sfârșește curat. / Cu diluvii lumea schimbă omu-n pește**”.

Sunt adeptul *frumosului relativ*. Relativ la *gust*. Al *gustului dirijat de intelect*. Frumosului acceptat ori respins de cât trăirea empirică a unui poet își dorește călătoria în eufemismele epifanice ale imaginației, reveriei, reprezentării, întâmplării, legendei, hazardului, certitudinii, rațiunii transcendente.

Gheorghe Neagu poate fi interpretat în oglinda acestor relativități. *Spontaneitatea* ca și *instinctul* fiind manifestări ale subconștientului ... închipuit. Nu poți intui cuvântul negând cuvântul, infinitul, negând finitul, iubirea, negând ura, întunericul negând lumina. Sunt multe de adăugat unui gen proxim, mai întâi, ca diferențele sale specifice să prevadă o nouă entitate: a „frumosului revelat”.

Aceste *relative* sintagme: „poem frumos”, „poezie pură”, „operă de valoare”, nu-și au rezolvare la nivelul pretenției critici profesionale. Ele sunt „modulo lector” definibile infinit. E un exemplu de problemă transcendentă. Poezia fiind o călătorie în *nimic și oriunde* Spiritul uman fiind fiul „*Marelui Anonim Transcendental*”.

Totuși, în „Poezia” Gheorghe Neagu (după gustul meu) găsesc urcușuri și coborâșuri, amplitudini paroxistice.

Și așa se cuvine să înfruntăm „suiș – coborâșul sisific”, al creației literare. Prin **libertate** de scriere, necenzurată de *critici baroni, conți, sârmani histrioni festiști*. **Pusă, această eliberare de angoasă, de frustrare și de „amintiri vorbitoare”, în competiție cu cartea citită la gura inimii de lectori anonimi, vom ști împlinită trinitatea :genul, geniul, cartea.**

Și câtă religiozitate – trudnicie, Doamne, are crucificarea noastră în cuvinte rare, flămânde, însetate, pâraioase, bârfitoare... estetice, filozofice, curate, murdare, amare, dulci... oricând luminătoare de întuneric.

Gheorghe Neagu este un om iubit de literați, dar nu a uitat să iubească literatura – marea dragoste și... a unora dintre noi.

Să-i omagiem „Oglinda Sufletului”, citindu-i neliniștea conștiinței timpului pierdut și regăsit în argintul lacrimilor sale poetice.

- Dumneavoastră cum v-ați petrecut sârșitul de săptămână?

- Sâmbătă am fost ocupat, făcându-mi planuri pentru duminică, iar duminică am avut musafiri, oftă directorul.

- Rețineți vreun nume?

- Rudele mele de țară, se rușină acesta.

- De aceea ați înscenat spargerea? tună Roman privindu-l în ochi ca un detector de minciuni.

Directorul se făcu mic în fotoliul de răchita din spatele biroului „Horea, Cloșca și Crișan”. Mânele largi ale costumului popular pe care-l purta, nu reușeau să-i ascundă tremurul mâinilor.

- Dar ce motiv aș fi avut? mai făcu o încercare disperată.

- Familia te bănuia că, din cauza postului deținut, ai început să te crezi senior manager și să îți uiți rădăcinile înfipte în satul strămoșesc. Ai luat acele obiecte acasă pentru a le dovedi contrariul.

Pus în fața evidenței, răufăcătorul recunoscu. Îl rugă pe comisar să-l lase doar câteva clipe singur, să mai asculte o doină de jale.

După o săptămână, obiectele furate au fost recuperate, câini special antrenați găsindu-le în mijlocul sufrageriei fostului director.

desen de Elena-Liliana Fluture

Constantin Bejenaru-BECO**CONFESIUNE**

Din acumulări ce nu-mi dau seamă
Și nici nu doresc să le cunosc,
POEZIA-mi este scumpă Mamă
Care mă-nțelege pe de rost.

E venită numai din Înaltul
Ce mă plouă dureros cu har
Și încinge versu-mi bejenar
Mai aprins dintr-un poem în altul.

Să scrii bine, e un fel de-a spune
Că de fapt devii *homo faber*
Al cărui condei se suprapune
Peste-al colii albe tainic zer.

Cea mai bună poezie-i asta,
Care-acum mă naște din nou dor,
Disperat că m-a-ntristat năpasta
Unui epitet izbăvitor.

Din acumulări ce nu-mi dau seamă
Și nici nu doresc să le cunosc,
Poezia-mi este scumpă Mamă
Care mă-nțelege pe de rost.

RUBRICA DE LIMBĂ

Mai mult ca oricând în trecut,
Astăzi mass-media este răspunzătoare
De incultura lingvistică.
Felul agramat-primitiv
În care se vorbește la televizor
Nu mai e un secret
Decât pentru vorbitorii înșiși,
Care nu-s în stare să evite
Barbarele acorduri după înțeleș
Ori pleonasmul nesuferite
Care răvășesc-otrăvesc vorbirea
Cea de toate zilele.
Împotriva acestui masacru ar trebui
O monitorizare a limbii din
Mass-media și presa scrisă;
Ar fi necesar ca fiecare ziar
Să aibă un colector de greșeli
Din coloanele proprii
Pe care să le facă publice
Număr de număr,
Iar din *publicațiile culturale*
N-ar trebui să lipsească
Rubrica de limbă.

SE-APROPIE ZIUA

Se-apropie ziua când sufletul meu
Se va zbuciuma ca o pasăre colibri,
Pentru-a ieși din colivia trupului
Și-a săgeta văzDUHUL Câmpiilor Elizee,
Spre o viață în care va poposi fericit

Pe un arbore incandescent – Pomul Vieții
Care atestă faptul tulburător
Că numai Moartea
Mă poate face NEMURITOR
Asemenea Tâlharului
Care fiind răstignit
Alături de Iisus Christos
A ajuns în Rai împreună cu EL
Doar rugându-L!

BALADA ADEVĂRULUI SOCRATIC

Adevărul socratic –
Turn de fildeș pe care
O mare de minciuni
Îl izbește neconținut
Ca să-l doboare;
Nu-i democratic –
În trânta cu Îngerul Timpului
Niciodată n-ai să câștigi.

BALADĂ DESPRE CUM SUNT POEZII

Poeții sunt foame,
Obsedați de întoarcerea
În *illo tempore*,
Acolo unde orizonturile
Se deschid miraculos
Spre abisul întunecat
De unde începe drumul
Spre ceea ce au vrut
Să fie;
Poeții sunt foame,
Pentru că își doresc
Mai mult decât o citire
A aventurii spiritului uman,
Unde eroismul creator-salvator
Nu se poate releva decât episodic,
Ca în cazul drumului făcut de argonauți
În căutarea lânii de aur;
Poeții sunt foame
Și reluând aventura omului de la început,
Cuceresc împreună Spațiul și Timpul,
Recitând și rescriind semnele;
Poeții sunt foame,
Ard pădii și se miră
Că acestea nu se pot bucura de cenușă;
Poeții sunt foame,
Biciindu-se cu nopti albe,
Veșnici pensionari
În Imperiul Azilant al Deznădejdiei;
Poeții sunt foame
Rugându-se pentru amânarea
Dezlegării de Cuvânt.
Amin!

Tudose TATU

Părintele Comisiei Europene a Dunării, Charles Cunningham (II)

Primul act diplomatic semnat de două mari puteri europene cu privire la Gura Sulinei

În data de 13/25 iulie 1840 Rusia pravoslavnică încheie cu pajura imperială austriacă la Sankt Petersburg o convenție privitoare la navigația pe Dunăre cu termen de valabilitate de 10 ani, acesta fiind primul document de drept internațional ce se ocupa în exclusivitate de navigația pe Dunăre.

Cuprinzând un număr de 10 articole, cele privind problema Dunării de la Sulina erau specificate în următoarele:

„Articolul IV – Navele austriece nu vor fi supuse la nicio vizită la bordul lor, nici la intrarea pe fluviu la Gura de vărsare a Dunării, nici la ieșirea lor. Ele nu vor putea fi oprite la intrarea lor pe fluviu la Gura de la Sulina, decât timpul necesar ca un ofițer al bastimentului de pază să poată verifica documentele de bord. Odată ce au îndeplinit această formalitate și satisfac reglementările sanitare, lor li se va permite să-și continue drumul, fără a mai putea fi reținute în acel loc. Aceleași facilități vor fi acordate navelor și bastimentelor rusești navigând în porțiunea de Dunăre care traversează sau udă Statele Maiestății Sale Imperiale și Regale Apostolice.

Articolul V - Guvernul Imperial al Rusiei se angajează să înceapă cât mai curând posibil lucrările necesare pentru a opri înaintarea înnisipării guri de vărsare de la Sulina și pentru a face această trecere practicabilă, astfel ca aceasta să nu mai poată opune niciun obstacol navigației. Aceste lucrări vor fi reluate și continuate de fiecare dată când se va considera necesar și atunci când sezonul și vremea o vor permite, cu scopul de a împiedica o nouă înnisipare a numitei guri de vărsare de la Sulina.

Articolul VI – Guvernul Imperial al Rusiei se angajează ca în cel mai scurt timp posibil să construiască un far pe amplasamentul cel mai convenabil la Gura de vărsare de la Sulina și de a monta un fanal după cele mai bune principii valabile astăzi, cu reflectoare puternice. Acest fanal va fi aprins regulat de la 1 Martie pe stil nou a fiecărui an și va funcționa până în luna Decembrie.

Articolul VII - Pentru a contribui la cheltuielile lucrărilor de curățire și de întreținere stipulate la Articolul V, cât și a acelora necesitate de construcția și întreținerea fanalului, ridicat în aceeași măsură în interesul comun al navigației celor două imperii, navele austriece care vor trece prin Gura de vărsare de la Sulina, încărcate sau în lest, vor plăti o singură dată, pentru intrare și ieșire, taxele stabilite mai jos de o manieră fixă și invariabilă, adică: pentru taxele de curățire, navele cu 3 catarge, 3 Piaștri de Spania sau Taleri; ca taxă de fanal, toate navele austriece indiferent de mărime și tonaj, vor plăti 1 Taler sau Piastru de Spania. Atât una cât și cealaltă taxă nu vor fi plătite decât la ieșirea bastimentelor pe Gura de vărsare a Dunării și nu la intrarea lor, cu scopul ca navele să nu mai fie oprite și să poată profita de vânt favorabil pentru a urca pe fluviu fără pierdere de timp. Perceperea taxelor pentru lucrările de curățire va începe la data când acestea vor fi început. Cu toate acestea orice navă austriacă care începând cu anul 1842

va fi obligată să angajeze gabare pentru a intra sau ieși de pe Dunăre, datorită acestui fapt va fi scutită de taxa percepută pentru lucrările de curățire. Taxa de fanal va fi plătită din momentul când acesta va fi aprins» [5]

Britanicii credeau astfel că prin intermediul Austriei, problema se va rezolva. Aș! Convenția se va dovedi însă doar un petic de hârtie, autoritățile ruse respectându-și doar parțial și temporar angajamentele asumate în privința lucrărilor de degajare a Barei, Canalului și Radei de la Sulina.

Dificultatea rezolvării situației de la Sulina de către Ruși a fost intuită de reprezentanții diplomați ai Marii Britanii din proximitatea zonei. Bun cunoscător al problemelor întâmpinate de navigația în regiune Robert G. Colquhoun consulul englez în principatele Române va pleda de asemenea și el în favoarea funcționării companiei pentru despotmolirea Gurilor Dunării, lucrare extrem de necesară. [6] Fără ecou la Foreign Office. Înсуși Charles Cunningham se încăpățânează și revine cu noi argumente chiar în ajunul Anului Nou, la 31 decembrie 1840, în sprijinul proiectului său de ameliorare. [7]

Degeaba. Inițiativa englezo-austriacă de la Dunărea de Jos, din Galați, nu avea să se bucure de sprijinul cercurilor politice de la Londra interesate de cu totul altceva, a se vedea mai jos.

Ele aveau să răspundă că, în conformitate cu tratatul de la Adrianopol, Rusia în calitate de stăpână a deltei și Gurilor Dunării trebuia să păstreze fluviul în stare de navigabilitate.

Mai exista și noul angajament menționat diplomatic mai sus. Pas și la gară... ar spune un român hâtru.

Astfel existența efemeră a companiei anglo-austriece, Cunningham-Huber, s-a rezumat doar la proiectul respectiv, fără a demara propriu-zis.

La 13 iulie 1841 se semnează la Londra, între marile puteri, Convenția Strâmtoarelor prin care se încheiea Bosforul și Dardanelele pentru toate vasele de război.

Tratatul încheiat de Rusia și Turcia la Hunkiar Iskellessi în 8 iulie 1833, dată când Marea Neagră devine lac ruso-osman este abrogat, ca și prevederile sale de asistență mutuală.

Turcia se eliberează astfel de obligațiile față de țăriști care prevedeau închiderea strâmtoarelor în caz de conflict între Rusia și alte puteri, și reintră în protectoratul occidental. Strâmtoarele vor fi închise vaselor de război, Anglia va considera tratatul o mare victorie diplomatică, iar Gura Sulinei se va închide și ea târâș, grăpiș, vaselor comerciale de mare capacitate

Sulina avea să rămână neschimbată, aceeași, în ciuda „strădaniilor” țariste.

5. D.A.Sturdza, Ghenadie Petreanu - Acte și documente relativ la istoria renașterii române, vol I+II pag. 1075-1078

6. P.R.O., F.O.Turkey dos78/400 f.297-297 v.

7. P.R.O., F.O. Turkey dos.78/409 f.280-283

(va urma)

Mihai HORGHA

NOAPTE DE VARĂ

La lumânare, în fapt de seară,
 Aleg cuvinte din călimară...
 Ca pe mărgelile puse pe ață
 Le-nșir în stihuri dându-le viață
 Pun la uscat cuvintele ude
 Dangăt de clopot, trist se aude
 În paraclis lumânări s-au aprins
 Încă un suflet de lut s-a desprins...
 Trăind și-a dus crucea în suferință
 Primește-l, Doamne, cu-ngăduință
 Pace, sfințește-i pe veci mormântul
 Noaptea vopsește cu tuș pământul
 Și tot în nopte un prunc se va naște
 Lacul din vale dă-n clocot de broaște
 Palidă, luna contemplă rece
 Pe bila de lut ce se petrece
 O viață s-a dus, altă viață pulsează
 În noaptea ce doarme, în noaptea ce-i trează!

IUBIRE TÂRZIE

(pamflet)

Rămân îndrăgostitul tău etern,
 Când îți sărut, în rai urc-din infern
 Obrazul, văduvit de fond de ten
 Ca floarea jefuită de polen...
 Iubito, de ne-om da o sărutare,
 Ne vom ciocni lucrările dentare
 Cum clinchet, dă la o aniversare,
 Cristalul prețioaselor pahare...
 Sunt nins de ani, nu îmi va fi ușor
 Dar, iartă-mă, iubito, te implor:
 Nu pune baterii la vibrator
 (Mai vreau să facem demodat amor)
 Iubirea e iubire, chiar târzie
 Și o repet iubitei, ca să știe
 Dar, aste rânduri, nu! voi fi discret
 Nici când nu le-o citi - e un secret...

NOCTURNĂ

Cornul lunii, rană face
 Noptii negre-n agonie
 Până duhu-și dă în pace
 În zarea trandafirie...

Îmi agăț de cornul lunii
 Traista, doldora de vise

Hei, mă simt stăpânul lumii
 Simt că toate-mi sunt permise!

Corn al lunii, mă rog ție,
 Puișor de lună plină,
 În a nopții feerie
 Sufletului dă-i lumină!

NU SE POATE!

Să pierzi credința,
 Să frângi dorința,
 Să legi visarea,
 Să negi iertarea,
 Să oprești vântul,
 Să ucizi gândul,
 Să uiți părinții,
 Să pui frâu minții,
 Să trădezi neamul,
 Să distrugi ramul,
 Să stingi speranța,
 Să minți instanța,
 Să râzi de toate,
 Să scapi de moarte,
 E peste poate
 Și nu se poate
 Nici nu se cade
 Fii cumsecade!

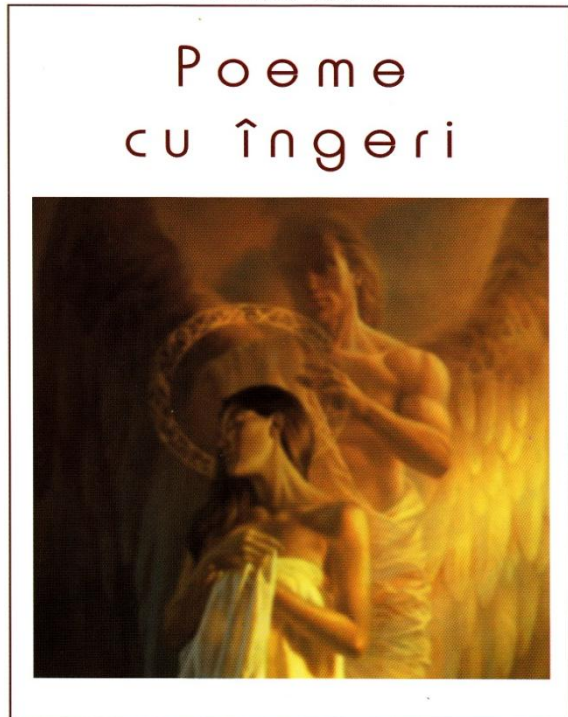
CREDINȚA

Fără credință - păzite
 În cutia craniană
 Gândurile-s răvășite
 Au mișcare browniană
 Fără credință
 Ești doar-ființă
 N-ai liniștea
 Interioară
 Nu prea îți vine
 Apa la moară
 N-ai spor,
 Al tău interior
 Nehotărât
 Este confuz, rătăcit
 Credința
 E omului
 Asemeni magnetului
 Orientând
 Pulberea fierului
 Deci, om ca să fii
 Să știi
 Ai trebuință
 Și de credință
 E-al vieții far
 Și îndreptar!

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Maria Ieva

Editura Absolut

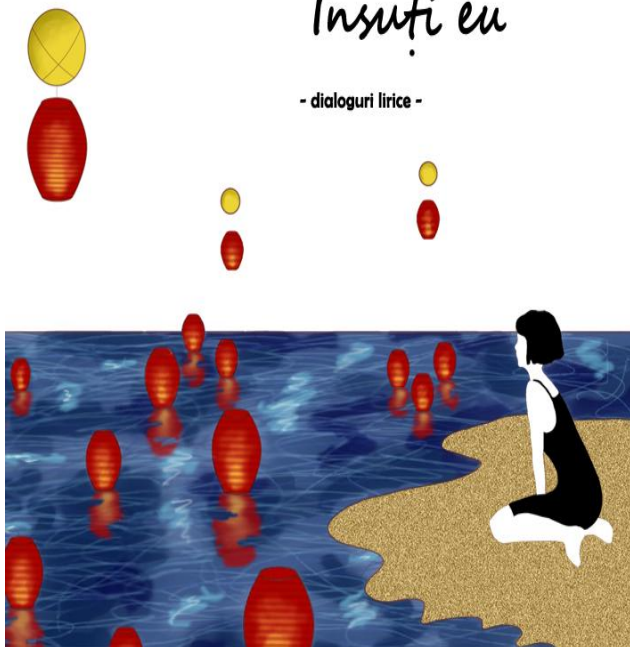
Maria Ieva – Poeme cu îngeri
Editura Absolut, 2013

Luminița Zaharia

Cristian Țirlea

Tu însămi,
Însuți eu

- dialoguri lirice -

Luminița Zaharia, Cristian Țirlea - Tu însămi, Însuți eu
Dialoguri lirice, București, 2012

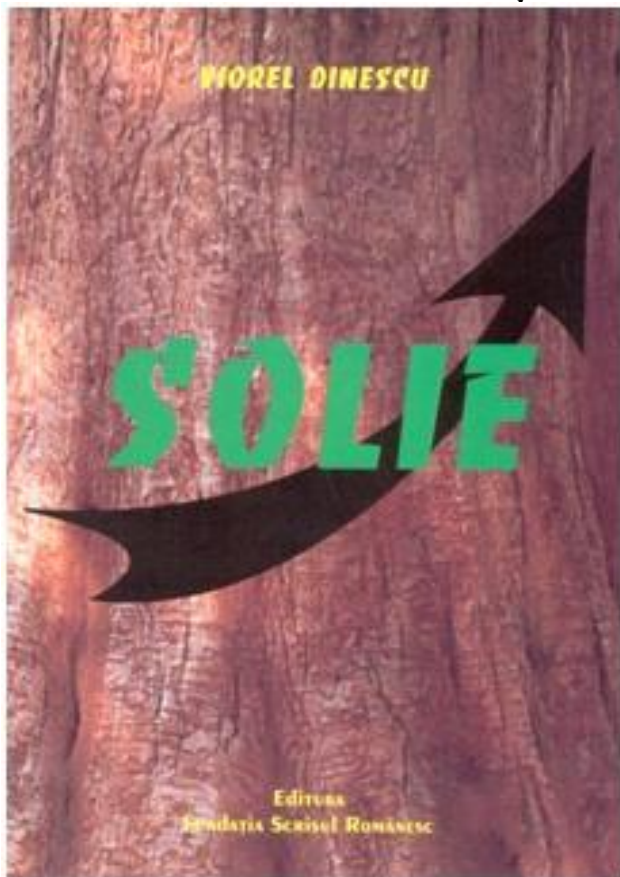

Dumitru Mălin – Inventar la viață
Editura Emma Boobs, București, 2012

Ana Maria Gîbu – Nu mai este un joc
Editura Amprente, 2013

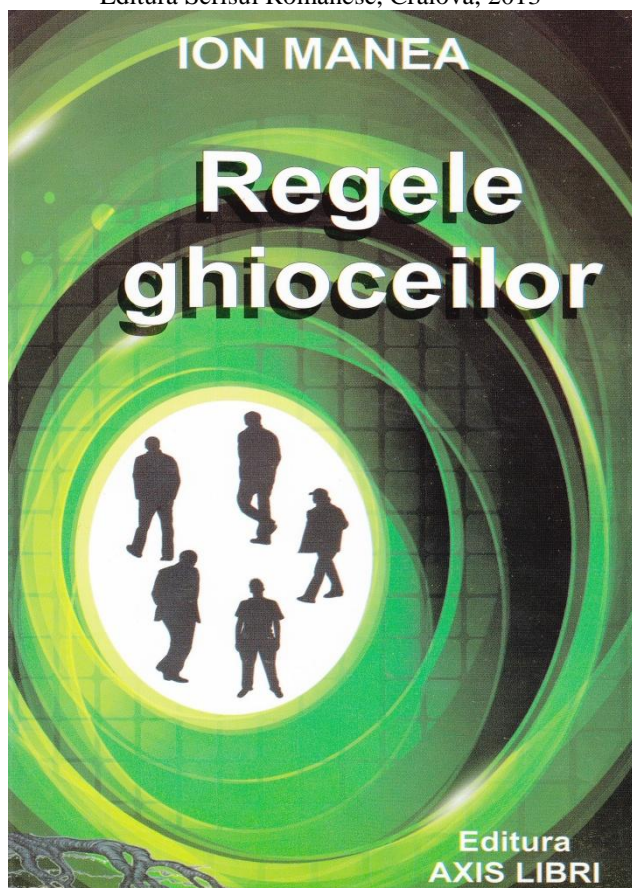
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

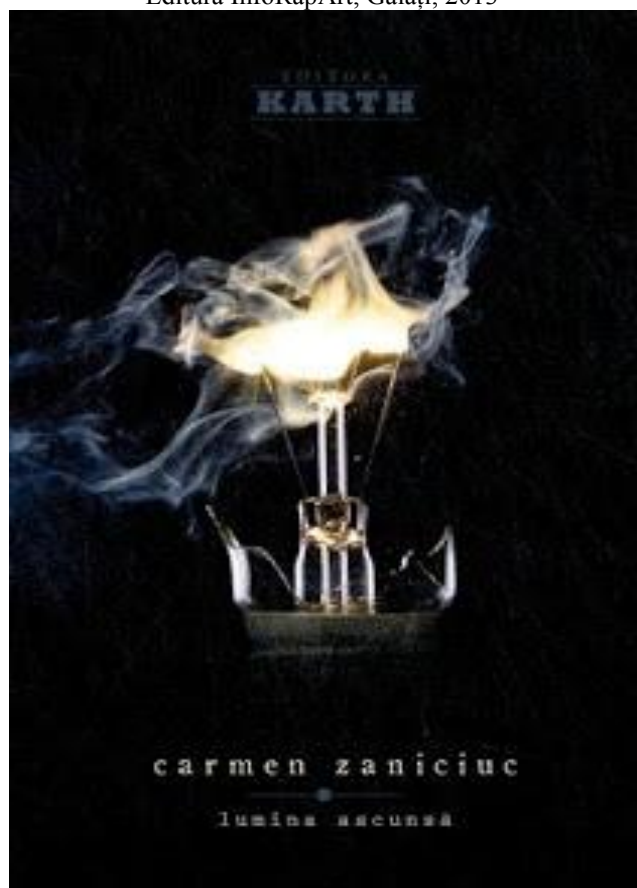
Viorel Dinescu – Solie
Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2013

Denisa Lepădatu – Primăvara fără sigiliu
Editura InfoRapArt, Galați, 2013

Ion Manea – Regele ghiocelor
Editura Axis Libri, Galați, 2013

Carmen Zaniciuc – Lumina ascunsă,
Editura Karth, București, 2013

BOEMA

ISSN 2066-0154

apler

Galati, cod 800428, Str. Barbosi, Nr. 12, Bloc D, Ap. 14

Telefon: 0726 337376, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro